

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI KOMBËTAR I TERRITORIT

MIRATOHET
KRYETARI I K.K.T. së
Z. EDI RAMA

MINISTËR I INFRASTRUKTURËS DHE ENERGJISË

Znj. BELINDA BALLUKU

Kryetar i Këshillit Bashkiak

Z. ANI DYRMISHI

Miratur me Vendim të Këshillit Bashkiak
Nr.24, Datë 05.03.2021

Kryetar i Bashkisë
Znj. EMIRIANA SAKO

PLAN I PËRGJITHSHËM VENDOR I BASHKISË Durrës

STRATEGJIA TERRITORIALE

Miratur me Vendim të Këshillit Kombëtar të Territorit Nr. 4, Datë 27.07.2022

Bashkëpunuan për Hartim:

Bashkia Durrës – Drejtoria e Planifikimit, Kontrollit dhe Zhvillimit të Territorit
Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit – Drejtoria e Planifikimit të Territorit

Mbështeti në Hartim:

Bashkimi i Operatorëve Ekonomikë “DOGMA VVZRL, LATITUDE VZM, MILAN INGENIERIA
S.R.L, STUDIO B&L shpk

TABELA E PËRMBAJTJES

LISTA E FIGURAVE.....	4
-----------------------	---

LISTA E TABELAVE.....	4
-----------------------	---

1. ANALIZË DHE VLERËSIM I TERRITORIT	5
--	---

1.1. Ndarja Territoriale	5
--------------------------------	---

1.2. Demografia	5
-----------------------	---

2. PARASHIKIMET QË RRJEDHIN NGA PLANI I PËRGJITHSHËM KOMBËTAR (PPK)/PINS BREGDETI/ PINS DURANA	7
--	---

2.1. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Përgjithshëm Kombëtar	8
---	---

2.1.1. Vizioni i PPK Shqipëria 2030	8
---	---

2.2. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Integruar Ndërsektorial për zonën e bregdetit (PINS BREGDETI)	18
---	----

2.2.1. Vizioni i PINS Bregdetit.....	18
--------------------------------------	----

2.2.2. Objektivat Strategjik të Vizionit.....	18
---	----

2.3. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Integruar Ndërsektorial për zonën e Tiranë Durrës (PINS DURANA).....	22
--	----

2.3.1. Vizioni i PINS DURANA.....	22
-----------------------------------	----

2.3.2. Objektivat Strategjik të Vizionit	22
--	----

2.3.3. Politikat e zhvillimit Rajonal.....	23
--	----

3. VIZIONI DHE STRATEGJIA TERRITORIALE E TERRITORIT TË BASHKISË DURRËS	27
--	----

3.1. Ndërthurja e territorit të bashkisë Durrës me territoret e bashkive Kufitare	27
---	----

3.2. Strategjitë territoriale për rajonin e Durrësit, Shijakut dhe Vorës	28
--	----

3.3. Vizioni Strategjik.....	30
------------------------------	----

3.3.1.Sistemi bujqësor (B)	30
----------------------------------	----

3.3.2. Sistemi urban (UB).....	32
--------------------------------	----

3.3.3. Sistemi infrastrukturor (IN).....	34
--	----

3.3.4. Sistemi natyror (N).....	36
---------------------------------	----

3.3.5. Sistemi ujor (U)	38
-------------------------------	----

3.4. Objektet Strategjike të Vizionit për Territorin e Bashkisë Durrës:	40
---	----

3.4.1. (O1S) Objekti Strategjik 1. Ristrukturimi dhe rehabilitimi i qendrave urbane dhe rurale; 40	
--	--

3.4.2. (O2S) Objekti Strategjik 2. Shtimi dhe përforcimi i monumenteve dhe trashëgimisë kulturore;.....	40
---	----

3.4.3. (O3S) Objekti Strategjik 3. Sigurimi i aksesit në shërbime sociale dhe kolektive;	41
--	----

3.4.4. (O4S) Objekti Strategjik 4. Përbushja e nevojës për banim dhe përmirësimi i ofertës së strehimit;	41
3.4.5. (O5S) Objekti Strategjik 5. Ngritja e poleve të reja tregtare e ekonomike dhe zonave të reja prodhuese;	42
3.4.6. (O6S) Objekti Strategjik 6. Përmirësimi dhe ngritja e infrastrukturës bazë urbane;	42
3.4.7. (O7S) Objekti Strategjik 7. Përforsimi i lëvizshmërisë publike dhe të butë;	44
3.4.8. (O8S) Objekti Strategjik 8. Përmirësimi i transportit rrugor;	44
3.4.9. (O9S) Objekti Strategjik 9. Ripërcaktimi i infrastrukturës portuale;	45
3.4.10. (O10S) Objekti Strategjik 10. Zgjidhja e kërcënimeve kryesore ndaj mjedisit;	45
3.4.11. (O11S) Objektivi Strategjik 11. Mbrojtja dhe shtimi e aseteve të vlefshme mjedisore; ...	46
3.4.12. (O12S) Objekti Strategjik 12. Rritja e bujqësisë si një nga aktivitetet kryesore ekonomike të territorit;	47
3.4.13. (O13S) Objektivi Strategjik 13. Krijimi i parkut territorial	49
3.5. Projektet Pilote të Zhvillimit	51
3.5.1. Projekti Pilot Nr.01. Shkolla e re në ish-Kënetë, Durrës	51
3.5.2. Projekti Pilot Nr.02. Rehabilitimi i oborrit të shkollës, Manzë, Durrës	52
3.5.3. Projekti Pilot Nr.03. Rehabilitimi i sheshit të lojrave të shkollës 'Bajram Curri', hekurudha/Rrota e Kuqe, Durrës	53
3.5.4. Projekti Pilot Nr.04. Sheshi i ri publik në Maliq Muço, Durrës	54
3.5.5. Projekti Pilot Nr.05. Kopshti i ri publik rreth stadiumit të Durrësit	55
3.5.6. Projekti Pilot Nr.06. Lidhja e prapatokës me bregdetin jugor: ndërhyrjet në pika strategjike përgjatë bregut jugor të Durrësit	56
3.5.7. Projekti Pilot Nr.07. Prishja e shtëpive në Kalanë e Durrësit	57
3.5.8. Projekti Pilot Nr.08. Seri ndërhyrjesh midis Sukthit dhe Sukthit të Ri	58
3.5.9. Projekti Pilot Nr. 09. Pengesat e sedimenteve përgjatë përroit të Memajt	59
3.5.10. Projekti Pilot Nr.10. Një sistem për trajtimin dhe ripërdorimin e ujërave të zeza në fshatin Rrushkull	60
3.5.11. Projekti Pilot Nr.11. Ruajtja e zonave me interes të lartë natyror dhe ngritja e strukturave të lehta ndihmëse për parkun në Kepin e Rodonit, Durrës	61
3.5.12. Projekti Pilot Nr.12. Implementimi i ambienteve bujqësore ndihmëse bazike të nevojshme për të mbështetur prodhimet me cilësi të lartë në kodra dhe në lymishtën e Borçit	63
3.5.13. Projekti Pilot Nr.13. Pellgjet dhe fushat akuakulturore në Qytetin Rinia-Gjiri Rinia, Durrës	64
3.5.14. Projekti Pilot Nr.14. Përkufizimi i një vendbanimi turistik shembull përgjatë zonave bregdetare mes Rrushkull dhe Fushë-Dracit	65
3.5.15. Projekti Pilot Nr.15 . Ndërtimi shembullor i një strukture hibride bujqësore/urbane në Sukth të ri	66
3.5.16. Projekti Pilot Nr.16. Ndërtimi i Portit të ri të Durrësit dhe Ndërtimi i Portit të Integruar të Durrësit në Porto Romano	67
3.6. Plani i veprimeve prioritare, investimeve strategjike dhe projekteve pilot të zhvillimit	68

4. PËRMBLEDHJE E TAKIMEVE QË JANË MBAJTUR PËR STRATEGJINË TERRITORIALE

4.1. Raportet e takimeve me komunitetin	81
4.1.1. Takimi në Durrës - Veri	81
4.1.2. Takimi në Durrës - Qendër	86
4.1.3. Takimi në Durrës - Jug	91
4.1.4. Takimi në Sukth i Ri	96
4.1.5. Takimi në Katund i Ri	100
4.1.6. Takimi në Ishëm	104
4.1.7. Takimi në Manëz	108
4.1.8. Takimi në Rrashbull	112
4.2. Takimi teknik në Durrës	115
4.3. Forumi teknik AKPT	118
4.4. Dëgjese publike për Strategjinë Territoriale dhe Planin e Veprimeve Strategjike/ Prioritare, Investimet Kapitale dhe Projektet Pilot të Zhvillimit për Bashkinë Durrës.	120
4.5. Dëgjese publike për raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor dhe Planin e Përgjithshëm Vendor për bashkinë Durrës	123

LISTA E FIGURAVE

Figura 1. Harta e Vizionit PPK- Shqipëria 2030.....	7
Figura 2. Harta e Sistemit Urban-Shqipëria 2030.....	9
Figura 3. Harta e Sistemit Natyror Shqipëria 2030.....	11
Figura 4. Harta e Sistemit Bujqësor-Shqipëria 2030.....	13
Figura 5. Harta e Sistemit Ujor-Shqipëria 2030.....	15
Figura 6. Harta e Sistemit Infrastrukturor dhe Energjisë- Shqipëria 2030.....	17
Figura 7. Harta e rekomandimeve të PPK-së dhe PINS-Bregdetit.....	21
Figura 8. Harta e rekomandimeve të PINS-Durana	26
Figura 9. Harta Topografike për Zonë Durrës-Vorë-Shijak.....	29
Figura 10. Harta e Sistemit Bujqësor-Vizioni Strategjik i PPV-së Durrës.....	31
Figura 11. Harta e Sistemit Urban-Vizioni Strategjik i PPV-së Durrës.....	33
Figura 12. Harta e Sistemit Infrastrukturor - Vizioni Strategjik i PPV-së Durrës	35
Figura 13. Harta e Sistemit Natyror-Vizioni Strategjik PPV-së Durrës.....	37
Figura 14. Harta e Sistemit Ujor-Vizioni Strategjik i PPV-së Durrës.....	39
Figura 15. Takimi në komunitetin Durrës-Veri.....	85
Figura 16. Takimi në komunitetin Durrës-Qendër.....	90
Figura 17. Takimi në komunitetin Durrës-Jug.....	95
Figura 18. Takimi në komunitetin Sukth i Ri.....	99
Figura 19. Takim në komunitetin e Ishmit.....	107
Figura 20. Takim në komunitetin e Manzës	111
Figura 21. Takim me Komunitetin e Rrashbullit.....	114
Figura 22. Pjesëmarrja në takimin teknik	117
Figura 23. Forumi i Bashkërendimit Vendor me Agjencinë Kombëtare të Planifikimit të Territorit	119
Figura 24. Takim dhe dëgjese publike në Bashkinë Durrës.....	122
Figura 25. Takimi ndërmjet AKPT-së dhe Bashkisë Durrës	125

LISTA E TABELAVE

Tabela 1. Projeksionet Demografike deri ne 2036	6
Tabela 2. Lista e Pjesëmarrësve të komunitetit Durrës-Veri	85
Tabela 3. Lista e pjesëmarrësve të Komunitetit Durrës-Qendër	90
Tabela 4. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Durrës-Jug	95
Tabela 5. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Sukth i Ri	99
Tabela 6. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Katund i ri	103
Tabela 7. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit të Ishmit	107
Tabela 8. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Manzë	111
Tabela 9. Lista e pjesëmarrësve nga komuniteti Rrashbull	114
Tabela 10. Lista e pjesëmarrësve nga në takimin teknik	116
Tabela 11. Lista e Pjesëmarrësve në dëgjese publike.....	125

1. ANALIZË DHE VLERËSIM I TERRITORIT

Ky projekt do të hartojë Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Durrës. Qëllimi është që t'i sigurojë kësaj bashkie një dokumentacion udhëzues të zhvillimit, që do t'i shërbejë si një kushtetutë lokale zhvillimi për Administrimin e Territorit të Bashkisë gjatë 15 viteve të ardhshme.

Hartimi i Planit të Përgjithshëm Vendor do të bazohet në kornizën ligjore, direktivat dhe rekomandimet e Planit të Përgjithshëm Kombëtar (PPK), Planit të Integruar Ndërsektorial për zonën ekonomike Tiranë-Durrës (PINS DURANA), Planit të Integruar Ndërsektorial për zonën e Bregdetit (PINS Bregdeti) si dhe në materialet e siguruar nga bashkia dhe të japin informacion mbi situatën aktuale.

Synimi është që plani të mos jetë thjesht një dokument, rregullator i ndërtimit, por një instrument nxitës i zhvillimit, veçanërisht në rastin e Bashkisë Durrës.

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Durrës, do të ketë pjesë përmbytëse të saj dokumentat:

- DOKUMENT 0 RAPORTI PARAPRAK
- DOKUMENT I RAPORTI 'ANALIZA DHE VLERËSIMI I TERRITORIT'
- DOKUMENT II RAPORTI 'STRATEGJIA TERRITORIALE'
- DOKUMENT III RAPORTI I 'PLANIT TË ZHVILLIMIT TË TERRITORIT'
- DOKUMENT IV 'RREGULLORE VENDORE'
- DOKUMENT V 'VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR'

1.1. Ndarja Territoriale

Reforma territoriale e vitit 2019 krijoi bashkinë e re Durrës, duke bashkuar në një administrim të vetëm një bashki – Durrës dhe 5 komunat si Sukth, Ishëm, Katund i Ri, Rrashbull dhe Manëz, të cilat sot janë njësitë administrative të bashkisë. Aktualisht Bashkia Durrës ka në përbërjen e saj 3 (tre) qytete [Durrës, Sukth, Manëz] dhe 39 (tridhjetë e nëntë) fshatra. Bashkia Durrës bënë pjesë në qarkun e Durrësit dhe kufizohet në veri me bashkia Kurbin, në lindje me Bashkitë Krujë, Vorë, Shijak, në juglindje kufizohet me Bashkinë Tiranë, në jug me bashkinë Kavajë dhe në perëndim me Detin Adriatik.

1.2. Demografia

Gjatë dekadës së fundit Durrësi është preku nga një rritje e madhe urbane, duke përfshirë një rritje të kufinjve tradicional dhe shtimin e strukturave ndërtuese. Rritja Urbane ka ndjekur një proces paralel me rritjen demografike që nga mesi i vitit 1989 dhe deri në 2001, ka qenë 16.000 banorë për Durrësin.

Rritja Urbane pas vitit 2001 nuk ka qenë e planifikuar por ka ndodhur jashtë kornizës zyrtare të planifikimit.

Ky proces ka rezultuar në pushtimin pa dallim të pjesëve të mëdha të hapësirave të lira, pa u kujdesur për burimet e territorit, në ndërtimin e pjesëve të qytetit pa mbështetjen e nevojshme infrastrukturore dhe, në përgjithësi, në një proces të zgjerimit të jashtëm duke sakrifikuar peizazhin rural.

Nje proces i tillë përgjithësisht është përkeqësuar nga fakti se numri i banesave që janë ndërtuar është shumë më i madh se ai që rritja e popullsisë do të kishte kërkuar në të njëjtën kohë.

Kjo është kryesisht për shkak të procesit të ndërtimit të njërive të banimit sezonal, sidomos përgjatë

bregut jugor të Durrësit dhe në ndërtimin e shtëpive nga ana e familjeve të emigruara.

Sa i përket parashikimeve për të ardhmen demografike, numri i familjeve ka tendencën të rritet në Durrës, deri në 2036, me vlerat 9.000-10.000 njësi për Durrësin. Projektionet e popullsisë së ardhshme parashikojnë një rritje të popullsisë urbane gjatë 15 viteve të ardhshme, që përkojnë me nevojën për rreth 7,000 familjeve të reja, ose thënë ndryshe, për 60,000 m² sipërfaqe të ndërtuar për banim. Projektionet demografike deri më 2036 për territorin e Bashkisë së Durrësit janë si më poshtë:

Bashki	Popullsia 2011	Popullsia 2036	Diferencat e popullsisë 2011/2036	Familje të reja 2036
DURRES	113249	138078	24829	6817
ISHEM	5001	3937	-1064	-286
KATUND I RI	10161	10036	-125	-32
MANZE	6652	6203	-449	-119
RRASHBULL	24081	34808	10727	2811
SUKTH	15966	20707	4741	1219
Bashkia DURRES	175110	213769	38659	10410

Tabela 1. Projektionet Demografike deri në 2036

2. PARASHIKIMET QË RRJEDHIN NGA PLANI I PËRGJITHSHËM KOMBËTAR (PPK)/PINS BREGDETI/ PINS DURANA

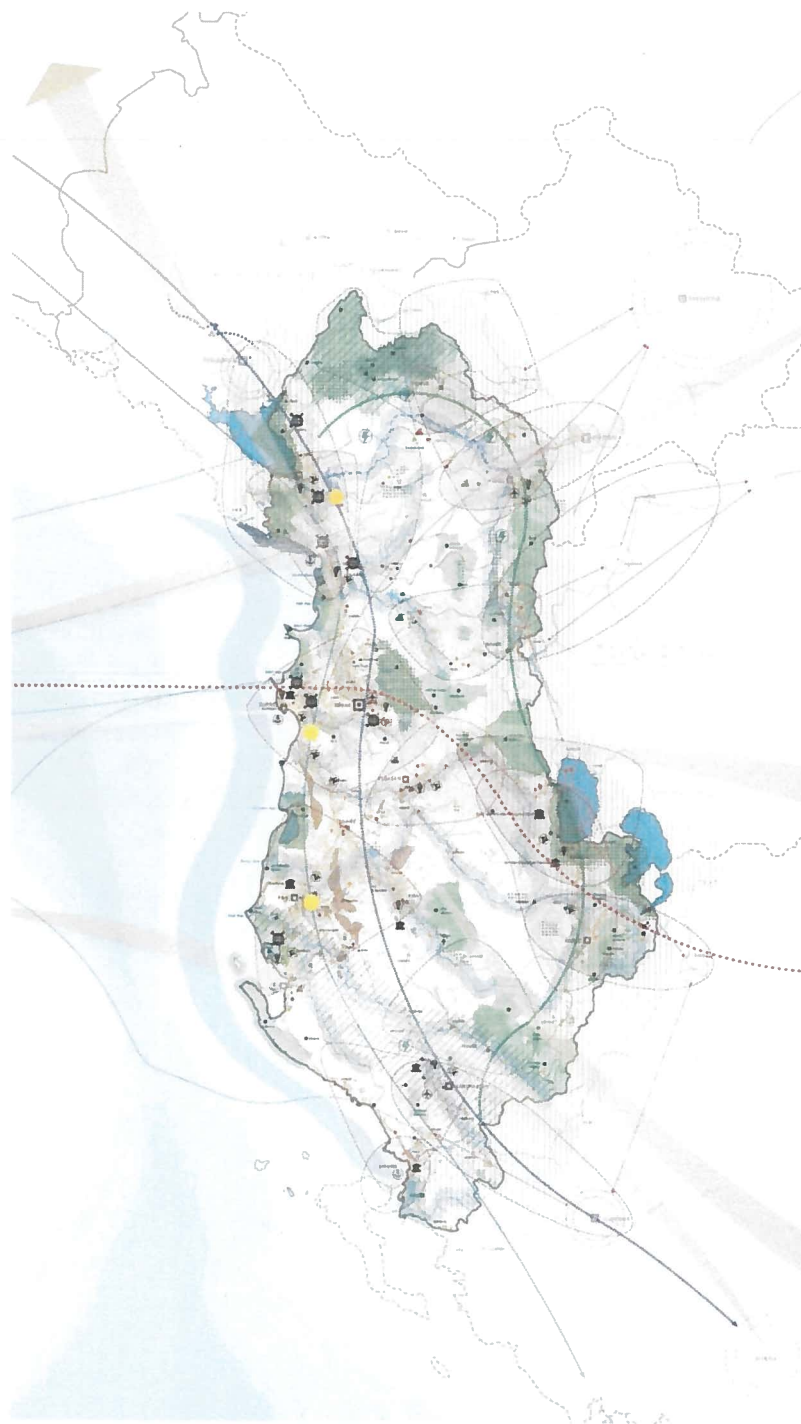

Figura 1. Harta e Vizionit PPK- Shqipëria 2030

2.1. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Përgjithshëm Kombëtar

Plani i Përgjithshëm Kombëtar (PPK) ofron kornizën strategjike referuese për zhvillimin e qëndrueshëm të territorit, për 15 vitet e ardhshme, me qëllim sigurimin e zhvillimit të balancuar ekonomik dhe social të vendit, menaxhimin e përgjegjshëm të burimeve natyrore të tij, mbrojtjen e mjedisit, duke siguruar ndërkohësisht edhe përdorimin racional të tokës.

PPK- "Shqipëria 2030", është instrumenti më i lartë i Planifikimit Territorial në Republikën e Shqipërisë, i cili adreson në mënyrë të integruar çështjet e planifikimit, duke e parë territorin shqiptar si një të tërë.

PPK ofron kornizën strategjike referuese për zhvillimin e qëndrueshëm të territorit për 15 vitet e ardhshme, me qëllim sigurimin e zhvillimit të balancuar ekonomik e social të vendit, menaxhimin e përgjegjshëm të burimeve natyrore të tij, mbrojtjen e mjedisit, ndërkohë që siguron përdorimin racional të tokës."

2.1.1. Vizioni i PPK Shqipëria 2030

Shqipëria një qendër e integruar në sistemin ekonomik dhe infrastrukturor European, një ekonomi e shumëllojshme dhe konkurruese në hapësirën Ballkanike, një shtet që synon barazinë në aksesin infrastrukturor, ekonomik dhe dije. Siguron mbrojtje e trashëgimisë natyrore, historike dhe kulturore me synimin për t'u shndërruar në një destinacion autentik.

PPK vendos një prioritet strategjik parësor, realizimin dhe finalizimin e Projekteve strategjike të Integritimit të vendit në Europë. Disa nga këto projekte prekin nga afër territorin e Bashkisë Durrës dhe që kanë ndikimin të drejtpërdrejtë në hartimin e Planeve të Përgjithshme Vendore.

Ashtu si përcaktohet edhe nga rregullorja e Planifikimit (VKM 686, date 22.11.2017..., neni 75) për organizimin e territorit për qëllime planifikimi, edhe në nivel Kombëtar PPK përcakton 5 Sistemet territoriale:

- Sistemi Urban
- Sistemi Natyror
- Sistemi Bujqësor
- Sistemi Ujor
- Sistemi Infrastrukturor

2.1.1.1 Sistemi Urban

Sipas Planit të Përgjithshëm Kombëtar, propozon që zhvillimi i infrastrukturës hapësinore-territoriale të mbështet nga zhvillimi i Rrjetit të Transportit Kombëtar, i cili siguron Shërbim të Përmirësuar të transportit publik dhe përforcon aksesin dhe përshkrueshmërinë në të gjithë territorin e Vendlit. Ky rrjet duhet të sigurojë lidhjen e vendlit nëpërmjet qytet porteve si Durrësi, i cili është thelbësor në mbështetje të zhvillimit policentrik të territorit por edhe në rolin mbështetës që ky qytet do të ofrojë për zhvillimin ekonomik të vendlit.

Pjesë e projekteve strategjike është Hierarkizimi i qendrave urbane dhe poleve të zhvillimit rajon. Polit Tiranë Durrës i shtohen 6 pole zhvillimi. Sistemi Urban formohet nga bashkimi i territoreve urbane dhe kufizohet nga “Vija e Gjellbër”.

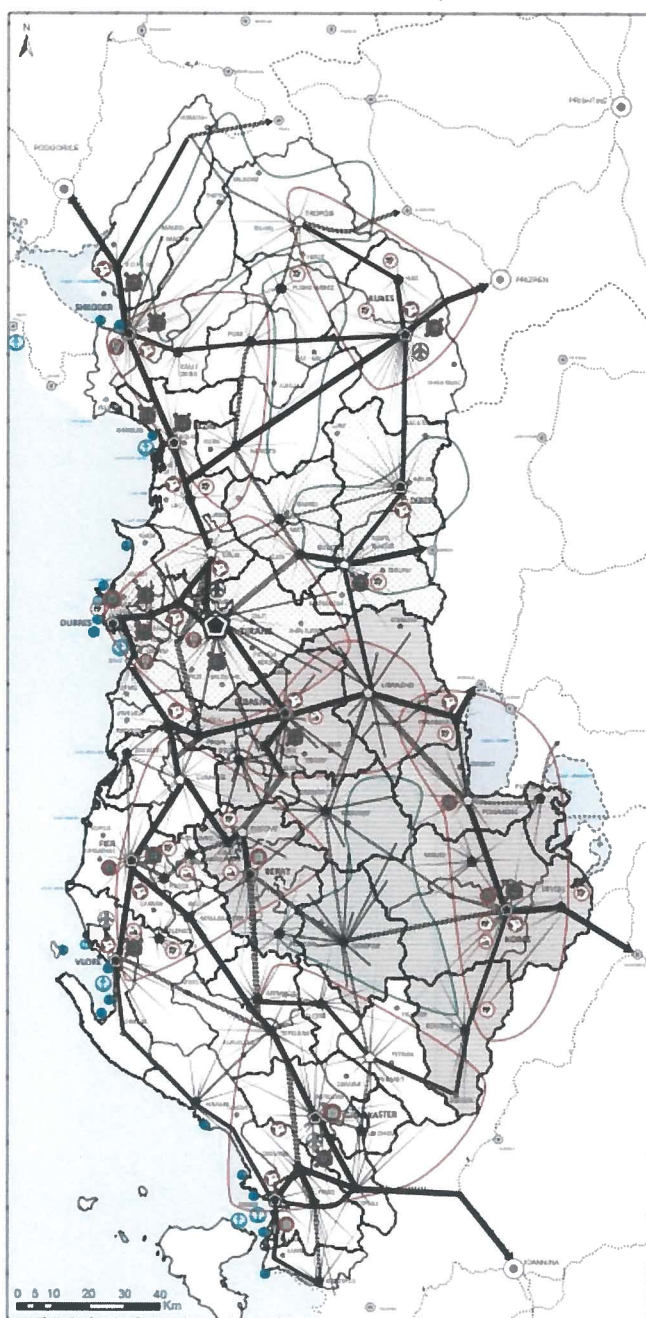

Figura 2. Harta e Sistemit Urban-Shqipëria 2030

2.1.1.2. Sistemi Natyror

Sipas Planit të Përgjithshëm Kombëtar, përbëhet nga peizazhet, hapësirat e paprekuara të natyrës, koridoret ekologjike dhe hapësirat që kanë një kategori bazë të përdorimit të tokës “natyrë” (N) dhe në përputhje me legjislacionin e posaçëm. Sistemi natyror dhe të mirat që ai ofron përbëjnë një vlerë të rëndësishme ekonomike. Sipas nismave ndërkombëtare, rekomandohet që vlera ekonomike e ekosistemit dhe biodiversitetit të pasqyrohet dhe të reflektohet jo vetëm në marrjen e vendimeve, por edhe në sistemet përlllogaritëse dhe raportuese. Ky rekomandim është në të njëjtën linjë me objektivat globale Aichi.

Gjatë viteve të fundit, Shqipëria dhe Bashkia e Durrësit në vetvete është përfshirë në zhvillime të vullshme urbane, gjë që është shoqëruar me një impakt të drejtpërdrejtë në sistemin natyror dhe atë mjedisor. Rritja e konsumit, transportit, mbeturinat urbane apo inerte, derdhja e ujërave të zeza në dete dhe lumenj, prerja pa kriter e pyjeve, gërryerja e shtretërve të lumenjve si dhe gërryerja e maleve janë vetëm disa prej dukurive të ndodhura.

Gjithashtu, PPK propozon që pjesë e rrjetit të zonave të mbrojtura të shtohet edhe Rrjeti Emerald. Në tërësi, ai përfaqëson një rrjet ku ekosistemet, habitatet, llojet, peizazhet dhe veçoritë e tjera natyrore me rëndësi Pan Europiane do të duhet të ruhen, sipas kriterëve dhe dizpozitave të ligjit “Për zonat e mbrojtura”.

- Projektit “ Rrjeti Kombëtar i biçikletave” ndihmon në aksesimin dhe përshkrimin e zonave natyrore dhe ato të trashëgimisë historike e kulturore;
- Projekti i “Ripyllëzimi dhe Rigjenerimi” në zonat e degraduara nga dukuri si *erozioni* dhe *përmbytja*.
- Integrimin e planeve të menaxhimit me sistemin e planifikimit dhe me planet vendore;
- Përkrahja e zhvillimit të qëndrueshëm të mjedisit natyror për dy qëllime rekreative dhe për të promovuar ekoturizmin.

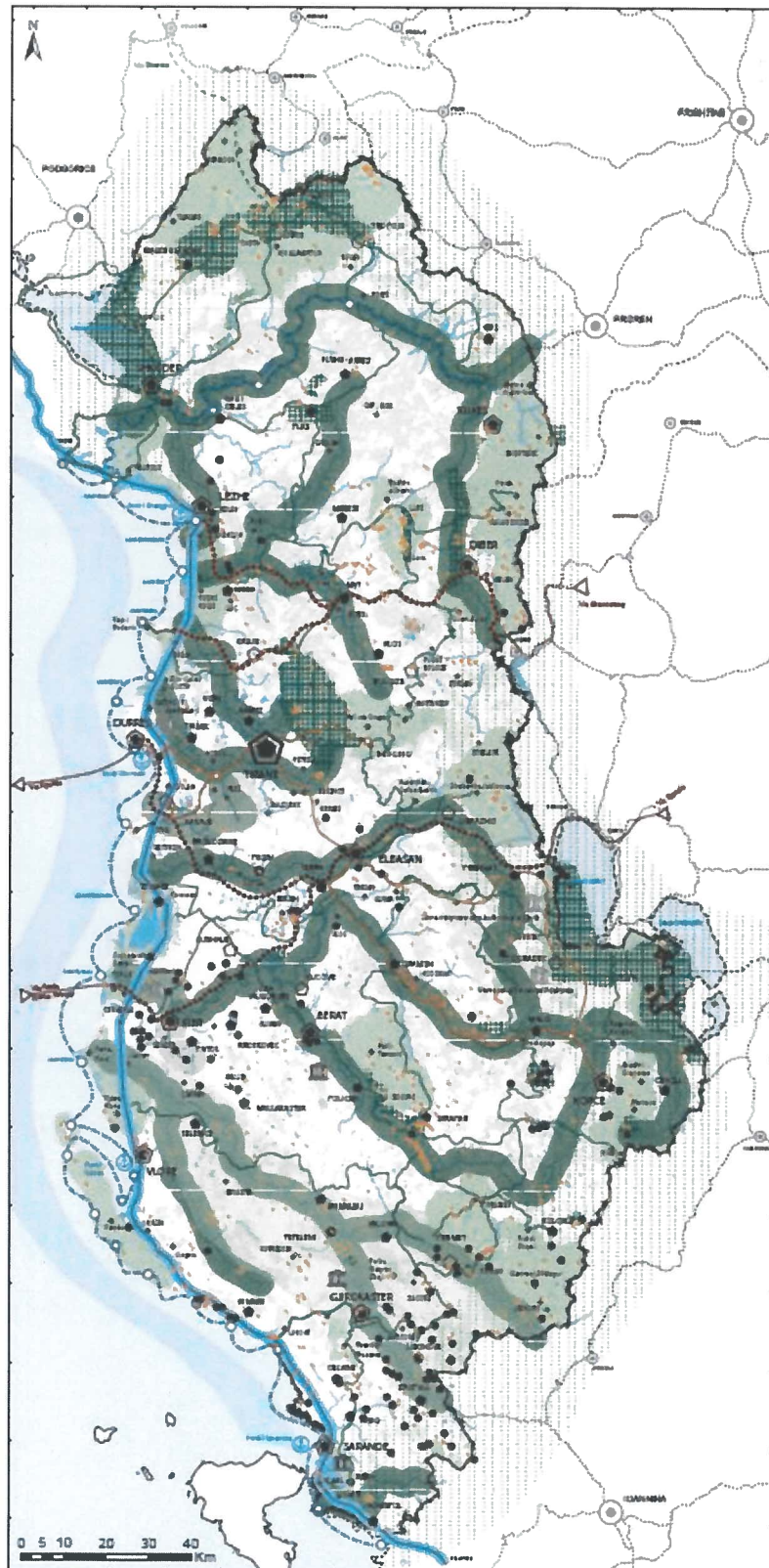

Figura 3. Harta e Sistemit Natyror _Shqipëria 2030

2.1.1.3. Sistemi Bujqësor

Sipas PPK-së, Sistemi Bujqësor përbëhet nga toka bujqësore, e zënë me bimët e arave, pemishtet, vreshtat dhe ullishtat, kudo ku ndodhet dhe që ka veçori thelbësore të saj pjellorinë dhe kanalet, rezervuarët në shërbim të saj. Sistemi bujqësor formohet nga bashkimi i tokave me kategori bazë të përdorimit të tokës “bujqësinë” (B). Ky sistem është rezultat i ndërveprimit në kohë midis aktiviteteve njerëzore, për kultivim dhe ndërtim me karakter bujqësor në territor. Zonimi i sistemit bujqësor bazohet në bonitetin e tokës dhe në aktivitete e funksione që zhvillohen brenda këtij sistemi, sipas legjislacionit të posaçëm në fuqi.

- Zhvillimi i ekonomisë bujqësore duhet të arrihet nëpërmjet vendosjes së një rrjeti të zinxhirit ekonomik bujqësor: prodhim, grumbullim, përpunim, eksportim.
- PPK ka si objektiv rritjen e efikasitetit për sistemin bujqësor dhe politikat që mbështet në këtë drejtim janë ato të Ruajtjes, konsolidimit dhe modernizimit.
- Ulja e koston dhe rritja e cilësisë nëpërmjet investimeve në: teknologjinë e prodhimit për modernizimin e saj, investime në infrastrukturën e mirëmbajtjes, kanale ujitëse, vaditëse, hidrovore etj.
- Integrim dhe bashkëpunim me sektorët e tjerë të ekonomisë si :
 - *Bujqësi-Turizëm* ku veçantia e sektorit turistik shqipëtar identifikohet edhe nga produktet bujqësore karakteristike në shije e cilësi.
 - *Bujqësi- Transport* ku infrastruktura e transportit i shërben rrjetit eficient të shpërndarjes dhe grumbullimit të prodhimeve bujqësore;
 - *Bujqësi – Energji* ku energjia e përdorur në përpunimin e produkteve bujqësore shkon drejt përdorimit të burimeve të rinovueshme;
 - *Krijimit të qendrave/ poleve bujqësore* dhe profilizimi i tyre sipas karakteristikave të prodhimit bujqësor;
 - Krijimi i markave të produkteve karakteristike bujqësore shqipëtare “Made in Albania”. Specializim në prodhim dhe përpunim të prodhimeve dhe produkteve karakteristike Shqiptare;
 - Bimë Mjekësore
 - Pemë frutore arvore
 - Ullinj dhe Vreshta
 - Perime karakteristike të vendit
 - Produkteve bujqësore të përpunuara

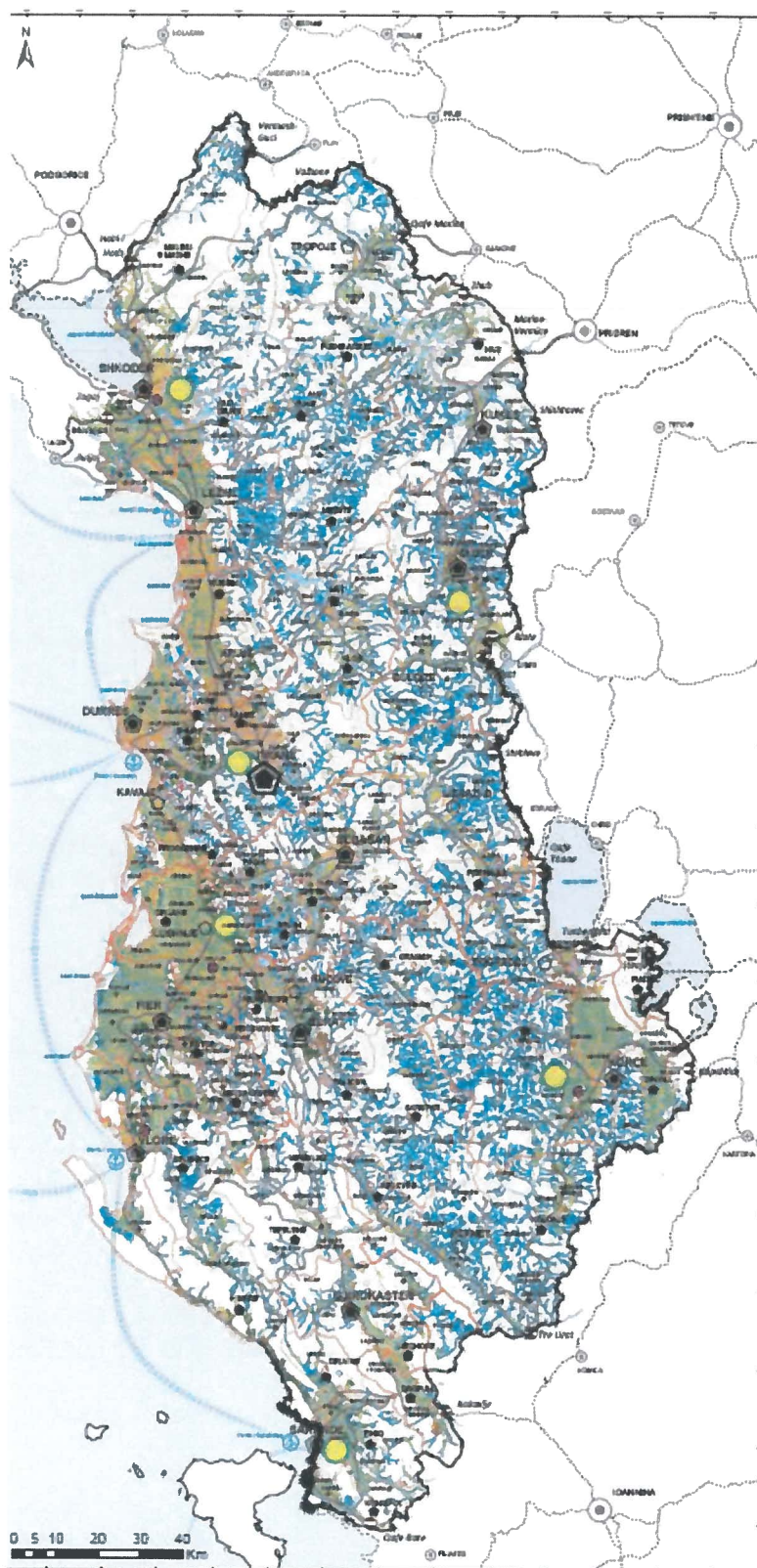

Figura 4. Harta e Sistemit Bujqësor-Shqipëria 2030

2.1.1.4. Sistemi Ujor

Sistemin UJOR, është tërësia e burimeve nëntokësore dhe mbitokësore ujore, që përmban të gjithë trupat ujorë, përfshirë brigjet sipas përcaktimeve të legjislacionit të posaçëm. Sistemi ujor formohet nga rrjeti me kategori bazë të përdorimit të tokës “ujë” (U). Sistemi Ujor formohet nga bashkimi i territoreve urbane dhe kufizohet nga “Vija Blu”.

Në mbrojtjen e sistemit ujor PPK i referohet ligjeve në fuqi që përcaktojnë distancat për mbrojtjen e brigjeve, brezat mbrojtës sanitarë si dhe veprimtaritë e ndaluara. Uji përbën një burim madhor për vendin. Rëndësia e tij është e lidhur edhe me rëndësinë e përdorimeve:

- 99% e energjisë që përdorim vjen nga shfrytëzimi i burimeve ujore;
- 14 miliard m³ ujë –përdoren nga sektori energjitik;
- 1.5 miliard m³ ujë përdoren për sektorin bujqësor.

Politikat e densifikimit të zhvillimit urban dhe korridoret natyrore përgjatë luginave të lumenjve janë politikat primare që PLANI KOMBËTAR sjell në ndihmë të këtij sistemi.

PPK vendos vijën Blu të mbrojtjes së burimeve ujore nga përdorimet e ndaluara si edhe nga shfrytëzimi privat.

- 200 m distancë nga vija e bregut detar dhe njëkohësisht izoipsin 2m për bregdetin fushor dhe izoipsin 60m për bregetin shkëmbor;
- Për rrjedhat lumore 100m distance nga bregu i lumit ndalim i çdo aktiviteti, dhe 1km brezi i korridoreve natyrore që shoqërojnë rrjedhën e tyre ruhet vetëm për përdorim me përparësi natyrën.

Për sistemin ujor në shërbim të bujqësisë objektivat kryesore të PPK janë:

- Plotësimin e qëndrueshëm të nevojave për ujë, nëpërmjet rehabilitimit dhe modernizimit të sistemeve ujitës;
- Menaxhimin e qëndrueshëm të sistemeve të ujitjes nëpërmjet ndarjes së kompetencave dhe përgjegjësi për operim, mirëmbajtjen dhe rehabilitimin e infrastrukturës së ujitjes, ndërmjet pushtetit qendror, njësive administrative dhe organizatave të përdorimit të ujit;
- Garantimin e kullimit me përparësi të sipërfaqes bujqësore në ultësirën perëndimore nëpërmjet rehabilitimit dhe përmirësimit të infrastrukturës egzistuese dhe rritjes së kapacitetit të hidrovoreve;

Zvogëlimin e rrezikut nga përmbytjet lumore dhe detare, nëpërmjet rikonceptimit të strukturave mbrojtëse duke konsideruar zhvillimet e reja urbane pranë lumenjëve dhe grykderdhjeve të tyre.

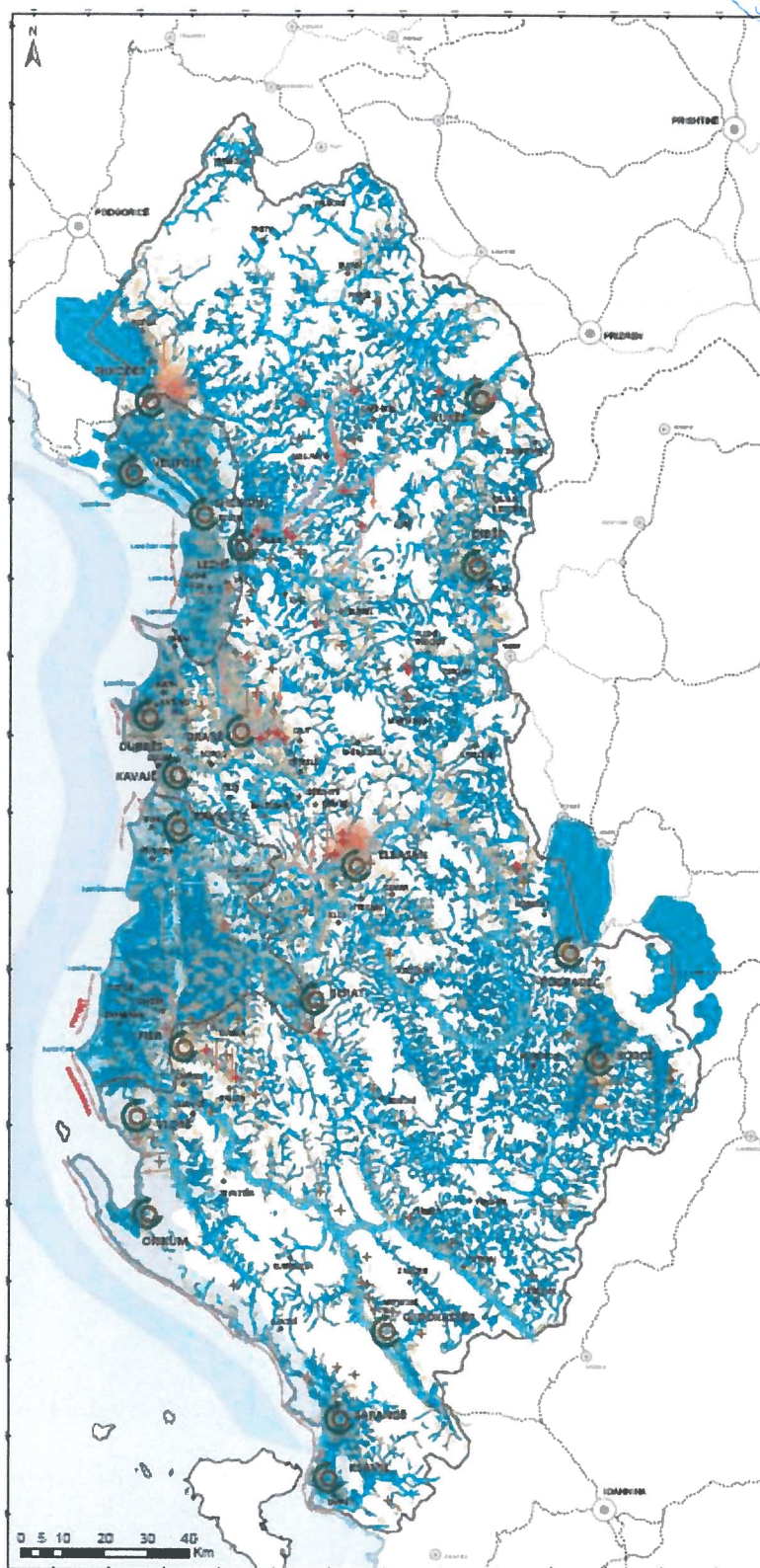

Figura 5. Harta e Sistemit Ujor-Shqipëria 2030

2.1.1.5. Sistemi Infrastrukturor

Sistemi INFRASTRUKTUROR ka një rëndësi thelbësore në realizimin e vizionit të PPK 2030, për Shqipërinë si një Hub Energjitik për rajonin dhe qendër ndërlidhëse për Europën juglindore. Integrimi hapësiror i vendit dhe shpërndarja e balancuar e flukseve brenda territorit, varet nga rritja e kapacitetit të transportit të njerëzve, mallrave, energjisë dhe informacionit. Përmirësime për sa i përket efikasitetit në kohë, uljes së koston dhe shkurtimeve të distancave. Pjesë e sistemit Infrastrukturorë janë dhe element fizik kyç:

- a. **Transporti** - përfshin transportin publik, hekurudhor, ajror e detar;
- b. **Energjia** - përfshin elektricitetin, naftën, gazin, pasuritë minerare;
- c. **Komunikimi** - përfshin rrjetin e telekomunikimit, fibra optike etj.

1. PPK vendos si projekt strategjik realizimin dhe finalizimin e projekteve të Infrastrukturës Rrugore që lidhin vendin me Europën:

- a. **Autostrada Adriatiko-Joniane** (Realizimi i lidhjes midis Malit të Zi dhe Greqisë nga Hani i Hotit në Shkodër dhe Gjiokastër përmes pikës kufitare Kakavija, me një gjatësi prej 405 km).
- b. **Rruga bregdetare peizazhistike** (rrugë turistike me impakt të ulët mjedisor që lidh lokalitetet e bregdetit: Velipojë – Shëngjin, Shëngjin – Patok, Patok – Durrës, Durrës – Divjakë, Divjakë – Seman, Seman – Vlorë, Vlorë – Dhërmi, Dhërmi – Sarandë, Sarandë – Butrint).
- c. **Korridori VIII** si rrugë parësore e transportit të mallrave (Lidhja më e shkurtër e detit Mesdhe me Detin e Zi; Durrës Varna/ Durrës - Stamboll) dhe Via Egnatia si rrugë historike me rëndësi turistike:
 - Rruga e Arbërit (Tiranë Dibër-Maqedoni) si degëzim i Korridorit VIII;
 - Rruga e Kombit (Durrës-Kukës-Prishtinë-Nish) si një nga korridoret me ndikim me të lartë në rajon për shkak të lidhjes përmes Prishtinës me Korridorin X.

2. Në lidhje me infrastrukturën Hekurudhore PPK propozon:

- a. Ristrukturimin e sistemit hekurudhor për linjat kombëtare që lidhin Shqipërinë me Maqedoninë e Veriut dhe Malin e Zi, rrjetin Ballkan Europë;
- b. Ndërtimin e linjave hekurudhore për të përkrahur lëvizjen ndërqytetase për distanca të largëta dhe lëvizjen ndërkufitare;
- c. Krijimi i sistemeve multimodale:
 - Lidhja e aeroporteve me transportin hekurudhore;
 - Lidhja e linjave hekurudhore me portet kryesore.

3. Në lidhje me infrastrukturën Ajrore dhe Detare PPK propozon:

Forcimin e strukturave ekzistuese portuale, të porteve me rëndësi Kombëtare dhe rajonale, me qëllim rritjen e kapacitetit të tyre në përpunim dhe eksportim mallrash dhe transport pasagjerësh, në nivele konkurruese për rajonin e Ballkanit dhe të Mesdheut. Rritja e numrit të marinave turistike, në përputhje me kapacitetin fizik të zonës bregdetare të Durrësit, me qëllim zhvillimin e një sektori turistik bregdetar elitare, që respekton ambjentin dhe karakteristikat fizike territoriale të peisazhit natyror e urban të bregdetit tonë. Gjithashtu, korridori energjitik IAP - Ionian Adriatik Pipeline, i cili do të sjellë një zhvillim ekonomik, kalon në territorin e Durrësit.

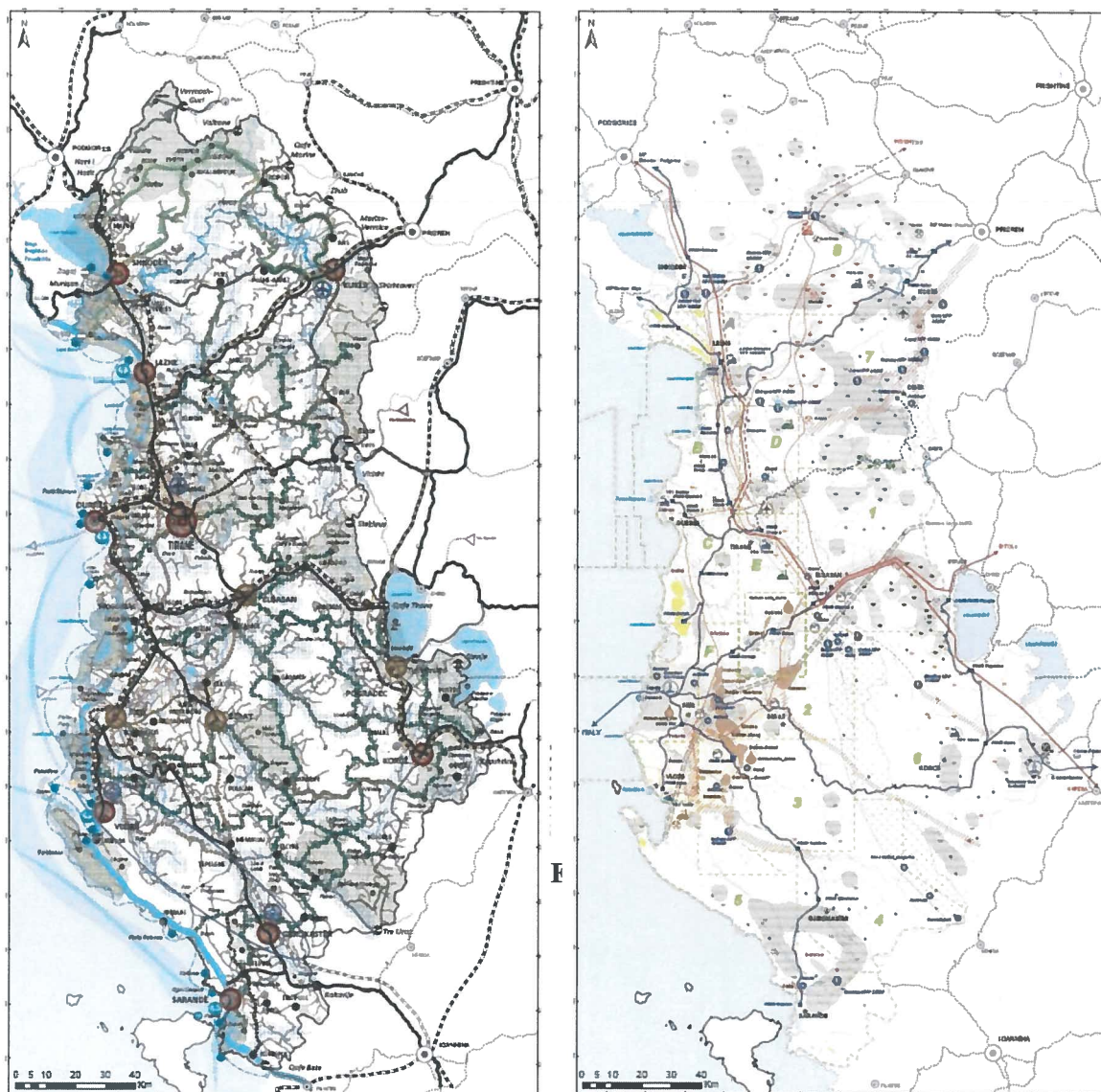
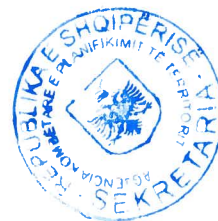

Figura 6. Harta e Sistemit Infrastrukturor dhe Energjisë - Shqipëria 2030

2.2. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Integruar Ndërsektorial për zonën e bregdetit (PINS BREGDETI)

2.2.1. Vizioni i PINS Bregdetit

Plani i Integruar Ndërsektorial për Brezin Bregdetar jep vizionin e zhvillimit të vijës bregdetare. Ai orienton zhvillimet sektoriale me rëndësi kombëtare në fushën e turizmit, mjedisit, transportit, energjisë, bujqësisë, kulturës etj., si dhe zhvillimet urbane në territoret që administrohen nga bashkitë.

Bregdeti si binom Det-Tokë aset i rëndësishëm kombëtar dhe pjesë e integruar e rrjetit mesdhetar. Hapësirë e mirëmenaxhuar ku harmonizohen nevojat për zhvillim ekonomik dhe nevojat lokale me domosdoshmërinë e mbrojtjes së aseteve kulturore, natyrore dhe historike. Destinacion autentik, i shumëllojshëm dhe i pastër.

2.2.2. Objektivat Strategjik të Vizionit

Vizioni i PINS Bregdetit mbështetet në cilësitë e vijës bregdetare të Shqipërisë si nga pikëpamja morfologjike ashtu edhe nga ajo natyrore dhe e biodiversitetit. Zona bregdetare e Shqipërisë ofron një larmishmëri të lartë të territorit ku spikasin si forma kryesore të relievit zonat fushore, zonat kodrinore dhe zonat malore.

Është për t'u theksuar se direktivat që dalin nga ky plan prekin një territor më të gjerë së ai i vet bregdetit dhe ushtrojnë influencën e tyre edhe në të tërë territorin e brendshëm të Shqipërisë.

2.2.2.1. Sistemi Urban

Përmirësimi i cilësisë së jetës dhe mjedisit për banorët në qendrat urbane dhe rurale do të realizohet përmes vendosjes së hierarkisë së tyre në pajisjen me shërbime dhe funksione të specializuara. Duke ndjekur parimet e ruajtjes së vlerave historike, kulturore e mjedisore, mundësohet të krijohen kushte cilësore në shërbime publike si dhe të krijohen hapësira gjithëpërfshirëse.

Plani i Integruar Ndërsektorial i Bregdetit ka për qëllim përmirësimin e cilësisë së jetës në Sistemin Urban duke u zhvilluar nëpërmjet objektivave strategjik:

Objektivi Strategjik 1: Orientimi drejt një zhvillimi të qëndrueshëm urban:

- Policentrizmi dhe hierarkizimi i qendrave urbane
- Konsolidimi i qendrave Urbane
- Rigjenerimi i Poleve Urbane të Zhvillimit
- Integrimi i zonave Informale
- Hapësirat komunitare gjithëpërfshirëse
- Rrjetet e lëvizshmërisë në qendra urbane
- Rritja e efikasitetit energjitik në qendrat Urbane

Objektivi Strategjik 2 – Ruajtje e arkitekturës tradicionale dhe rivitalizimi i lokaliteteve në brendësi të territorit:

- Rehabilitimi i vlerave kulturore nëpërmjet ruatjes së objekteve tradicionale
- Rigjenerimi i lokaliteteve në brendësi të territorit
- Integrimi i zhvillimeve të reja me potenciale ekzistuese të lokaliteteve

- Ruajtjen e vlerave arkitektonike tradicionale në zhvillimet e reja urbane

2.2.2.2. Sistemi Infrastruktural

Integrimi në rrjetet e infrastrukturave ndërkombëtare të vendeve të Mesdheut për rritjen e efikasitetit në shkëmbimin e flukseve, duke mundësuar aksesueshmëri dhe promovim efektiv të brezit bregdetar. Zhvillimi i lëvizshmërisë nëpërmjet krijimit të rrjeteve dhe nyjeve rugore ndër-rajonale, që rrisin efikasitetin kohor të lidhjes së qendrave të rajonit mesdhetar e ballkanik ndërmjet tyre, duke ofruar mundësi shkëmbimi mjeteve e modalitetesh lëvizje. Krijimi i mënyrave të ndërthurura të transportit me qëllim përmirësimin e lidhjeve për bizneset dhe furnitorët si dhe të aksesit të individëve në shërbimet e ofruara rajonale, nëpërmjet zhvillimit të portave hyrëse e dalëse kufitare dhe rajonale, rugore, hekurudhore, detare e ajrore. Zhvillimi i rrjeteve me standarde të unifikuara të trasmetimit të energjisë dhe Teknologjisë së Informacionit (TIK) me vendet e rajonit Mesdhetar, për të rritur efikasitetin e shkëmbimit dhe për të siguruar energji të pandërprerë gjatë gjithë vitit. Krijimi i mënyrave të lëvizjes së shëndetshme, pa ndotje, për këmbësorët e banorët e qendrave urbane dhe lokale në rajon.

Plani i Integruar Ndërsекtorial i Bregdetit ka për qëllim përmirësimin e cilësisë së jetës në Sistemin Infrastruktural duke u zhvilluar nëpërmjet objektivave strategjik:

Objektivi Strategjik 1- Integrimi në Rrjetin e Infrastrukturës Mesdhetare:

- Lidhja me rrjetin e infrastrukturës mesdhetare bregdetare
- Integrimi i Hekurudhës dhe porteve në rrjetin ndërkombëtar

Objektivi Strategjik 2- Përmirësimi i Infrastrukturës dhe rritja e aksesit në hapësirën Bregdetare

- Ndërthurja e transportit detar me atë tokësor
- Krijimi i stacioneve të lëvizjes së integruar

Objektivi Strategjik 3- Infrastruktura "SOFT" Turistike

- Aplikimi i rrjetit unazor në infrastrukturë
- Nxitja dhe përmirësimi i infrastrukturës për biçikleta dhe këmbësor

Objektivi Strategjik 4- Zhvillimi i transportit dhe aksesit në hapësirën detare

- Rivitalizimi i porteve dhe moleve ekzistuese si stacione publike për transportin detar

Objektivi Strategjik 5- Mbulimi gjithëvjetor me energji i brezit bregdetar

- Rritja e efikasitetit të rrjetit të energjisë elektrike
- Diversifikimi dhe zhvillimi i alternativave të reja të burimeve energjitike

2.2.2.3. Sistemi Bujqësor

Sistemi Bujqësor përbën një nga degët kryesore të zhvillimit ekonomik që prek ultësirën bregdetare. Plani propozon zhvillimin e tij duke përcaktuar zonat kryesore të specializuara në drejtimin bujqësor, si dhe duke identifikuar infrastrukturën e nevojshme në shërbim të Bujqësisë, të mbështetura nga zhvillimi i NVM-ve dhe inovacioni në sipërmarrje.

Plani i Integruar Ndërsektorial i Bregdetit ka për qëllim përmirësimin e cilësisë së jetës në Sistemin Bujqësor duke u zhvilluar nëpërmjet objektivave strategjik:

Objektivi Strategjik 1- Zhvillimi i Sistemit Bujqësor

- Mbrojtja dhe zhvillimi i Sistemit Bujqësor
- Krijimi i ekonomisë së shkallës në Bujqësi
- Rigjenerimi i sistemeve dhe infrastrukturës mbështetëse të bujqësisë

Objektivi Strategjik 2- Zhvillimi i ciklit të produkteve dhe infrastrukturave mbështetëse

- Çertifikimi dhe marketimi i produkteve bujqësore

2.2.2.4. Sistemi Ujor dhe Natyror

Mbrojtja e Territorit dhe në veçanti e resurëve natyrore dhe ujore e kombëtare paraqitet si domosdoshmëri për zhvillimin e brezit bregdetar. Plani synon shtimin e zonave të mbrojtura si dhe rritjen e shkallës së mbrojtjes, ndërkohë që propozon paralelisht zhvillimin e ndërlidhjes së tyre përmes korridoreve ekologjike. Përmirësimi i cilësisë së mjedisit dhe aksesit në detin Adriatik duhet të realizohet nëpërmjet përdorimit të teknologjive me zero emetim të dëmshëm, si kundërpërgjigje ndaj ndryshimeve klimatike.

Objektivi Strategjik 1- Aksesimi dhe aktivizimi i rrjetit të zonave të mbrojtura mjedisore:

- Zhvillimi i rrjetit të zonave të mbrojtura mjedisore

Objektivi Strategjik 2- Rigjenerimi i peisazhit të zonave të lira natyrore

- Pyllëzimi i zonave të lira natyrore
- Menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë natyrore

Objektivi Strategjik 3- Zhvillimi i rrjeteve të menaxhimit të mbetjeve

- Mbrojtje, kanalizimet dhe trajtimi i ujërave të ndotura
- Ruajtja dhe menaxhimi i burimeve ujore mbi dhe nëntokësore

Objektivi Strategjik 4- Përballja me ndryshimet Klimatike

- Marrja e masave zbutëse dhe përshtatëse ndaj ndryshimeve klimatike

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR I BASHKISË Durrës
HARTA E REKOMANDIMEVE TË PPK-së DHE PINS-BREGDETIT

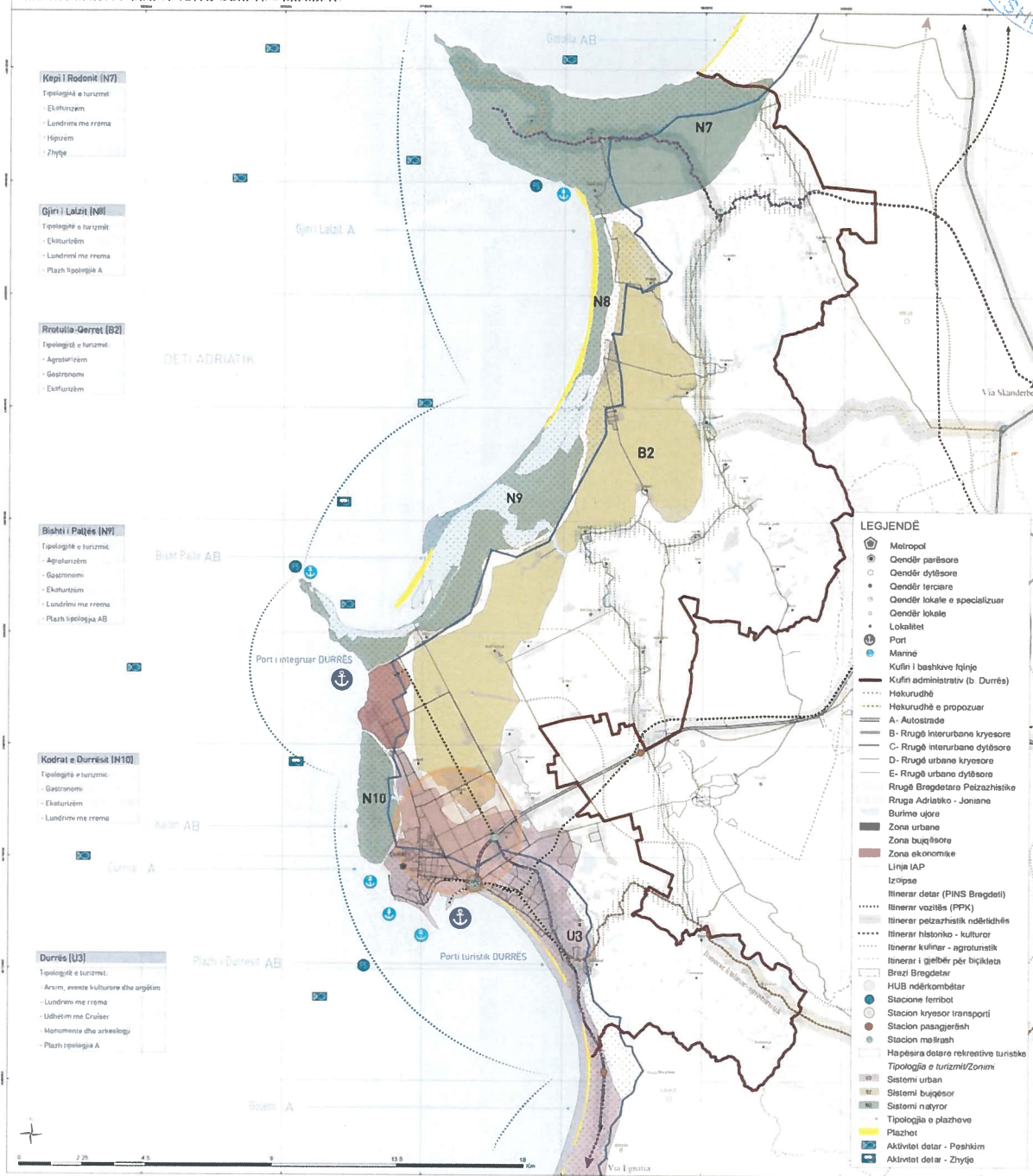

Figura 7. Harta e rekomandimeve të PPK-së dhe PINS-Bregdetit

2.3. Parashikimet që rrjedhin nga Plani i Integruar Ndërsektorial për zonën e Tiranë Durrës (PINS DURANA)

Hartimit të PINs Tiranë-Durrës i ka paraprirë analiza e thelluar e territorit. Vlerësimet kryesore të kësaj analize paraqiten në formën e një strukture SWOT në këtë dokument. Prej analizës territoriale, sipas udhëzimeve të VKM nr. 671, datë 29.07.2015, “Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit”, është bërë ndarja e territorit sipas përkatësisë në pesë sisteme territoriale bazë: Urban, Infrastrukturor, Bujqësor, Natyror dhe Ujor. Hartimit të vizionit i ka paraprirë ndërtimi i tri skenarëve për zhvillimin territorial. Këto skenarë shoqërohen me një përfundim të qartë mbi ndikimet pozitive dhe negative të mundësive të zhvillimit. Për pasojë, vetë vizioni i dakordësuar vjen natyrshëm i përbërë nga alternativat më të mira dhe me më pak ndikim negativ në territor dhe zhvillimin e tij.

2.3.1. Vizioni i PINS DURANA

Rajoni metropolitan Tiranë-Durrës, një ekonomi konkurruese në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar; Një hapësirë e rëndësishme ekonomike dhe politike që arrin të bëhet lider i zhvillimit në ballkan. Një ekonomi e mbështetur në investime inovative, promovuese për bizneset krijuar që nxisin një nivel të lartë edukimi dhe formimi profesional. Një rajon me cilësi të lartë jetese që respekton dhe promovon stilet e shëndetshme të jetesës, që vlerëson dhe ruan mjedisin, të shkuarën historike dhe kulturore; që garanton aksesin në shërbimet cilësore për zhvillimin e komuniteteve të qëndrueshme. Një hapësirë ekonomike me prosperitet të lartë dhe e drejtuar nga zhvillimet të qenësishme në punësim; me efikasitet në akses dhe lëvizshmëri në nivel rajonal, kombëtar dhe ndërkombëtar; e bazuar në lidhje strategjike tokësore; hekurudhore, detare dhe ajrore; e përshtatshme për nevojë dhe kërkesat e banorëve dhe bizneseve.

2.3.2. Objektivat Strategjik të Vizionit

Plani i Integruar Ndërsektorial për zonën Tiranë Durrës ka për qëllim drejtimin e procesit dhe zbatimin e tij duke u zhvilluar nëpërmjet objektivave strategjik:

Objekтиви Strategjik 1- Zhvillimi i Qëndrueshmë Ekonomik;

- Rritja e PPB të rajonit me 10%
- Ulja e papunësisë tek të rinjtë me 5%
- Ulja e papunësisë së përgjithshme me 8%
- Rritja e investimeve në teknologji me 10%
- Krijimi i 4 klasterave ekonomik të specializuar
- Hapja e 4 inkubatorëve të zhvillimit ekonomik

Objekтиви Strategjik 2- Përmirësimi i cilësisë së jetesës në qendra urbane dhe rurale;

- Përmirësimi i efikasitetit energjistik në stokun ekzistues me 50%
- Rritja e stokut të banesave sociale me 30%
- Përmirësimi i infrastrukturës dhe integrimi të zonës informale në masën 80%
- Rigjyerim i poleve urbane në 50% të territorit
- Rigjyerim me 50% të qendrave rurale
- Rigjyerim me 80% të infrastrukturës vaditëse bujqësore
- Zhvillimi i 5 qendrave rajonale të tregtimit të produkteve bujqësore

Objekтиви Strategjik 3- Përmirësimin i infrastrukturës, transportit dhe lëvizshmërisë në rajon;

- Rigjyerimi i plotë i linjës hekurudhore Tiranë-Durrës dhe lidhja me aeroportin

- Reduktimi i përdorimit të makinave individuale në 30%
- Zhvillimi i 100 km rrugë për biçikleta
- Zhvillimi me 60% të infrastrukturës rrugor bujqësore
- 30% të Transportit publik me energji jo ndotëse (elektrik, biomasë etj.)

Objektivi Strategjik 4- Mbrojtja dhe përmirësimin i cilësisë së mjedisit natyror.

- Rritje me 30% e fondit të zonave të mbrojtura në rajon
- Reduktim me 40% të ndotjes në lumenjt Ishëm-Erzen
- Përmirësimi i cilësisë së ujit të plazheve, në Adriatik me 40%
- Ndalimi me 80% i derdhjes së ujërave të zeza në lumenj, liqene, det.
- Reduktimi me 25% i emetimeve të dëmshme (CO₂)

2.3.3. Politikat e zhvillimit Rajonal

Politikat edhe pse janë sektoriale, ndërthuren me njëra tjetrën me qëllim arritjen e plotësimit të katër objektivave strategjik të PINS-it për zonën ekonomike Tiranë-Durrës.

Politikat e zhvillimit rajonal zbërthejnë objektivat e sipërpërmendura duke e ndarë sipas sektorëve përkatës, konkretisht:

- a. Politikat e Zhvillimit Ekonomik
- b. Politikat e zhvillimit Urban
- c. Politikat e Zhvillimit Rural
- d. Politikat e Zhvillimit të Transportit dhe Infrastrukturës
- e. Politikat e Zhvillimit Mjedisor

a. Politika e zhvillimit ekonomik

- PE1 -Zhvillimi i ekonomisë së shërbimeve
 - i. Komponenti territorial
 - ii. Komponenti njerëzor
- PE2 – Rrjeti dijes dhe inovacionit rajonal
- PE3- Zhvillimi i NVM-ve dhe sipërmarrjes
 - i. Zhvillimi i kapaciteteve njerëzore
 - ii. Rrjetet e ndërveprimit të ndërmarrjeve për inovacion
 - iii. Zhvillimi territorial i NVM-v
- PE4- Inkubatorët dhe Klasterat Rajonal
 - i. Inkubatorës rajonal
 - ii. Zhvillimi i klasterave ekonomik (Klaster logjistik poli Durrës-Shkozë)
- PE5- Zhvillimi ekonomik-territorial
 - i. Polet, zonat dhe korridoret e zhvillimit ekonomik
 - ii. Zonat strategjike rajonale për zhvillim territorial (Porti Durrësit, Porti Porto Romano)
 - iii. Zona teknologjike e zhvillimit ekonomik të Spitallës
- PE6-Brendim Rajonal dhe Turizëm
 - i. Turizmi si vlerë e shtuar
 - ii. Turizmi i shërbimeve
 - iii. Turizmi i qytetit dhe fundjavës

b. Politikat e Zhvillimit Urban

- PU1- Policentrizmi dhe Hierarkizimi i Qendrave Urbane

- i. Shërbimet Publike
- PU2- Konsolidimi i Qendrave Urbane
 - i. Densifikimi i Qendrave Urbane
 - ii. Rigjenerimi i Poleve Urbane
- PU3- Integrimi i Zonave Informale
- PU4- Strehimi dhe banesat sociale
 - i. Strehimi
 - ii. Banesat Sociale
- PU5- Hapësirat rajonale komunitare gjithëpërfshirëse
- PU6- Efikasiteti energjistik i godinave
- PU7- Rrjeti i lëvizshmërisë urbane
 - i. Lëvizja me biçikleta dhe ecje

c. Politikat e Zhvillimit Rural

- PR1- Zonimi Territorial dhe konsolidimi i tokës bujqësore
 - i. Konsolidimi dhe Përdorimi i Tokës Bujqësore
- PR2- Konsolidimi i Qendrave Rurale
 - i. Shërbimet rurale dhe zhvillimi i komunitetit
- PR3- Zhvillimi ekonomik rural dhe polet bujqësore rajonale
 - i. Aktivitetet Mbështetëse për zhvillimin ekonomik Bujqësor
 - ii. Rajonalizimi i prodhimit
 - iii. Inovacionit në agroindustri dhe agromjedis
- PR4- Zhvillimi ekonomik i fermave dhe shoqërive të bashkëpunimit bujqësor private
 - i. Ristrukturimi i fermave bujqësore
 - ii. Mundësitë e Bashkëpunimit dhe krijimi i shoqërive të bashkëpunimit bujqësor private
- PR5- Zhvillimi i zinxhirit Ushqimor
- PR6- Turizmi Rural dhe Rajonal
- PR7- Brendimi dhe marketimi i zonave rurale
- PR8- Transporti në zonat rurale
- PR9- Mjedisi dhe energjia e rinovueshme
 - i. Mjedisi
 - ii. Energjia e rinovueshme

d. Politikat e Zhvillimit të Transportit dhe infrastrukturës

- PT1- Rrjetet rrugore strategjike rajonale (Porti Durrësit, Autostrada Veri Jug, Korridori VIII, Rruga Kombi, Rruga Arbrit)
- PT2- Sistemi Multimodal dhe Transporti publik ndërrurban
 - i. Lëvizshmëria Multimodale Rajonale
- PT3- Lëvizshmëria Hekurudhore (Poli Porto Romano Spitallë, Durrësit (stacion multimodal))
- PT4- Menaxhimi i Trafikut
- PT5- Lëvizja e mallrave (Poli Durrës-Shkozë)
- PT6- Intenerarët rajonale për lëvizjen me biçikleta (Aksi Durrës, Currila, Park Urban, Bisht-Pallë)
- PT7- Infrastruktura, energjia dhe telekomunikacioni
 - i. Infrastruktura e nëntokës
 - ii. Infrastruktura energjitike
 - iii. Infrastruktura e komunikimeve elektronike (TIK)

e. Politikat e Zhvillimit Mjedisor

- PM1 - Mbrojtja e peisazhit natyror, trashëgimi natyrore dhe mjedis.
- PM2 - Ruajtja dhe menaxhimi i burimeve Ujore, mbi dhe nëntokësore
- PM3 - Infrastrukturë e gjelbër
- PM4 - Menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë natyrore
- PM5 - Menaxhimi i mbetjeve rajonale
- PM6 - Ndryshimet klimatike
- PM7 - Monitorimi i cilësisë së mjedisit

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR I BASHKISË Durrës

HARTA E REKOMANDIMEVE TË PINS-DURANA

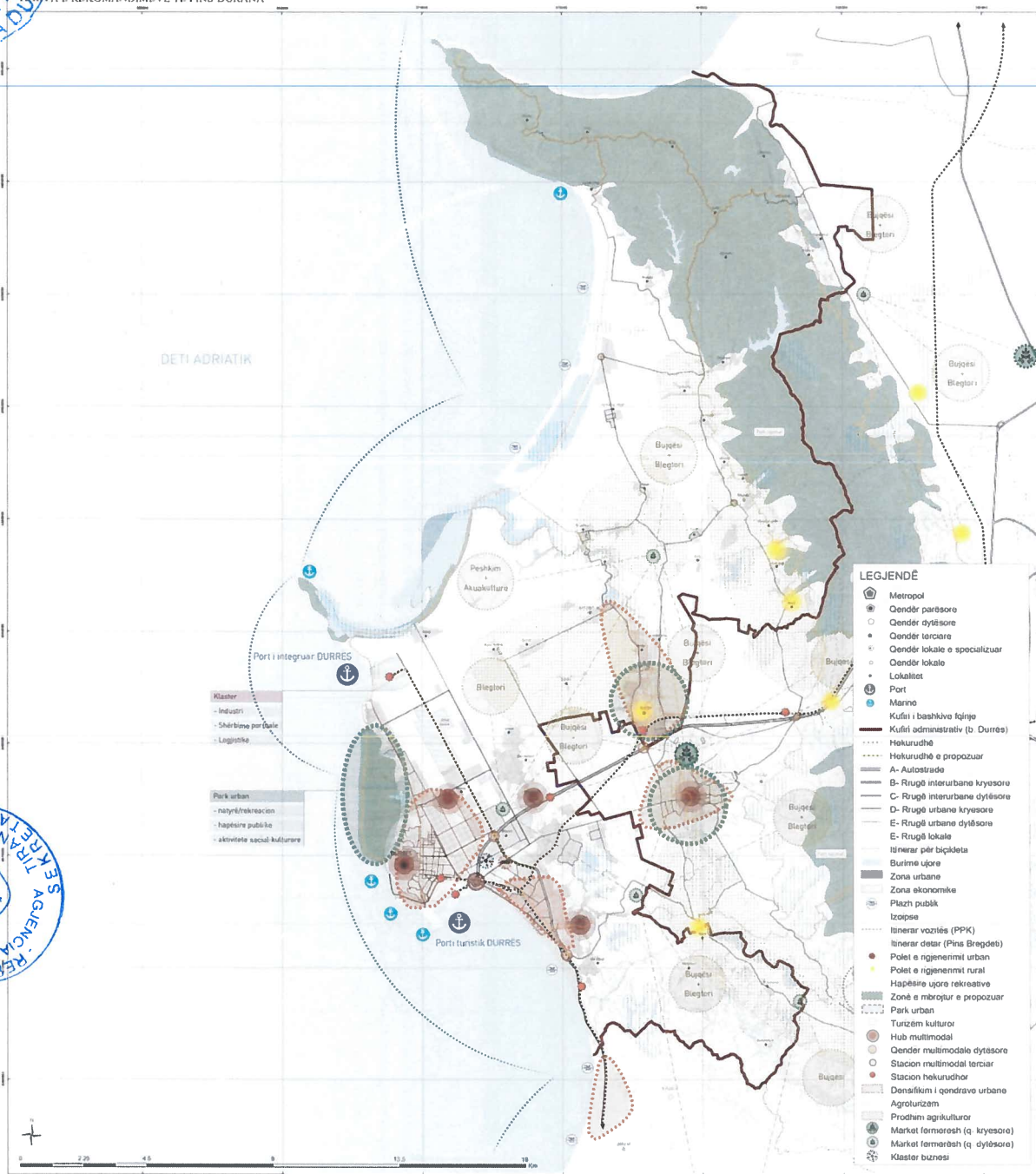

Figura 8. Harta e rekomandimeve të PINS-Durana

3. VIZIONI DHE STRATEGJIA TERRITORIALE E TERRITORIT TË BASHKISË DURRËS

3.1 Ndërthurja e territorit të bashkisë Durrës me territoret e bashkive Kufitare

Bashkia e Durrësit është një portë e fuqishme hyrëse funksionale nëpërmjet detit Adriatik në territorin e Republikës së Shqipërisë. Gjithashtu, ndërthurja e arterieve të fuqishme të lëvizjes në drejtim të brendësisë së territorit shqipëtar por edhe më tej. Parë në këndvështrimin e marrëdhënieve territoriale, ashtu siç kemi paraqitur edhe më parë, Durrësi është pjesë e integruar e peizazheve karakteristike të Ultësirës Perëndimore të Shqipërisë.

Pjesë përbërëse e territorit të tij janë dhe Lumenjtë Ishëm Erzen që derdhen në Detin Adriatik. Kështu, Elementi natyror i ndërthurrur me veprimtarinë e njeriut “bashkon” në një trajektore Durrësin me Shijakun, Vorën, Tiranën dhe Kurbinin (Grykëderdhja e Ishmit). Kjo ndërthurje duhet të rikonceptojë marrëdhënien dhe bashkëveprimin e bashkive si pjesë e vizionit të zhvillimit të territorit për vitet në vazhdim.

Natyra e larmishme e bën territorin e Durrësit pjesë të vargut kodrinor, të përmendur së shumti në këtë strategji si Parku Rajonal. Kodrat e Ishmit deri në Shkëmbin e Kavajës, do të jenë përbërëse të njërit prej elementeve më domethënës të zhvillimit rajonal në vitet në vijim. Si pjesë e itinerarit turistik mbi kodra, territori i Durrësit do të duhet të funksionojë në lidhje të vazhdueshme me territoret fqinje të Krujës, Kurbinin, Vorës, Shijakut, Tiranës dhe Kavajës, për të realizuar një përfshirje më të mirë të tij në brendësi të vendit.

Lehtësimi i akseve lëvizëse të flukseve me karakter ekonomik dhe turistik është një domosdoshmëri e konfirmuar nga historiku i raporteve të mëparshme ndërmjet territoreve të këtyre bashkive.

Komponentet kryesor të marrëdhënieve të tyre, do të burojnë nga propozimet e PPK-së dhe PINS-eve si: Rruga bregdetare peizazhistike, autostrada Veri – Jug, Fuqizimi i hekurudhës Durrës – Tiranë, Durrës – Rrogozhinë, Rikualifikimi i rrjetit historik të shtigjeve këmbësore apo rrugëve rurale që lidhin zonat pas vargut kodrinor me ultësirën bregdetare.

Territori i Durrësit mbetet unik për vlerat dhe potencialin që përfaqëson në nivel kombëtar por dhe më tej, jo vetëm me natyrën (bregdetin, ultësirën dhe kodrat), por dhe me ekonominë e tij, me portin dhe rrugët e rëndësishme si: Autostrada Durrës – Tiranë, Korridori VIII, Rruga e Kombit.

Nuk është vetëm infrastruktura transportuale ajo që ‘ushqen’ marrëdhëniet e territorit të Durrësit me ato fqinje, por edhe furnizimi me ujë të pijshëm i Durrësit mundësohet nga Impianti i Fushë- Kuqes, në Kurbin dhe pjesërisht nga Impianti që ndodhet në Kavajë.

3.2. Strategjitë territoriale për rajonin e Durrësit, Shijakut dhe Vorës

Para se të përshkruajmë vizionin për zhvillimin e bashkisë së Durrësit, është e nevojshme ta vështrojmë territorin përtej kufijve të tanishëm administrativë. Gjeografikisht, territori i bashkisë i takon një rajoni më të madh, që përcaktohet nga deti Adriatik në perëndim dhe nga një hark kodrinor që shtrihet nga Kepi i Rodonit në veri, kalon nga qyteti i Vorës dhe rilidhet përsëri me detin midis fshatit Arapaj dhe Shkallnurit në jug.

Ky rajon i madh, para se të përbëhet nga këto tre bashki, shfaqet si një tërësi territorit urban. Për këtë arsye, përpara se të shpjegojmë vizionin specifik të zhvillimit në bashkinë Durrësi, është e domosdoshme të kuptojmë së pari kushtet përbërëse morfologjike territoriale. Territori është i rrezikuar nga problemet mjedisore, keq-administrimi i burimeve nga aktivitetet e pakontrolluara ndërtimor. Megjithatë, ky territor gjendet në një pozicion mjaft strategjik dhe ofron një pasuri të bollshme burimesh.

Objektivi kryesor i Strategjisë Territoriale, paraqitur në vijim, është përballja me problemet e territorit të Durrësit duke rivitalizuar pasuritë e tij. Strategjia Territoriale ofron një lexim të ri të territorit duke vënë në dukje mundësitë ekzistuese dhe duke i kthyer ato në një forcë mbështetëse kryesore në vizionin e ri. Ky vizion i jep strukturë dhe formë potencialit që është tashmë i pranishëm në terren, duke nxitur zhvillimin e ardhshëm për t'u realizuar në mënyrë të tillë që të përforcojë kuadrin ekzistues të peizazhit të rajonit, në vend të zhvillimit të shpërhapur e rastësor.

Territori i Durrësit zë një pozicion strategjik brenda Shqipërisë: ai është në qendër të vendit, në afërsi me kryeqytetin e Tiranës dhe ndodhet përgjatë bregdetit Adriatik. Territori i Durrësit është porta e hyrëse kryesore e Shqipërisë nga deti. Ky pozicion strategjik përbën njëkohësisht edhe përparësi edhe një problem. Duke zënë pozicion të tillë strategjik, territori i Durrësit, ka zhvillimi ekonomik dhe ky territor rrezikon të dëmtohet nga një urbanizim i pakontrolluar. Nëse urbanizimi vazhdon në ritmet e pakontrollueshme, do të sjelli rrezikim të tokës bujqësore dhe hapësirës natyrore, e cila për momentin përbën resursin kryesor të këtij rajoni.

Fokusi kryesor i Strategjisë Territoriale është rritje e zhvillimit ekonomik duke parandaluar shkatërrimin e mëtejshëm të këtij territori të mrekullueshëm. Për të arritur këtë është e nevojshme një lexim i kujdesshëm i territorit. Për të kuptuar territorin e Durrësit, duhet të hedhim një vështrim mbi territorin shqiptar në tërësi. Nga ky këndvështrim ne shohim sesi ky territor pasqyron karakterin e peizazhit shqiptar në përgjithësi. Ky peizazh mund të konceptohet si një sekuencë vargmalesh, drejtimi i të cilëve është tangent me bregdetin. Ndërsa më në brendësi territori përfshihet nga vargmalet, në drejtim të bregdetit këto të fundit i lënë vend brezave kodrinore që si kepe kornizojnë tokat e rrafshëta të zonave bregdetare.

Alternimi i rrafshnaltave dhe vargjeve kodrinore/malore i jep territorit të Durrësit, një lexueshmëri territori të qartë dhe të vazhdueshme. Për më tepër brezat kodrinore/malore përbëjnë një pengesë natyrore e cila ka qenë në gjendje të frenojë urbanizimin e pakontrolluar. Vargmalet orientojnë zhvillimin e territorit duke e bërë atë më të konsoliduar. Të gjitha pasuritë natyrore që gjenden në territorin e Durrësit, si bregdeti, lumenjtë, rezervuarët natyrorë dhe tokat bujqësore zhvillohen sipas komponentëve natyrore. Është me rëndësi që strategjia territoriale të nisët nga konceptimi i vet hapësinor, duke përshkuar territorin e Durrësit, përmes pikës më të rëndësishme të hyrjes së saj, autostradës që lidh Tiranën me Durrësin, territori lexohet si një sekuencë e vazhdueshme peisazhistike.

I parë në këtë mënyrë, territori i Durrësit, përbëhet nga sistemet territoriale ku çdo element gjeografik luan një rol kryesor brenda secilit sistem. Nëse territorin e Durrësit e mendojmë si një Park Urban, nuk do të thotë që nuk do të ketë mundësi zhvillimi të mëtejshëm ekonomik. Në vend që të presim zhvillimin ekonomik vetëm nga urbanizimi duhet që ky rajon të konvertohet në një “nyje” kombëtare

dhe ndërkombëtare duke rritur asetet natyrore dhe përmirësimin e territorit rural që të ofrojë një rrugë më praktike drejt një zhvillimi të qëndrueshëm dhe cilësie jetëse.

Figura 9. Harta Topografike për Zonën Durrës-Vorë-Shijak

3.3. Vizioni Strategjik

Territori i bashkisë Durrës, ashtu si përcaktohet edhe nga VKM 686, datë 22.11.2017, “Për miratimin e Rregullores së Planifikimit” i ndryshuar, *Shtojca 1*, organizimi i territorit për qëllime planifikimi ndahet në 5 Sistemet territoriale si (B) Bujqësor, (IN) Infrastrukturor, (N) Natyror, (UB) Urban dhe (U) Ujor.

Para se të fokusohemi në vizionin e zhvillimit të bashkisë së Durrësit, qëllimi kryesor i planit është të lexojmë territorin e ndarë në 5 sistemet territoriale të sipërcituara. Secili prej këtyre sistemeve është objekt i një projekti të veçantë që përfshin transformimin, rehabilitimin ose modifikimin e territorit.

Vlerat ekologjike të territorit të Durrësit, rekreative dhe turistike përbëjnë një pasuri mjaft të rëndësishme që duhet të zhvillohet duke i lidhur zonat e ndryshme nga veriu në jug, përfshirë edhe qendrën e Durrësit, duke konsoliduar pozicionin e qytetit, jo vetëm si porta e boshtit tregtar Lindje-Perëndim (*korridori VIII PANEUROPIAN, Rruga Egnatia*), por edhe si një pikënisje kyçe e vendosur në mes të boshtit natyror dhe rekreativ Veri-Jug (siç është propozuar në Planin Kombëtar Sektorial për Zonën e Bregdetit).

Vizioni i Bashkisë Durrës ka fokusuar në rritjen e marrëdhënieve ndërmjet rripit bregdetar dhe pastokës; Vendosja e lidhjes së vazhdueshme nëpërmjet mjediseve të ndryshme natyrore që formojnë peizazhin bregdetar.

3.3.1. Sistemi bujqësor (B)

Formohet nga tërësia e tokave bujqësore të zëna me bimët e arave, pemishtet, vreshtat dhe ullishtet, me veçori thelbësore të saj pjellorinë e tokës, si dhe infrastruktura e objektet në funksion të aktivitetit bujqësor. Ky sistem është rezultati i ndërveprimit në kohë të aktiviteteve njerëzore për kultivim dhe ndërtim me karakter bujqësor në territor.

-
- Si rezultat i procesit të bonifikimit të tokave për të prodhuar produkte bujqësore (me përjashtim bonifikimit Durrës-Spitalet), është kryer fragmentimi i dendur i parcelave të tokës, duke reflektuar në mënyrë të qartë pronësinë. Ky fragmentim ka sjellë nevojën për një riorganizim të ri në mënyrë që produktet bujqësore të shndërrohen në struktura të prodhimeve industriale.
 - Të krijohen skema financimi për mbështjen e fermerëve dhe prodhimit bujqësor vendas. Skema e financimit sjell lehtësim në dhënie me qera të parcela bujqësore, duke rritur investimet e leverdisshme (rritja e infrastrukturës bujqësore për përpunimin e produkteve, makineri për brendim dhe përpunim produkteve etj.).
 - Ndërmjet zonave kodrinore dhe lymishteve do të krijohet një rrjet infrastrukturor për të asistuar bujqësinë si: mullinj të vajit, kantinat e verës, depot për grumbullimin, përpunimin, depozitimin dhe shpërndarjen e produkteve bujqësore.
 - Nxitja e zhvillimit bujqësor në zonat aktuale prodhuese (si Shetaj) dhe në tokat e braktisura (tarraca) që ofrojnë një potencial të madh prodhues.
 - Rishfrytëzimi i tarracave përmes kultivimit të mono-kulturave me cilësi të lartë si ullinj, vreshta, pemishte dhe zhvillimi bujqësor familjar me kultura mikse duke nxitur veçanërisht varietetet lokale.
 - Përcaktimi i kufijve në mes të qytetit dhe zonave bujqësore;
 - Rritja e bujqësisë në zonat e kodrave të Durrësit, ku do të promovohet ripërdorimi i sistemit tarracor.
 - Promovimi i prodhimit të biomasës në zonat e prekura nga produktiviteti i ulët bujqësor (për shkak të kripësisë së tokës);
 - Promovimi i prodhimit bujqësor duke mbështetur shoqëritë e bashkëpunimit bujqësor.
 - Rritja e bujqësisë si një nga aktivitetet kryesore ekonomike të territorit duke nxitur rehabilitimin e tarracës me p.sh. pemë ulliri dhe drurë frutorë;
 - Rritja e bujqësisë përmes objekteve të vendosur përgjatë skajeve të jashtme të brezit lumor (si depo, mullinj, etj.)
 - Përdorimi i ujit të lumit për qëllime ujitjeje, në veçanti në rajonin drejt grykëderdhjes së lumit.

3.3.2. Sistemi urban (UB)

Formohet nga tërësia e vendbanimeve urbane dhe rurale, territoreve të ndërtuara ku kryhen funksione dhe aktivitete social-ekonomike. Sistemi urban kufizohet nga vija e gjelbër.

-
- Përmirësimi i hapësirës ndërmjet Kapi Pali dhe Porto Romanos për të lejuar lëvizshmërinë deri në kodrat e Durrësit, i cili mund të kthehet në një Park Urban produktiv - Kopështi i madh Urban i Qytetit të Durrësit.
 - Dy zona pilot në veri dhe jug të kodrave të qytetit mund të luajnë rolin e pikave të ndërtuara posaçërisht si porta për parkun: zona përreth Porto Romanos, Hidrovori dhe ish-barrakat tek Rruga e Currilave.
 - Ruajtja dhe Rinovimi i strukturave ekzistuese.
 - Ndalimi i procesit të urbanizimit të pakontrolluar përgjatë bregdetit dhe vënia në fuqi e mbrojtjes për bregun e detit, përfshirë në planin ndërsektorial për bregdetin shqiptar;
 - Pajisja e bregdetit me objektet si struktura të lehta e të përkohshme.
 - Konsolidimi dhe rehabilitimi i zonave prioritare urbane;
 - Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve historike dhe të trashëgimisë kulturore, veçanërisht të trashëgimisë arkeologjike urbane (të tilla si kështjella dhe amfiteatri i lashtë);
 - Pajisja e zonës urbane me shërbime sociale dhe kolektive (si shkolla, çerdhe, terrene sportive);
 - Përmirësimi i hapësirave publike si në aspektin e rrugëve urbane (sidomos në qendër të qytetit), ashtu dhe të shesheve dhe parqeve;
 - Plotësimi i nevojës për banim dhe përmirësimin e ofertës për strehim.
 - Kontrollimi i zhvillimit urban dhe konsolidimi i vendbanimeve ekzistuese në mënyrë që të shmanget fragmentimi i mëtejshëm i fushave bujqësore;
 - Ngritja e Zonës së Teknologjisë dhe Zhvillimit Ekonomik në Spitallë (199.7ha);
 - Ndërtimi i objekteve të reja dhe rehabilitimi i objekteve të vjetra publike të tilla si shkolla, çerdhe, terrene sportive.
 - Konsolidimi dhe rehabilitimi i fshatrave rurale dhe vendbanimeve të shpërndara nëpër peizazhin kodrinor duke ndaluar urbanizimin e mëtejshëm;
 - Pajisja e territorit rural me objekte të vegjël (mullinj, punishte vaji, depo) në mbështetje të prodhimit bujqësor.
 - Përcaktimi i një parimi të ri vendbanimi duke përmirësuar marrëdhëniet midis pëlhurës së ndërtuar të vendbanimeve dhe lumit;
 - Pajisja e vendbanimeve me shërbime publike sociale dhe kolektive në afërsi të lumit në mënyrë që të rritet karakteri i tij publik.
 - Sistemimi i objekteve tregtare, të shpërndarjes dhe prodhimit përgjatë korridorit;

3.3.3. Sistemi infrastrukturor (IN)

Përmohet nga tërësia e rrjeteve dhe strukturave që mbështetin dhe mundësojnë aktivitetin njerëzor, duke përfshirë transportin, energjinë, komunikimin, furnizimin dhe trajtimin e ujit dhe menaxhimin e mbetjeve.

- Të shtohen aktivitete e lehta rekreative si ecja, çiklizmi për të mbrojtur biodiversitetin dhe zonat natyrore
- Të krijohen shtegkalime në drejtimin pingul të plazheve në mënyrë që të krijohen lidhje të domosdoshme ndërmjet zonës bregdetare dhe pjesës tjetër të territorit, duke ndërtuar ura për këmbësorë përgjatë autostradës dhe linjës hekurudhore.
- Të shtohen veprat infrastrukturore me ndihmën e qeverisë/bashkisë ose administratës ndërkombëtare për lehtësimin e aktiviteteve njerëzore.
- Përforsimi i rrjetit infrastrukturor rrugor, përmirësimi i funksionaliteteve, efikasitet dhe siguri.
- Krijimin e sistemeve të rrjeteve të transportit publik dhe lëvizshmërisë së butë me synim për të rritur aksesueshmërinë.
- Të përmirësohet dhe të rehabilitohet Autostrada Tiranë –Durrës.
- Të krijohet rrugë dytësore paralelisht me Autostradën Tiranë-Durrës, në mënyrë që të krijohen çarje tranzitore dhe të aksesohen zona të ndryshme shërbimesh.
- Linja Hekudhore duhet të rehabilitohet, zgjerohet dhe të kthehet në një sistem qendror lëvizshmërie ndërmjet dy rajoneve (Tiranë-Durrës). Linja hekurudhore të jetë sistemi kryesor i transportit publik si për njerëzit ashtu edhe për mallrat.
- Krijimi i stacioneve Multimodale

Përforsimi i lëvizshmërisë publike dhe asaj të butë përgjatë bregdetit;

Ripërcaktimi i infrastrukturës portuale, duke përfshirë edhe infrastrukturën detare si marinat turistike;

Përpunimi dhe zbatimi i infrastrukturave kryesore-urbane siç janë infrastruktura e kanalizimit dhe duke ndalur kështu shkarkimin e ujërave të zeza në det nëpërmjet kullimit dhe kanaleve të sistemit.

- Përforsimi i lëvizshmërisë publike dhe asaj të butë me anë të rehabilitimit të infrastrukturës hekurudhore dhe të sistemit të autobusëve;
- Përmirësimi i transportit rrugor, duke përmirësuar kushtet e infrastrukturës rrugore;
- Ripërcaktimi i infrastrukturës portuale, gradualisht hapja e portit për aksesin publik dhe në terma afatgjatë zhvendosja e portit industrial në Porto Romano;
- Përmirësimi i infrastrukturës themelore urbane, duke kompletuar sistemin e kanalizimit në qytet (një projekt tashmë në zhvillim e sipër), përmirësimin e impiantit të trajtimit të ujit dhe ndalimin e shkarkimit të ujërave të zeza në det.
- Përmirësimi i arritshmërisë nëpërmjet transportit publik dhe lëvizshmërisë private;
- Ngritja e objekteve të reja të portit në Porto Romano, duke përfshirë lidhjen e infrastrukturës rrugore dhe hekurudhore.
- Përforsimi i lëvizshmërisë së butë në të gjithë rajonin kodrinor;
- Përmirësimi i arritshmërisë nëpërmjet lëvizshmërisë publike dhe private.
- Përforsimi i lëvizshmërisë publike dhe asaj të butë, duke përfshirë një rrugë biçikletash / këmbësorësh përgjatë lumit, e cila të bëhet boshti kryesor i lëvizshmërisë për lidhjen veri-jug në territor;
- Përmirësimi i transportit rrugor në drejtimin veri-jug
- Përmirësimi i transportit rrugor, duke përfshirë kushtet e autostradës Durrës-Tiranë;
- Përforsimi i lëvizshmërisë publike, duke përfshirë edhe rehabilitimin e linjës së trenit Durrës-Tiranë dhe zbatimin e qendrës Multi-modale dhe platformave logjistike;
- Përforsimi i lëvizshmërisë së butë, duke krijuar një rrugë të dedikuar biçikletash, paralel me linjën hekurudhore;

3.3.4. Sistemi natyror (N)

Përbëhet nga tërësia e tokave dhe peizazheve natyrore, korridoreve ekologjike lidhëse të tyre, si dhe infrastruktura e strukturat në funksion të aktivitetit natyror.

-
- Sugjerohet të vendoset një bashkëpunim rajonal me bashkitë kufitare Kurbin dhe Kavajë, në mënyrë që të krijohet dhe transformohet zona ndërmjet tyre si **Park Rajonal**.
 - Parku nuk duhet të shihet si një rezervat natyror i mbyllur por si një territori i hapur, ku aktivitet njerëzore mund të bashkëveprojnë me zonat ekologjike në mënyrë të balancuar.
 - Rehabilitimi i Natyrës.
 - Ripyllëzimi kundër rrëshqitjes së tokës.
 - Pellgjet artificiale që ndodhet në territorin e bashkisë Durrës, duhet të përshtaten për të krijuar Parqe natyrore që mundësojnë aktivitete rekreative.
 - Rritjen e vlerave ekologjike, rekreative dhe turistike të bregdetit duke zhvilluar veprime specifike për çdo element natyror, si grykëderdhja e lumit Ishëm, zona e Kepit të Rodonit, zona e Gjirit të Lalëzit, rezerva e Rrushkullit, lymishta e Erzenit, laguna Rinia, kodrat e Durrësit
 - Mbrojtja e bregdetit nga kërcënimet mjedisore të tilla si erozioni, kripëzimi dhe zhdukja e dunave ranore dhe ripyllëzimi.
 - Pajisja e zonës urbane me shërbime sociale dhe kolektive të tilla si parqe urbane dhe kopshte.
 - Mbrojtja dhe shtimi i pasurive me vlera mjedisore të tilla si pyjet në shpatet e pjerrët.
 - Zgjidhja e kërcënimeve kryesore mjedisore, duke reduktuar flukset e sedimenteve dhe zbutjen e rrezikut të rrëshqitjeve të dheut.
 - Përcaktimi i 'zonave pa ndërtim' në intervale të rregullt përgjatë zgjatimit të autostradës.

3.3.5. Sistemi ujq (U)

Formohet nga tërësia e trupave ujqre, burimeve nëntokësore e mbitokësore ujqre dhe ligatinave.

- Të kontrollohet peshkimi i paligjshëm përgjatë lumenjve, Kepit të Rodonit, burimeve të tjera ujqre.
- Të kontrollohet ndotja e trupave ujqre, deti etj., nga faktorë të jashtëm.
- Të mbrohet biodiversiteti dhe habitatit përgjatë lagunës dhe rezervatit të Rrushkullit duke përforduar më tej e komunikimin me digën ekzistuese dhe me përmirësimin e lidhjes me Gjirin e Lalzit dhe përtej lumit Erzen.
- Menaxhimi i depozitimeve dhe sedimenteve përgjatë shtratit të Lumit në zonat e Urbane/Rurale.
- Përgjatë shtratit të lumit të kryhen përfordime të argjinaturave në mënyrë për të parandaluar përmbytjet.
- Mbrojtja e niveleve shumë të vlefshme të biodiversitetit të lagunës në Sektorin Rinia dhe të rajonit të grykëderdhjes së lumit Ishëm.
- Zgjidhja e kërcënimeve kryesore mjedisore në qytet duke rehabilituar sistemin e kullimit, atje ku funksionimi i tij është ndikuar nga aktivitetet e parregullta dhe kaotike të ndërtimit.
- Rehabilitimi i sistemit të vaditjes dhe atij të kullimit;
- Përmirësimi dhe ruajtja e hidrovorit në Porto Romano.
- Rehabilitimi i rezervuarëve të ujit dhe i sistemit të ujitjes (sidomos dy rezervuarë të mëdhenjë të ujit të vendosur në pjesën veriore të territorit të bashkisë) dhe sigurimi i mirëmbajtjes së kanaleve të ujitjes.
- Zgjidhja e kërcënimeve kryesore mjedisore dhe veçanërisht e rrezikut të përmbytjes përmes veprimeve dhe projekteve të shumta;

3.4. Objektet Strategjike të Vizionit për Territorin e Bashkisë Durrës:

3.4.1. (O1S) Objekt Strategjik 1. Ristrukturimi dhe rehabilitimi i qendrave urbane dhe rurale;

Ky objekt strategjik ka të bëjë me rehabilitimin e qendrave urbane, që janë të pranishme në territorin e bashkisë Durrës, nëpërmjet përmirësimit të kushteve të hapësirave publike.

- *O1S1 - Rehabilitimi dhe krijimi i hapësirave publike brenda qendrave urbane dhe rurale*

Brenda qytetit të Durrësit, kjo strategji është përcaktuar në mënyrë specifike përmes dy veprimeve kryesore që kanë të bëjnë me:

(1) Rehabilitimin e hapësirave të lira dhe publike në qendrën historike të qytetit e cila ka për qëllim të rifitojë disa rrugë të rëndësishme qendrore dhe hapësira të lira në mënyrë që të rehabilitojë zonën e kështjellës së qytetit, e cila njihet për potencialin e madh turistik.

(2) Rehabilitimin e hapësirave të jashtme publike në zonat urbane të banimit, strategjia përmban veprime dhe projekte që synojnë përmirësimin e kushteve të hapësirave të lira në zonën e stadiumit të Durrësit, duke krijuar një park të ri publik.

Në fshatrat e territorit të bashkisë, strategjia synon përmirësimin e gjendjes së hapësirave publike, në të gjithë vendbanimet rurale, nëpërmjet ndërhyrjeve të veçanta “molekulare” që përmbajnë krijimin e trajtave të reja të hapësirave publike si lulishtet, sheshet, oborret e vegjël publikë etj. Këto veprime janë thelbësore jo vetëm për të përmirësuar kushtet e jetesës së të gjithë banorëve të territorit të bashkisë, por edhe konvertues me qëllimin për ta bërë Durrësin jo vetëm një destinacion veror për plazh, por edhe një destinacion gjithëvjeter të turizmit kulturor.

- *O1S2 - Hartimi i dokumenteve të detajuar të planifikimit*

Kjo strategji njihet nevojën për të zhvilluar më tej PPV-në me planet e detajuara vendore (PDV) me qëllim që të zhvillojë zgjidhje për zonat e territorit të bashkisë që kanë nevojë për studim dhe përpunim të mëtejshëm. Veprimi i kësaj strategjie ka të bëjë me identifikimin e këtyre zonave në territor për shkak të kushteve të tyre të veçanta dhe statusit të përshtatshëm.

3.4.2. (O2S) Objekti Strategjik 2. Shtimi dhe përforcimi i monumenteve dhe trashëgimisë kulturore;

Ky objekt strategjik synon vendosjen e politikave dhe rregullave të qarta për mbrojtjen e monumenteve dhe trashëgimisë kulturore që bëjnë pjesë në territorin e Durrësit dhe rehabilitimin e elementeve më të rëndësishme të kësaj trashëgimie. Edhe pse pjesa dërmuese e trashëgimisë arkeologjike dhe historike ndodhet brenda kufijve të qytetit të Durrësit, strategjia përmban veprime edhe për ruajtjen e vendbanimeve historike dhe fshatrave që gjenden në zonat rurale të territorit të bashkisë, sidomos në zonat kodrinore në veri.

Më konkretisht, strategjia synon mbrojtjen dhe rehabilitimin e ndërtesave historike që ndodhen në qytetin e Durrësit, shpesh në kushte shpërfillëse dhe mbështet kthimin e tyre në objekte publike dhe kolektive si galeria, biblioteka apo qendra kulturore. Ajo synon mbrojtjen dhe rehabilitimin e vendbanimeve historike rurale, sidomos ato që karakterizohen nga një gjurmë kompakte dhe prania e shtëpive historike rurale.

Gjithashtu, synon rehabilitimin e monumenteve dhe qendrave arkeologjike në qytetin e Durrësit, duke përfshirë rehabilitimin e Amfiteatrit Romak, rikualifikimin e zonës Arkeologjike të Forumit Romak, kalasë së Durrësit, sheshit të kalasë së Currilave, bazilikën paleokristiane të Gjericajt dhe restaurimin e Kullës në fshatin Kullë dhe rikualifikimin e hapësirës rreth Mureve të Porto Romanos.

3.4.3. (O3S) Objekti Strategjik 3. Sigurimi i aksesit në shërbime sociale dhe kolektive;

Kjo ka të bëjë me përmirësimin e nivelit të shërbimeve publike dhe kolektive në qytetin e Durrësit dhe në vendbanimet/fshatrat rurale, të pranishme brenda territorit të bashkisë. Pas vizitave të shpeshta dhe takimeve publike me qytetarë, strategjia, në mënyrë specifike, përqendrohet në ngritjen e shërbimeve publike si objektet e arsimit, sportet, aktivitete kulturore dhe sociale, shëndetësi dhe administratën publike. Më konkretisht, veprimet brenda kësaj strategjie lidhen me:

- Rehabilitimin e shkollave ekzistuese dhe ndërtimin e shkollave dhe kopshteve të reja, aty ku është e nevojshme (në zonën e Kënetës ose në Katund i Ri);
- Rehabilitimin e oborrit ekzistues të shkollës në një shesh lojrash funksional për aktivitete sportive, që do të përdoren si nga nxënësit e shkollës ashtu edhe nga komuniteti lokal, jashtë orareve të zakonshëm mësimor;
- Ndërtimin e qendrave kulturore dhe qytetare të parashikuara si struktura të thjeshta shumëfunksionale për ngjarje kulturore, të pajisura p.sh. me biblioteka, salla takimesh dhe konferencash, hapësirë për projeksionet kinematografike dhe me dhoma për t'u përdorur për qëllime administrative (administrata e njësisë ven- dore, zyrë postare), duke zbatuar idenë e stacioneve one-stop shop (sportele të shërbimeve me një ndalesë).

3.4.4. (O4S) Objekti Strategjik 4. Përmirësimi i ofertës së strehimit;

○ O4S1. Ngritja e banesave të reja sociale

Bazuar në rezultatet e vlerësimit të nevojave për strehim, kryer në qytetin e Durrësit, kjo strategji synon krijimin e kushteve për përmirësimin e nevojave për strehim. Strategjia përmban disa ndërhyrje dhe projekte që do të zhvillohen në formën e ndërhyrjeve konkrete dhe në fëmën e politikave të reja, për t'u zbatuar nga autoritetet publike dhe palët private. Në qytetin e Durrësit, veprimet e kësaj strategjie përfshijnë:

- Përmirësimin e kapacitetit të Bashkisë në ofrimin e njësive të banesave sociale, mundësimin e ndërtimit të njësive të reja me kosto të ulët dhe nxitjen e dhënies me qera të banesave sociale për të akomoduar kërkesat e shumta, mbetur pa përgjigje, të bëra nga komunitete të marginalizuara, përfshirë ata qytetarë që për momentin nuk i plotësojnë kërkesat e nevojshme për t'u kualifikuar për strehim social;
- Përmirësim të arritshmërisë së banesave sociale për grupet e cënueshëm si personat me aftësi të kufizuara, jetimët, të moshuarit, pakicat etnike;
- Transformim nëpërmjet blerjes të ndërtesave të pa përfunduara në banesa sociale dhe zhvillim i rregulloreve dhe direktivave të reja për shmangjen e mbetjes së ndërtesave të pa përfunduara (psh. përfshirja e një plani financiar dhe e një garancie të përshtatshme në dokumentat për leje ndërtimi).

○ O4S2 - Përmirësimi i ofertës së banimit

Strategjia planifikon përmirësimin e stokut ekzistues të banesave dhe rimëkëmbje të zonave urbane të "rrënuara". Strategjia bazohet në tre aksione kryesore:

- Zhvillimin e politikave të reja që lejojnë dendësimin dhe konsolidimin e qytetit ekzistues, veçanërisht në zonat e Kënetës dhe Spitallës, në mënyrë që të gjithë banorët e këtyre zonave të pajisen me shërbime themelore infrastrukturore (ujëra të zeza, ujë të pijshëm, etj.);
- Shndërrim të zonave të pushtuara në mënyrë informale, që janë të pranishme në territorin nëpërmjet dy programeve kryesore: ndërhyrje rimëkëmbje dhe rihvillimi i këtyre zonave; krijim programesh për ndihma të vogla financiare për përmirësimin e shtëpive që nuk kanë kushtet minimale të sigurisë apo ato higjienike, përshtatje dhe përmirësim të barakave, ndërhyrje

në banesa që nuk kanë mungesë të shërbimeve si ujë të pijshëm, tualete publike, dushe apo lidhje me rrugën, ujësjellësin apo kanalizimet.

Rimëkëmbje të stokut ekzistues të banesave, ndërtuar përpara viteve 90', me ndërhyrje përmirësuese të efektshmërisë energjitike. Rimëkëmbja e fasadave dhe çative/tarracave me izolues termik dhe përdorimi i dritareve të izoluara termikisht mund të zvogëlojnë urat termike dhe të rrisin aftësinë ruajtëse të energjisë së ndërtesave.

3.4.5. (O5S) Objekti Strategjik 5. Ngritja e poleve të reja tregtare e ekonomike dhe zonave të reja prodhuese;

Ajo strategji përfshin kryesisht projekte dhe veprime nga Plani i Përgjithshëm Kombëtar dhe nga Plani i Integruar Ndër-Sektorial për zonën ekonomike Tiranë-Durrës dhe veçanërisht zhvillimin e Zonës së Teknologjisë dhe Zhvillimit Ekonomik të Spitallës dhe Parkut Energjitik të Porto Romanos. Përveç kësaj, ajo përfshin rinovimin dhe zgjerimin e tregut të Bashkisë së Durrësit dhe transformimin e brownfield-it (ish-zona industriale ekzistuese) të Shkozetit në hapësirë të re prodhimi dhe arsimimi, një projekt që do të bëhet shembull dhe që synon transformimin e një zone logjistike dhe magazinimi në një pol prodhimi në qytet.

Gjithashtu, strategjia përmban veprime që çojnë drejt përkufizimit të politikave për përmirësimin e magazinave ekzistuese, të pranishme veçanërisht në zonat e Shkozetit, dhe përkufizimin e zonave të reja për zona me përdorim të përzierë, ku jetesa dhe puna mund të bashkë-ekzistojnë.

Për sa i përket Zonës së Teknologjisë dhe Zhvillimit Ekonomik të Spitallës, mundësia e udhëzimit të zhvillimit në zona (si në terma të projektimit urban ashtu edhe në tipet e formave të prodhimit) duket se është përjashtuar nga kushtet e tenderit të shpallur nga Ministria e Zhvillimit Ekonomik të Shqipërisë.

3.4.6. (O6S) Objekti Strategjik 6. Përmirësimi dhe ngritja e infrastrukturës bazë urbane;

- *O6S1 - Krijimi i një sistemi funksional të grumbullimit dhe largimit të mbeturinave për tërë territorin e bashkisë*

Strategjia ka të bëjë me një nga prioritetet kryesore për tërë territorin e bashkisë, përkatësisht, zbatimin e një sistemi tërësisht funksional të depozitimit të mbetjeve për të gjithë territorin e bashkisë. Strategjia bazohet në dy veprime kryesore në lidhje me:

- Përmirësimin dhe dezinfektimin e vendgroposjes ekzistuese në Durrës dhe zgjerimin e saj, për të plotësuar nevojat e ardhshme të të gjithë rajonit, dhe mbylljen dhe dezinfektimin e të gjitha vendgroposjeve rurale të pranishme në territorin e bashkisë (shih hartën përkatëse);
- Riciklimin e grumbullit të mbeturinave në të gjithë territorin e Durrësit. Në lidhje me përmirësimin e vendgroposjes aktuale në Durrës, strategjia kundërshton zhvillimin e një vendgroposjeje të re rajonale në Manzhë. Këto veprime janë përpunuar më tej në një sërë projektesh të veçanta që synojnë përmirësimin e efikasitetit të ciklit të plotë të mbetjeve për Durrësin: nga promovimi i grumbullimit të diferencuar midis mbetjeve inorganike dhe organike, deri në zbatimin e një sistemi të përhapur të pikave të grumbullimit, nga përmirësimi i efikasitetit të transportit të mbetjeve në krijimin e venddepozitimeve lokale të plehrave.

- *O6S2 - Krijimi i një sistemi funksional të ujërave të zeza për gjithë territorin e bashkisë*

Përmirësimi i sistemit ekzistues të ujërave të zeza është një strategji e rëndësishme për trajtimin e problemeve të shumta që ndikojnë në sistemin e kanalizimeve të territorit gjerësisht të banuar të bashkisë së Durrësit. Strategjia parashikon përmirësimin e rrjeteve kryesore të kanalizimeve me tubacione, që sot shqetësohet nga problemet e rrjedhjes dhe ndonjëherë, sidomos gjatë shirave të dendur, nga dalja e ujërave të zeza nga shtrati. Në këtë drejtim, Lagjia 18 është një fushë prioritare. Përmirësimi i sistemit ekzistues të ujërave të zeza nënkupton gjithashtu zgjerimin e rrjeteve të tubacioneve të kanalizimeve sidomos në ato zona të banuara dendur, në afërsi të sistemit ekzistues. Zonat me prioritet të lartë për zgjerimin e sistemit të centralizuar të ujërave të zeza të qytetit të Durrësit janë Spitalla dhe Këneta, Sukthi,

Sukthi i Ri, pjesë të Shkozetit dhe zonat në lindje të depozitave të trenit. Meqë zgjerimi i rrjetit të tubacioneve do të rezultojë në një numër të madh të përdoruesve dhe shtim të ujërave të zeza, impianti ekzistues i trajtimit të ujërave të zeza të Durrësit duhet të përmirësohet gjithashtu (siç parashihet nga projekti origjinal), duke rritur kapacitetin e përgjithshëm të trajtimit nga për 150,000 për 250,000 banorë. Si pjesë e përmirësimit të impiantit ekzistues të trajtimit të Durrësit, strategjia parashikon edhe mbledhjen e ujërave të zeza të trajtuara dhe ripërdorimin e tyre për qëllime ujëtieje. Trashëgimia e pellgjeve të aktiviteteve të braktisura akuakulturore dhe që gjenden në afërsi të impiantit të trajtimit duhet të riorganizohet për të kryer ruajtjen dhe lidhjen me rrjetin bujqësor të ujitjes. Kjo strategji përmban veprime që kanë për qëllim të sigurojnë një përgjigje për mungesën e shërbimit të ujërave të zeza në lidhje me fshatin më të largët dhe të përhapin urbanizimin në territorin e bashkisë së Durrësit. Prandaj, strategjia parashikon zbatimin e mini-rrjeteve të ndara për grumbullimin e ujërave të zeza për vendbanimet e largëta dhe të dendura. Çdo mini-rrjet duhet të pajiset me një pajisje parësore të trajtimit të ujërave të zeza dhe me një zinxhir të ndërtuar të trajtimit të ligatinave, për të kryer trajtimin dytësor të ujërave të zeza. Sistemet e trajtimit duhet të vendosen në drejtim të vendbanimeve dhe në afërsi të sistemit të kullimit sipërfaqësor. Në veçanti, vendbanimet ku duhet të ndërtohen me urgjencë këto kanalizime janë Shetaj, Fushë-Draçi, Shkallë, Kamaras, Radë dhe Rrashbull. Strategjia gjithashtu parashikon promovimin e trajtimit të ujërave të zeza familjare për shtëpitë jashtë rrjetit. Bashkia ka nevojë për të vendosur rregulla që imponojnë zbatimin e gropave septike, minimalisht për ata përdorues që nuk janë ende të lidhur me kanalizimet. Këto rregullore duhet gjithashtu të inkurajojnë instalimin e pajisjeve të decentralizuara për trajtim dytësor të ujërave të zeza, në ato familje apo grup të familjeve që nuk janë të lidhura dhe të pajisura me pajisje që kryejnë trajtimin parësor. Duke përfshirë zbatimin e sistemeve ujëmbajtëse për grumbullimin e ujërave të zeza të trajtuara, strategjia synon të kontribuojë në rritjen e pritshme të kërkesave të paplotësuara për ujë, për shkak rritjes së parashikuar të temperaturave dhe pakësimit të reshjeve (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016).

○ *O6S3 - Përmirësimi i infrastrukturës bazë të furnizimit me ujë*

Kjo strategji ka për qëllim të përballët me problemet sasiore dhe cilësore që ndikojnë në sistemin e ujit të pijshëm, që i shërben popullsisë së bashkisë së Durrësit. Zbatimi i Projektit të Investimeve në Sektorin e Ujit në Shqipëri (WSIP), mbështetur nga Politika Japoneze dhe Fondi i Zhvillimit të Burimeve Njerëzore (PHRD), i administruar nga Banka Botërore (BB), dhe që konsiston në puse të reja në fushën e puseve në Fushë Milot, stacione pompimi, tubacione kryesore të transmetimit dhe rezervuare të mëdhenj, do t'i japin kontribut të madh situatës. Qendra e Durrësit do të përfitojë nga një sistem i dedikuar për furnizimin me ujë të pijshëm dhe rrjeti ekzistues i ujit të pijshëm që përshkon zonat rurale do të "lirohet". Megjithatë, ky projekt i vetëm nuk do të jetë i mjaftueshëm për të garantuar një shërbim të përshtatshëm të ujit të pijshëm. Strategjia parashikon përmirësimin e tubacioneve kryesore të rrjetit ekzistues, shpesh me madhësi nën standard dhe të prekur nga dëmtimet, duke shkaktuar rrjedhje të ujit të pijshëm si dhe depërtim të ujërave të zeza në sistem. Fushat me prioritet të lartë janë si vijon: aksi kryesor nga pusët e Fushë Kuqes në Xhafzotaj; Boshti Lalëz-Shetaj; boshti kryesor Fushë Krujë-Rrashbull; rrjeti i Lagjes 18 në qendër të Durrësit. Për të zmadhuar sistemin ekzistues të centralizuar, strategjia parashikon gjithashtu zgjerimin e rrjetit të tubacionit të ujit të pijshëm në ato fshatra të largëta (kryesisht) dhe familje ku ende sot mungon lidhja me rrjetin e ujit të pijshëm. Në këtë drejtim, zonat e larta prioritare janë si më poshtë: rrethina e Kënetës; fshati Rromanat. Përmirësimi i rrjetit të centralizuar të ujit të pijshëm nënkupton gjithashtu edhe përmirësimin e mirëmbajtjes dhe sigurimin e kontrollit të sistemit. Në mënyrë të veçantë, për të zvogëluar lidhjet e paligjshme nëpër rrjet dhe vjedhjen e ujit të pijshëm nga sistemi, duhet të sigurohen pika kontrolli ("valvola") të përhapura përgjatë territorit. Në ditët e sotme, këto pika kontrolli që ende punojnë mekanikisht janë lehtësisht të arritshme dhe, nga atje, uji i pijshëm mund të vidhet lehtë. Përveç ndërtimit të pikave të automatizuara të kontrollit, strategjia parasheh mirëmbajtjen e rregullt të stacioneve të pompimit, depozitave dhe puseve. Në një periudhë afatmesme, strategjia parashikon përmirësimin e pajisjeve për depozitim të ujit të pijshëm të banesave në të gjithë territorin. Meqë shërbimi i ujit të pijshëm nuk arrin të sigurojë furnizim të vazhdueshëm, popullata vendase mund të themi se kontribuon në shërbimin e ujit të pijshëm. Në nivel familjeje, uji i pijshëm mbledhet në depozita të vendosura nëpër tarraca ose çati dhe kjo dëshmohej si një mekanizëm themelor në përballjen me shërbimin me ndërprerje të furnizimit me ujë të pijshëm. Megjithatë, duke qenë se depozitat e ujit që vendosen në tarraca e çati, janë me probleme teknike si rrjedhjet, janë konsideruar si një nga burimet kryesore të humbjeve të ujit, këto stoqe të mëdha të depozitave duhet të mirëmbahen ose në raste të

caktuara, duhen zëvendësuar. Për këtë arsye për një periudhë afatshkurtër strategjia parasheh skema nxitëse për të rritur mbledhjen e ujit të pijshëm në nivel familjeje nëpërmjet mirëmbajtjes së rregullt dhe zëvendësimit të pajisjeve të vjetëruara. Strategjia parasheh gjithashtu edhe skema nxitëse për mbledhjen e ujit të reshjeve në nivel familjeje dhe përdorimi i tij por si ujë jo i pijshëm (shkarkim banjo, larje, ujitje). Përdorimi i ujit të reshjeve është qendror në uljen e kërkesave mbi sistemin e ujit të pijshëm dhe të përmirësojë përdorimin e burimeve vendore. Mbledhja e ujit të reshjeve nga ana tjetër është një mënyrë për të zvogëluar sasinë e ujit që gjatë reshjeve vërshon drejt sistemit të kullimit.

- i. Përmirësim i rrjetit kryesor të ujit të pijshëm,
- ii. Zgjerim i rrjetit të shpërndarjes së ujit të pijshëm,
- iii. Mirëmbajtje dhe kontroll i rrjetit të ujit të pijshëm,
- iv. Mirëmbajtje dhe rigjenerim i depove të ujit,
- v. Ngritja e sistemeve të mbledhjes së ujit të reshjeve,

3.4.7. (O7S) Objekti Strategjik 7. Përforcimi i lëvizshmërisë publike dhe të butë;

- o O7S1- Ngritja e rrjetit të trenave për pasagjerët dhe mallrat dhe përmirësimi i sistemit të autobusëve

Ngritja e sistemit të trenave për pasagjerë dhe mallra. Një nga objektivat prioritare të planit është zbatimi dhe përforcimi i sistemit të lëvizjes publike si në qytet ashtu edhe në zonat rurale, bazuar në rehabilitimin e linjës ekzistuese të trenit, për t'u përdorur për transportin e udhëtarëve dhe të mallrave dhe në përmirësimin e sistemit të autobusëve. Strategjia përmban dhe përfshin udhëzimet e Planit Kombëtar të Shqipërisë dhe të Planit të Integruar Ndër-Sektorial për zonën ekonomike Tiranë-Durrës. Strategjia përbëhet nga disa veprime që synojnë rehabilitimin e linjës ekzistuese të trenit, dyfishimin e linjave (që konsiderohet e nevojshme për një transport efikas), rehabilitimin e stacioneve aktuale të trenit, të cilët do të bëhen Qendra Multi Modale ku do të zhvillohet shkëmbimi midis trenave, autobusëve dhe biçikletave, ndërtimin e stacioneve të reja të trenit (Qendra Multi Modale lokale) sidomos përgjatë linjave Durrës-Tiranë dhe Durrës-Kavajë, për t'u shërbyer komuniteteve lokale që janë zhvilluar në ato zona. Strategjia bazohet në integrimin e sistemeve të ndryshme të transportit, me trenin si sistem kryesor të transportit, autobusë dhe minibusë lokalë si mjete dytësore të transportit, dhe biçikleta si mjeti i tretë i transportit.

Përveç kësaj, strategjia gjithashtu përmban një veprim që lidhet me zbatimin e një plani të ri të integruar të lëvizshmërisë publike, që do të zhvillohet në mënyrë të koordinuar midis Durrësit, Shijakut dhe Vorës.

- o O7S2 - Krijimi i rrjetit të lëvizshmërisë së butë

Kjo strategji ka të bëjë me zhvillimin e një rrjeti të lëvizshmërisë së butë për këmbësorët dhe biçikletat. Pavarësisht se numri i makinave në Durrës është në rritje të shpejtë, një pjesë e madhe e popullsisë ende lëvizin me transport publik, me biçikleta dhe në këmbë. Kjo strategji sheh një problem në këtë gjendje (sidomos kur transporti publik nuk është i përhapur dhe mjaftueshëm efikas), por edhe një mundësi të madhe, pasi me disa veprime strategjike niveli i aksesit dhe mundësitë për të lëvizur mund të rriten ndjeshëm. Strategjia përmban veprime që lidhen me:

- Zhvillimin e rrugëve për biçikleta përgjatë hekurudhës Durrës-Tiranë dhe në të gjitha ato rrugë veri-jug që i nënshtrohen rehabilitimit, me një fokus të veçantë në një rrugë të re për biçikleta/këmbësorë në mes të Porto Romanos dhe Golemit;
- Hapjen e një rruge biçikletash përgjatë lumit Erzen, sidomos në zonën e Sukthit dhe Katundit të Ri;
- Vendosjen e urave për këmbësorë/biçikleta në vendet ku infrastruktura rrugore dëshmon të jetë një ndarje e fortë hapësinore.

3.4.8. (O8S) Objekti Strategjik 8. Përmirësimi i transportit rrugor;

Pavarësisht se plani thekson rëndësinë e transportit publik dhe lëvizshmërisë së butë, ai gjithashtu përmban një strategji që synon përmirësimin e kushteve rrugore. Kjo strategji synon jo vetëm në përmirësimin e efikasitetit dhe sigurisë së transportit rrugor, me një përmirësim të përgjithshëm të infrastrukturës rrugore në zonat e ndjeshme (me semaforët, trotualet, vijat e bardha), por gjithashtu, dhe në radhë të parë, e njeh rrugën si një hapësirë përkatëse publike të territorit të bashkisë, sidomos kur rruga

e ka provuar se është bërë boshnjë kryesor për zhvillimin urban (si në zonat e Sukthit dhe Katundit të Ri). Veprimet specifike brenda kësaj strategjie kanë të bëjnë me:

- Përfundimin e rrugës për në Porto Romano;
- Ndërtimin e një unaze në Durrës, për të lehtësuar gjendjen e trafikut në qendër të qytetit dhe për të lehtësuar aksesin në kodrën e Durrësit;
- Transformimin e hyrjes së autostradës në qytetin e Durrësit në një bulevard të madh urban;
- Rizhvillimin e aksit veri-jug të rrugës, si rruga e përdorur aktualisht për në Porto Romano dhe aksi rrugor veri-jug që kalon përmes Sukthit dhe Katundit të Ri.

3.4.9. (O9S) Objekti Strategjik 9. Ripërcaktimi i infrastrukturës portuale;

Kjo strategji ka të bëjë me zbatimin e një plani për të ardhmen e portit të Durrësit. Ndërkohë që supozohet se në të ardhmen aktivitetet tregtare të portit do të rivendosen në Porto Romano (siç janë përfshirë në Planin e Përgjithshëm Kombëtar), edhe pse ky veprim do të ndodhë përtej afatit të Planit të Përgjithshëm Vendor, strategjia merret me ofrimin e aktiviteteve të nevojshme të planifikimit që nevojiten për të parashikuar efektet e kësaj zhvendosje të rëndësishme dhe të efektit që kjo do të ketë në qytetin e Durrësit. Prandaj, strategjia ka të bëjë me:

- Zbatimin e një studimi të kujdesshëm fizibiliteti për zhvendosjen e veprimtarive të portit në Porto Romano, me sigurimin e infrastrukturës së përshtatshme dhe platformës logjistike;
- Zbatimin e një studimi urbanistik për transformimin e portit të Durrësit, nëpërmjet përfundimit të objekteve tregtare dhe turistike;
- Zhvillimin e një studimi për hapjen graduale të infrastrukturës së tanishme portuale për qytetin dhe zhvillimin e një studimi fizibiliteti për transformimin e skelës jugore në një shëtitore urbane.

Strategjia do të zbatohet si një aktivitet lidhës midis palëve të ndryshme, duke përfshirë Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Autoritetin Portual të Durrësit dhe Bashkinë e Durrësit.

3.4.10. (O10S) Objekti Strategjik 10. Zgjidhja e kërcënimeve kryesore ndaj mjedisit;

o O10S1 - Mbrojtja nga rreziqet

Një nga veprimet kryesore kundër rreziqeve mjedisore në Bashkinë e Durrësit, duke pasur parasysh pozitën gjeografike të këtij territori, është ruajtja e bregdetit. Kjo strategji konsiston kryesisht në dy projekte kryesore: monitorimin e ndotjes së detit, për të kontrolluar cilësinë e ujit dhe parandalimin e erozionit bregdetar, duke pasur parasysh natyrën e brishtë të përbërjes gjeologjike të tokës. Monitorimi i nivelit të detit dhe erozionit bregdetar është çelësi për të zbatuar veprimet e mëtejshme që në fakt, mund të kundërveprojnë për shkatërrimin e barrierave natyrore (si dunat, ligatinat, etj.), për rritjen e rreziqeve të ndërhyrjes së ujit të kripur dhe për infektimin e lidhur me të, si të burimeve të ujit të pijshëm ashtu edhe të ujit të përdorur për vaditje, të cilat konsiderohen të përkeqësuar nga ndryshimi i klimës (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016). Veprimi i dytë është parandalimi i rrëshqitjes së tokës. Ky veprim konsiston kryesisht në dy projekte të rëndësishme: sigurimin e zonës së brishtë të pjerrët, të rrëshqitshme, në veri të qendrës së qytetit të Durrësit nëpërmjet rristurimit të tokës; dhe pyllëzimin ose ri-pyllëzimin, për të parandaluar rrëshqitjet e tokës në zonat që janë të kërcënuara nga ky rrezik.

o O10S2 - Zhvillimi i politikave të ruajtjes

Një strategji themelore për të ruajtur dhe për të përmirësuar zonat me interes të lartë natyror është veprimi nëpërmjet krijimit të politikave për mbrojtjen e këtyre zonave me ligj dhe, pasi është arritur kjo, bërja e tyre të arritshme. Brenda bashkisë së Durrësit ka një sërë zonash kyçe që duhet të mbrohen duke pasur parasysh pasurinë e mjedisit të tyre natyror:

- Zona e Kepit të Rodonit, veçanërisht e fokusuar në mbrojtjen e florës dhe biodiversitetit, duke krijuar një zonë pa ndërtim dhe duke siguruar vetëm pajisje të lehta rekreative për

përdorimin me respekt të zonës;

Pyjet e ulëta si Bishti i Pallës, Kepi i Rodonit, Gjiri i Lalëzit, Gërdeci, Manza dhe ruajtja e pyllit me pisha nga Plazhi Shën Pjetër në lumin Tarin (Gjiri i Lalëzit);

Grykëderdhja e lumit Erzen po ashtu edhe ajo e lumit Ishëm, të cilat kanë vlera të mëdha ekologjike;

- “Mali” i Durrësit për vlerën e tij të lartë rekreative dhe bujqësore;
- Mbetjet nënujore të rezervuarit të Tarinit dhe atij të Topanasit;
- Zonat përreth fshatrave kodrinore nga Lalëzi në Shetaj, për të mbrojtur peizazhin natyror dhe piktoresk të vendit.

Veprimet e parashikuara në këtë strategji janë përgjigjja konkrete për dëmtimet e sistemit natyror, të evidentuara ndër efektet e ndryshimit të klimës (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016).

3.4.11. (O11S) Objektivi Strategjik 11. Mbrojtja dhe shtimi e aseteve të vlefshme mjedisore;

○ O11S1 - Shtimi i pasurive hidrogeologjike

Shtrirja e gjerë e kodrave me një karakter të veçantë aluvial-diluvial dhe e fushave aluvionale, ku kullimi është një problem, e bën shtimin e pasurive hidrogeologjike një çështje thelbësore për territorin e Durrësit. Janë parashikuar katër veprime kyçe në kuadër të kësaj strategjie:

- Mbajtja e ujit të shiut dhe sedimenteve në rrjedhën e sipërme. Ndërtimi i pengesave të sedimenteve përgjatë rrjetit të kullimit në kodra do të lejojë kapjen e mbeturinave, duke reduktuar largimin e ujërave dhe përmirësimin e rrjetit të kullimit. Restaurimi i tarracave të braktisura përmes pastrimit të vegjetacionit, riformësimit të shpateve dhe ndërtimit të rrjetit të kullimit ka për qëllim të ulë kullimin dhe largimin e ujërave, si dhe të sigurojë tokë të re për kultivim. Përmirësimi i rezervuarëve ekzistues, për t'i bërë ata të kryejnë mbajtjen e ujërave atmosferik sa më shumë të jetë e mundur, gjithashtu ka për qëllim të pakësojë largimin me përfitim të mundshëm shtesë për sektorin bujqësor (shih bujqësinë).
- Pastrimi dhe ripërdorimi i sedimenteve. Pastrimi i sedimenteve të depozituara përgjatë lumit Erzen është thelbësor për t'i dhënë përsëri hapësirë lumit. Megjithatë, ky veprim është jashtëzakonisht i kushtueshëm, pasi krahas sedimenteve, depozitat përmbajnë edhe sasi të madhe mbeturinash. Zbatimi i veprimit duhet të bazohet në studimet e fizibilitetit që integrojnë pastrimin dhe ripërdorimin e mundshëm të sedimenteve. Për këtë arsye, veprimi është parashikuar si një veprim afatgjatë dhe më shumë theks u është dhënë veprimeve të tjera.
- Sigurimi i vendbanimeve kundër përmbytjes. Mirëmbajtja dhe përmirësimi i argjinaturave ekzistuese përgjatë seksionit Sukth i Ri/ Katund i Ri është një prioritet në luftimin e rrezikut të ndikimit të përmbytjes në vendbanimet e vendosura përgjatë lumit. Forcimi i sistemit mbrojtës duhet të integrojë edhe zbatimin e një sistemi të hapësirave publike në kontakt të ngushtë me lumin.
- Parandalimi i Përmbytjeve - Hapësira për ujë dhe sedimente. Dhënia e hapësirës për ujin dhe sedimentet në zonat e kontrolluara që përmbyten është vendimtare në rast përmbytjesh. Ish-zonat me rrezik përmbytjeje në seksionin Sukth/Katund i Ri (p.sh. Jubë) dhe në afërsi të grykëderdhjes së lumit Erzen duhet të riorganizohen, për të ndaluar sa më shumë të jetë e mundur, duke kombinuar të lashtat rezistente ndaj ujit dhe infrastrukturën për zbavitje (p.sh. rrugët). Rrjeti ekzistues i ujitjes duhet të integrohet në strategji për të funksionuar si by-pass (anashkalim) lumor në rast përmbytjeje. Në Sukth duhet të organizohet një devijim i lumit për ujitje, për të kryer një shkarkim të anashkaluar të ujit në kanalën e kullimit të Jubës dhe nga atje në det, në rast përmbytjeje.

Strategjia është ndoshta çelësi për të luftuar efektet anësore të ndryshimit të klimës. Në veçanti, strategjia synon rregullimin e një territori që mund të përthithë më mirë presionet e parashikuara, të lidhura me ndryshimet klimatike, që mund të kenë një ndikim negativ në popullsi dhe aktivitetet lokale, sidomos rritje të nivelit të detit dhe përmbytje më të shpeshta të ultësirave (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016). Për më tepër, “për shkak të përmbytjeve të vazhdueshme dhe lagështisë afat-

gjatë, sistemi i kanalizimeve të ujërave të bardha, në qytetet bregdetare, është në rrezik dëmtimi.” (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016: 160), rinovimi i sistemit të kullimit në zona kritike do ta bëjë sistemin më të fuqishëm.

○ *O11S2 - Sigurimi i bregdetit*

Vija bregdetare veriore e Durrësit, duke qenë në kufirin e fushës aluviale të lumit Erzen, është një vijë ndryshimi midis tokës dhe ujit. Ajo lëviz nën veprimin e kombinuar të rrjedhës së lumit me sedimentet e saj, me detin dhe erën. Strategjia synon sigurimin e sa më shumë aktiviteteve ekzistuese dhe ato të parashikuara nga plani vendosur përgjatë bregdetit, duke ruajtur karakterin e ndryshueshëm bregdetar. Veprimi i menaxhimit bregdetar parashikon dy projekte kryesore që kanë të bëjnë me:

- Rimbushjen e plazhit në Gjirin e Lalëzit, duke lejuar luftimin e procesit të erozionit duke zmbrapsur plazhin;
- Në rast se erozioni bregdetar do të rrezikonte aktivitetet e peshkimit në fshatin Rinia, diga që mbron kënetat e fshatit Rinia (shih bujqësinë) duhet të përforcohet duke ndërtuar një dunë rëre.

Përveç këtyre dy projekteve ‘skajorë’, është e rëndësishme të theksohet se menaxhimi i bregdetit të Durrësit fillon në rrjedhën e sipërme. Nxjerrja e zhavorrit në lumin Erzen duhet të rregullohet pasi ajo ka një ndikim të madh në procesin e grryerjes së lumit, ashtu si edhe në ekuilibrin e sedimenteve përgjatë bregdetit. Strategjia siguron përgjigje konkrete ndaj erozionit bregdetar, një nga efektet më të mëdha të mundshme të ndryshimeve klimatike (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016). Megjithatë, në vend të promovimit të praktikave të vjetëruara të adaptuara keqas, të cilat rezultojnë jo elastike dhe si të tilla edhe të paqëndrueshme në terma afatgjatë, strategjia konsideron rritjen e kapacitetit adaptues (për t’u përshtatur) të bregdetit, nëpërmjet zbatimit të infrastrukturës që merret dhe që jo thjesht kundërvepron me dinamikat e këtij mjedisi të ndryshueshëm.

3.4.12. (O12S) Objekti Strategjik 12. Rritja e bujqësisë si një nga aktivitetet kryesore ekonomike të territorit;

○ *O12S1 - Rehabilitimi i sistemit bujqësor*

Në mënyrë që të rehabilitohet sistemi bujqësor në Bashkinë e Durrësit, duhet të kryhen disa veprime kryesore kyçe. I pari konsiston në promovimin e ripërdorimit të tarracave të kodrave nëpërmjet kultivimit të kulturave me cilësi të lartë, të tilla si ullinj, vreshta dhe pemishte, në njësi toke me madhësi mesatare, me zgjatim minimal 10 ha. Kjo ka dobi të dyfishtë në krijimin të një ekonomie të vlefshme dhe produktive, duke mbrojtur, rivendosur dhe duke e bërë produktive një pjesë të madhe të peizazhit kodrinor. Të dy, si shoqëritë të bashkëpunimit bujqësor dhe privatët janë të inkurajuar për të marrë me qira tokat shtetërore të tarracuara me kontrata afatgjata koncesionare (minimumi 30 vjet). Mbi sipërfaqen minimale të kërkuar, me përmasë 10 ha, bujqësia e drejtuar nga ferma mbi tarraca (qoftë ajo private ose një shoqëri e bashkëpunimit bujqësor) lejohet të ndërtojë strehimoret e kërkuara për makineri dhe pajisje plus, në qoftë se përfshihen, struktura për të filluar aktivitetin agroturistik. Çdo strukturë e re mund të ndërtohet vetëm në përputhje me rregullat specifike të ndërtimit, indekset dhe parimet konstruktive të identifikuar për tarraca dhe që sigurojnë një karakter të përkohshëm të objekteve dhe sipërfaqeve të mbuluara. Veprimi i dytë fokusohet në promovimin e shoqërive të bashkëpunimit bujqësor me minimalisht tre pronarë dhe me kultura me zgjerim minimal prej 10 ha, për kultivimin e grurit dhe foragjereve, veçanërisht të perimeve të ngrohta/vendase, ullishteve, vreshtave dhe pemishteve, në toka të pjerrëta dhe fusha drithërash. Çdo bashkëpunues mund të ketë një strehë për makineri dhe pajisje plus, në qoftë se përfshihen, struktura për të filluar aktivitetin agroturistik. Çdo strukturë e re mund të ndërtohet vetëm në pajtim me rregullat e ndërtimit, indekset dhe parimet konstruktive të identifikuar për fermat mbi kodrat dhe fusha. Krijimi i shoqërive të bashkëpunimit bujqësor mbështetet nga lehtësimi i taksave dhe i dhënia e lejeve të ndërtimit. Veprimi i tretë është mbështetja e integritit të fermerëve në sektorin bujqësor vendas. Ajo konsiston në lehtësim tatimor minimal për të gjithë fermerët që kultivojnë të paktën 90% të pronës së tyre bujqësore. Veprimi përfshin rritje të lehtësimit të taksave për fermerët e pajisur me pajisje bujqësore për përpunimin e produkteve (si mullinj vaji dhe kantina vere), që janë bërë operative në mënyrë efektive edhe për fermerët e tjerë për një periudhë të vazhdueshme minimumalisht 10 vjeçare. Veprimi parashikon edhe lehtësimin e

marrjes së lejeve të ndërtimit për ato ferma (private apo shoqëri e bashkëpunimit bujqësor) që synojnë të ndërtojnë objekte bujqësore për përpunimin e produkteve (si mullinj vaji dhe kantina vere), që janë bërë të aksesueshme në mënyrë efektive edhe për fermerët e tjerë për të paktën 10 vjet. Objektet e sipërpërmendura bujqësore mund të ndërtohen vetëm në zonat e identifikuara si të përshtatshme (për shkak të lidhjes së ngushtë me rrjetin rrugor apo garantimit të një shpërndarjeje të balancuar të objekteve bujqësore mbi territor) dhe në përputhje me rregullat e veçanta të ndërtimit, indekset dhe parimet konstruktive të identifikuara për objektet kolektive bujqësore. Veprimi i katërt është rehabilitimi i sistemeve të ujitjes dhe kullimit. Rezervuare, kanale të ujitjes dhe pajisje përkatëse të rregullimit, kanalet kulluese, pompa, të gjithë vuajnë një status të përgjithshëm braktisjeje. Rehabilitimi i sistemit është thelbësor për garantimin e burimeve të ujitjes dhe kullimit të mirë në sektorin e bujqësisë. Rehabilitimi i përgjithshëm i sistemit të ujitjes është i rëndësishëm për të luftuar kërkesat për ujë për vaditje, të paplotësuara, në rritje, të pritura për shkak temperaturave të rritura, sipas parashikimeve dhe reshjeve të reduktuara (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016).

o *O12S2 - Nxitja e prodhimit të energjisë alternative (të qëndrueshme)*

Në bashkinë e Durrësit, me qëllim për të prezantuar mënyrat alternative dhe më të qëndrueshme të prodhimit të energjisë, edhe për atë që ka të bëjë me sektorin e bujqësisë dhe duke pasur parasysh sasinë e madhe të tokës jo të përshtatshme për kultivim, një veprim kryesor është përhapja e prodhimit të biomasës. Strategjia për prodhimin e biomasës parashikon përdorimin e tamarix spp. (familja kedrës së kripës) për prodhimin e biokarbureve në shkallë të vogël, mbi fushat e Durrësit që vuajnë nga penetrimi i kripës (kripësia). Një sipërfaqe e konsiderueshme e tokës (1,780 ha) në bregdetin e Durrësit (pjesë e fushës së Hamallajt dhe pjesë e fushës së Durrësit) është e kripur dhe nuk mund të përdoret për qëllime bujqësore. Saltcedar-i (kedër kripe, familja Tamarix) është ndër llojet drusore kripë-duruese që rritet në mënyrë natyrale në këtë zonë. Veprimi parashikon përdorimin e kedrës kripëduruese si lëndë të parë për prodhimin e biokarbureve në shkallë të vogël, duke u bazuar edhe në raste të ngjashme në vende të tjera. Veprimi më i mirë në konsideratë afërsinë e zonave të kripura me portin energjetik (Porto Romanos, Spitallës). Biomasa drusore e prodhuar konvertohet në biokarburant, qoftë si lëndë djegëse e lëngshme që u shitet kompanive të karburanteve, qoftë si lëndë djegëse e ngurtë (për ashkla, hime druri për përzierje me plastikë) që i shitet një kompanie të energjisë ose direkt individëve. Konvertimi në karburante me densitet të lartë është teknikisht i vështirë dhe i kushtueshëm, që kërkon një investim të konsiderueshëm, në krahasim me prodhimin e lëndëve djegëse të ngurta. Prandaj, në varësi të interesit të investitorëve privatë për prodhimin e biokarburanteve, stimujve të ofruara nga legjislacioni dhe pajtimit të pronarëve private të tokës, veprimi mund të zhvillohet në dy skema, njëra e thjeshtë, që synon prodhimin e lëndës djegëse të ngurtë dhe të tjetra, e avancuar për prodhimin e lëndës djegëse të lëngshme. Biomasa për prodhimin e lëndës djegëse të ngurtë (skema e thjeshtë, me bazë familjare). Kjo skemë e thjeshtë parashikon përdorimin e kedrës kripëduruese për prodhimin e lëndëve djegëse të ngurta, sidomos ashklave apo himeve të drurit. Bashkia, me mbështetjen e një donatori, duhet të ndihmojnë familjet që zotërojnë tokën për të përgatitur një plan të organizuar biznesi për prodhimin e lëndëve djegëse të ngurta, duke përfshirë trajnimin për përdorimin e teknologjisë, marketingun, etj. Me raste, iniciativa mund t'u ofrohet investitorëve privatë që mund të marrin me qira tokën nga pronarët, nëse këta të fundit nuk janë të interesuar të përfshihen në këtë aktivitet biznesi. Nuk është i nevojshëm kultivimi i qëllimshëm, për shkak të pranisë së tij të përhapur gjerësisht. Aktiviteti konsiston në heqjen mekanike (ekskavator, të prerë në bazë duke përdorur plug, shkulje nga rrënjët me plug, përdorimi i gërrshërëve për të hequr degët), rafinim në vend (makineri prerëse, mulli çekiç dhe makineri për grumbullimin e masës në fomrën e topave, saçmave) dhe depozitim (depo në vend). Biomasa për prodhimin e lëndës djegëse të lëngshme (skema e avancuar, investitorë privat). Skema e avancuar parashikon investimin në teknologji për të prodhuar lëndë djegëse me dendësi të lartë. Bimët drusore duhet t'u nënshtrohen një seri ndryshimesh kimike para se të izoloohen në biokarburante. Prodhimi i biokarburantit të lëngshëm mund të bëhet më mirë duke përdorur një njësi portative pirolize, duke e trajtuar në vend biomasën e papërpunuar. Ka disa njësi pirolize në shkallë të vogël që shiten në treg, dhe mbeten për t'u zgjidhur shqetësimet e mundshme të pajtueshmërisë (përputhshmërisë). Biomasa drusore e thatë dhe e copëzuar mund të futet në njësinë e pirolizës në një normë prej deri 200 kg / orë për të prodhuar karburant natyror, qymyr dhe gas. Karakterizimi i energjisë së kedrës kripëduruese. Për mbulim 25-30% të tokës nga kedra kripëduruese, dmth një dendësi prej 200-250 bimë për ha, me një rritje të ngjashme me një plep hibrid (~ 9.7 m në 6 vjet) duke prodhuar rreth 20 kg çdo 6 vjet, prodhimi i përgjithshëm është rreth 8 ton / ha / vit. Veprimet kërkojnë si fillim anketën e duhur bazë për përdorimin e kedrës kripëduruese,

përfshirë llogaritjet në vend, si për shembull, konsumi i energjisë së nevojshme për të prodhuar biokarburantet gjatë tërë ciklit. Stimulimi i prodhimit të biomasës i përgjigjet drejtpërsëdrejti problemit të ndërhyrjes së ujit të detit, një fenomen në rritje për shkak të ndryshimit të klimës (Komunikimi i Tretë Kombëtar i Shqipërisë në UNFCCC, 2016). Prodhimi i biomasës mund të jetë një zgjidhje e mundshme për ndërhyrjen e ujit të detit që i merr tokë prodhimit bujqësor. Për më tepër, meqë druri i zjarrit është një mall i rëndësishëm për Shqipërinë, pasi përdoret për ngrohje dhe për gatim, pyjet natyrore dhe të mjellë janë duke u pakësuar. Prandaj, prodhimi i biomasës mund ta luftojë këtë fenomen dhe të kontribuojë për të ruajtur zonat pyjore, rregullatorët themelor të mjedisit.

○ *O12S3 - Përkrahja e vetë-mjaftueshmërisë së ushqimit*

Strategjia ka për qëllim të përforcojë identitetin e modeleve urbane me dendësi të ulët të shtëpive të shkëputura, duke favorizuar integrimin e kopshteve me perime dhe pemishte në afërsi të shtëpisë. Për shkak të procesit të rritjes së urbanizimit që ka ndodhur në Durrës gjatë dekadave të fundit, pjesë të mëdha të territorit janë zënë nga modele hibride, ku parcelat e shtëpive të shkëputura rezultojnë të përziera me ish-parcela bujqësore. Edhe pse ky urbanizim ‘i dobët’ është evidentuar si shkak i vazhdueshëm i “humbjes së tokës natyrore” dhe mbetjet e matricës bujqësore rezultojnë të vështira për t’u kultivuar, ai në fakt është shprehje/materializim hapësinor i një mënyre të caktuar jetese. Në veçanti, në shumë raste, hapësira përreth shtëpisë përdoret për kopshte me perime dhe pemishte të vogla. Këto aktivitete në shkallë parcele dhe me bazë familjare, shpesh përfaqësojnë një integrim të rëndësishëm në drejtim të kërkesave të ushqimit. Veprimi i përforcimit të identitetit të modeleve hibride urbane duke favorizuar integrimin e kultivimit të hapësirës në afërsi parashikon dy projekte kryesore. Projekti i parë është nxitja një procesi të mbushjes urbane me tipologjitë urbane që interpretojnë tipologjinë ekzistuese të banimit, me qëllim që parcelat e reja të urbanizuara të kenë të njëjtin raport mesatar midis hapësirës së hapur dhe asaj të ndërtuar dhe midis sipërfaqeve të shtruara dhe të pashtuara. Parcelat e reja urbane duhet të sjellin infrastrukturën e tyre për furnizimin dhe shpërndarjen e ujit. Përveç kësaj, procesi i mbushjes duhet të shkojë krah për krah me zbatimin e një boshti të lëvizshmërisë së ulët që u shërben oborreve të pasëm dhe rrjedhimisht edhe prodhimit të perimeve dhe ushqimeve në shkallë familjare. Ky bosht do të mbajë edhe një sistem kullimi për ujrat e bardha që vetëm zbusin pikun dhe më pas shpërndan ujë në rrjetin ekzistues bujqësor të kullimit. Projekti i dytë është Promovimi i sistemit të kopshteve me perime dhe pemishte brenda parcelave urbane. Ky projekt parashikon lehtësime tatimore dhe rritje minimale të vëllimeve të ndërtuara, për ato parcela ku kopshti privat është kultivuar pjesërisht (min 50%) dhe për minimum 5 vjet (përndryshe duhet të paguhet një diferencë) dhe uji për vaditje është i çertifikuar (pusi është i autorizuar dhe cilësia e ujit të nxjerrë monitorohet periodikisht).

○ *O12S4 - Krijimi i akuakulturës*

Përshkrimi dhe objektivat e strategjisë: Veprimtaria e paligjshme e peshkimit në gjirin Rinia në Durrës duhet të ndalet, pasi ajo dëmton fuqishëm mjedisin e ligatinave. Veprimi parasheh promovimin e peshkimit dhe ndërtimin e fermave të peshkut në të njëjtin gji. Veprimi merr në konsideratë institucionin e një shoqëri të bashkëpunimit bujqësor të fermerëve të peshkut. Akuakultura duhet të shtrihet mbi kanalet dhe pellgjet ekzistuese si edhe në lagunë. Pellgjet ekzistuese duhet të restaurohen duke instaluar një sistem portash për rregullimin hyrjeve dhe daljeve të ujit. Veprimi inkurajon zbatimin e një strukture në lagunë dhe një strukture lineare-gjatësore jashtë bregut për rritjen e molusqeve vendase. Përveç infrastrukturave të kërkuara nga shoqëri të bashkëpunimit bujqësor, do të ndërtohet edhe një sistem i lehtë i infrastrukturës së lëvizshmërisë së ngadaltë për ta bërë zonën të arritshme.

3.4.13. (O13S) Objektivi Strategjik 13. Krijimi i parkut territorial

Tre veprime kryesore ndjekin strategjinë e përgjithshme të ndërtimit të infrastrukturës së përbashkët, me qëllim që zonat me vlera të mëdha natyrore t’i bëjnë të arritshme edhe për përdorim të përditshëm dhe rekreativ. Këto veprime shkojnë së bashku me zbatimin e vizionit për territorin e Durrësit, Shijakut dhe Vorës, që është ndërtimi i një Parku territorial që do të përcaktojë një brez me cilësi të larta natyrore dhe produktive duke e zbutur dhe duke e mbyllur rajonin. Këto veprime kanë të bëjnë me:

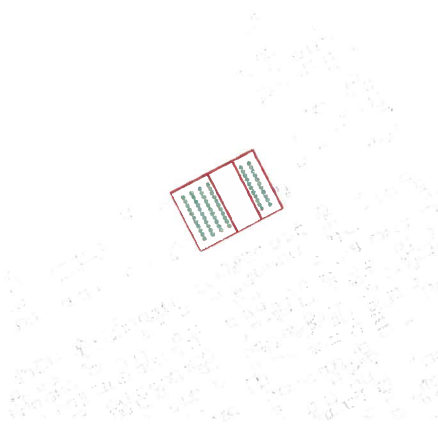

- Pajisjen e parkut me objekte të lehta, të cilat konsistojnë, për shembull, në ndërtimin e hapësirave për aktivitete rekreative, vendsoditje, zona pushimi; Shndërrimi i rezervuarëve në gurë kilometrik të parkut. Kjo përkthehet kryesisht në ruajtjen e karakterit natyror të rezervuarit, shtimin e rekreacionit me pajisje të lehta. Kur kushtet e rezervuarëve mund ta lejojnë atë, ata gjithashtu mund të pajisen për sport, zbavitje dhe turizëm;
- Shtimi i aksesit në park. Kjo konsiston kryesisht në përcaktimin e boshtit kryesor rrugor që krijon një lak të vazhdueshëm, që kalon përmes gjithë hapësirës park-brez, si edhe boshtin dytësor rrugor (shih hartën); në hartëzimin dhe ruajtjen e rrjetit të shtigjeve me lëvizshmëri të butë dhe në përgjithësi përmirësimin e shtigjeve kryesore; në ndërtimin e lidhjeve të munguara përgjatë lumit Erzen.

3.5. Projektet Pilote të Zhvillimit

3.5.1. Projekti Pilot Nr.01. Shkolla e re në ish-Kënetë, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me ndërtimin e një shkolle të re fillore në lagjen e ish-Kënetës në Durrës, e cila është një nga pjesët e Durrësit që ka mungesë totale të objekteve arsimore. Shkolla e re do të vendoset në buzë të lagjes, brenda një hapësire të lirë dhe do të zbatohet si rast shembull për shkollat e tjera që do të ndërtohen në pjesë të tjera të territorit të bashkisë. Sipërfaqja totale e ndërtimit të shkollës do jetë afërsisht 2800 m². Kjo ndërhyrje supozohet të bëhet një shembull për ndërhyrje të ngjashme që do të zhvillohen në të ardhmen në territorin e bashkisë.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

3.770.000 Euro
Buxheti i ndërhyrjes do të sigurohet nga autoritetet përkatëse.

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet me mbështetjen e Ministrisë së Arsimit dhe me mbështetjen e mundshme të OKB-së (UNICEF) dhe WBIF. Burimet dytësore mund të sigurohen nga SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) dhe ADC (Austrian Development Cooperation).

Fazat:

Zhvillimi i projektit të zbatimit/ Ndërtimi i shkollës së re.

Përgjegjësia:
Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Bashkia e Durrësit, Ministria e Arsimit.
Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.
Miratimi nga Institucionet Përkatëse

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i fëmijëve që përfitojnë nga shkolla;
Numri i fëmijëve që shkojnë përditë në shkollë rritet;
Zvogëlimi i largësisë shkollë-shtëpi për fëmijët e Kënetës;
Përqindja e nivelit të përmirësuar arsimor;
Rritja e përqindjes së perspektivës së punësimit të komunitetit dhe ndërveprimit shkollë-komunitet;
Vajzat që ndjekin shkollën;
Koha e transportit për në shkollë.

3.5.2. Projekti Pilot Nr.02. Rehabilitimi i oborrit të shkollës, Manzë, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me rehabilitimin e oborrit të shkollës në një shesh lojrash të mirë pajisur dhe fushë sportive të pajisur me tualete, dushe dhe dhoma zhveshjeje. Oborri i shkollës do të jetë i hapur për përdorim shumëfunksional, madje edhe pas orarit mësimor të shkollës dhe do të shërbejë si një vend për seanca trajnimi sportiv dhe si një pikë grumbullimi e përgjithshme për fëmijët e komunitetit lokal. Sipërfaqja e sheshit të lojrave është përafërsisht 6900 m². Kjo ndërhyrje do të shërbejë si një shembull për ndërhyrjet që do të zhvillohen në të ardhmen në territorin e bashkisë.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

245.000 Euro
Buxheti i ndërhyrjes do të sigurohet nga autoritetet përkatëse.

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit të Shqipërisë. Burime dytësore financiare mund të sigurohen nga OKB (Unicef), SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) dhe ADA (Austrian Development Agency)

Fazat:

Projekti, pas miratimit nga institucionet e përshtatshme lokale dhe kombëtare, mund të zhvillohet në dy faza, në mënyrë që të garantojë aktivitete normale shkollore gjatë kohës së ndërtimit. Faza 1, ndërtimi i pjesës së parë të sheshit të lojrave dhe mjediseve ndihmëse;
Faza 2, ndërtimi i pjesës së dytë të sheshit të lojrave.

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit

Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

-

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

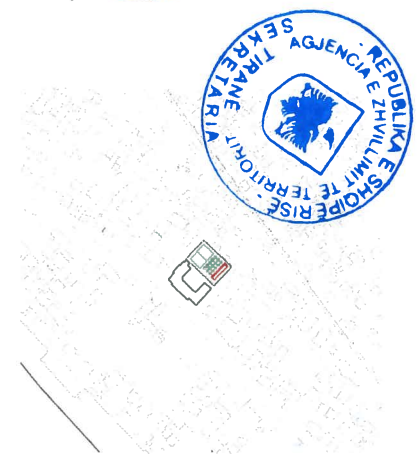
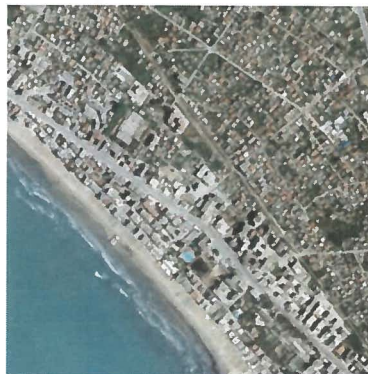
Sasia e veprimtarisë sportive për fëmijët e moshave 8-18 vjeç;

Niveli i shëndetit dhe zvogëlimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël;

Numri i grumbullimeve të komunitetit;

Rritja e punësimit të komunitetit dhe e ndërveprimit shkollë-komunitet.

3.5.3. Projekti Pilot Nr.03. Rehabilitimi i sheshit të lojrave të shkollës 'Bajram Curri', Hekurudha/Rrota e Kuqe, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me rehabilitimin e oborrit të shkollës në një shesh lojrash të mirëpajisur dhe fushë sportive të pajisur me tualete, dushe dhe dhoma zhveshjeje. Oborri i shkollës do të jetë i hapur për përdorim shumëfunksional, madje edhe pas orarit mësimor të shkollës dhe do të shërbejë si një vend për seanca trajnimi sportiv dhe si një pikë grumbullimi e përgjithshme për fëmijët e komunitetit lokal. Sipërfaqja e sheshit të lojrave është përafërsisht 3750 m². Kjo ndërhyrje do të shërbejë si një shembull për ndërhyrjet që do të zhvillohen në të ardhmen në territorin e bashkisë.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

155.000 Euro

-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit të Shqipërisë. Burime dytësore financiare mund të sigurohen nga OKB (Unicef), SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) dhe ADA (Austrian Development Agency)

Fazat:

Projekti, pas miratimit nga institucionet përkatëse lokale dhe kombëtare, mund të zhvillohet në dy faza, në mënyrë që të garantojë aktivitete normale shkollore gjatë kohës së ndërtimit. Faza 1, ndërtimi i pjesës së parë të sheshit të lojrave dhe mjediseve ndihmëse;
Faza 2, ndërtimi i pjesës së dytë të sheshit të lojrave.

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit

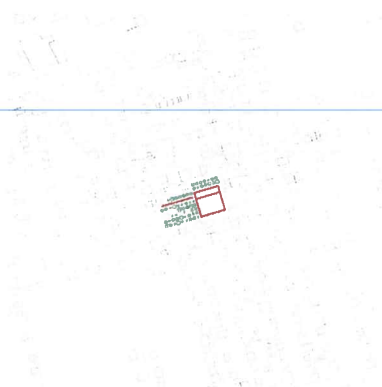
Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.
Miratimi nga institucionet përkatëse

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Sasia e veprimtarisë sportive për fëmijët e moshave 8-18 vjeç;
Niveli i shëndetit dhe zvogëlimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël;
Numri i grumbullimeve të komunitetit;
Rritja e punësimit të komunitetit dhe e ndërveprimit shkollë-komunitet.

3.5.4. Projekti Pilot Nr.04. Sheshi i ri publik në Maliq Muço, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me ndërtimin e një oborri/kopshti publik në Maliq Muço, një fshat në Bashkinë e Durrësit, aktualisht pa ndonjë hapësirë publike/kolektive. Ndërhyrja ka të bëjë me vendosjen e kufijve një hapësirë të hapur dhe pajisjen e saj me bimësi, vende qëndrimi/uljeje dhe ujë të rrjedhshëm. Sipërfaqja e sheshit/kopshtit është afërsisht 5500m². Kjo ndërhyrje do të jetë një shembull për t'u zhvilluar në të ardhmen në territorin e bashkisë, në qendra të tjera rurale.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

150.000 Euro

-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit të Shqipërisë. Burime dytësore financiare mund të sigurohen nga OKB (Unicef), SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) dhe ADA (Austrian Development Agency)

Fazat:

Pas miratimit nga Bashkia lokale, projekti do të zhvillohet në një fazë të vetme

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit dhe Njësitë Administrative Lokale

Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

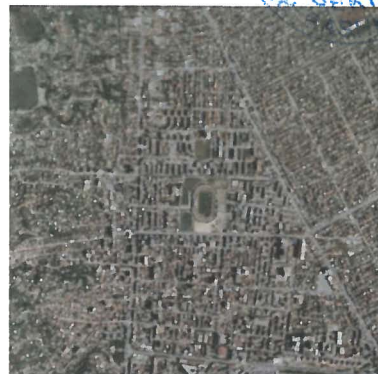
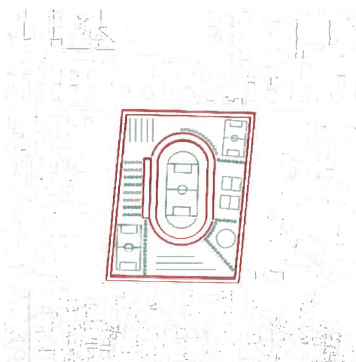
Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.
Miratimi nga institucionet përkatëse

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i stolave për t'u ulur;
Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë;
Kullimi i ujërave në zonë;
Cilësia e ajrit në zonë;
Numri i grumbullimeve të komunitetit.

3.5.5. Projekti Pilot Nr.05. Kopshti i ri publik rreth stadiumit të Durrësit

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me ndërtimin e një parku publik rreth stadiumit të Durrësit, pajisur me fusha sporti dhe ambiente publike ndihmëse. Stadiumi i Durrësit është i rrethuar nga fusha të mëdha të braktisura dhe të lëna pas dore, me një sipërfaqe totale prej 50,000 m² dhe ndodhet në një lagje me dendësi të lartë banimi. Projekti ka të bëjë me shndërrimin e këtyre fushave pjesërisht të braktisura në një park publik, ku stadiumi të jetë i futur në një sipërfaqe të hapur e të gjelbëruar në shërbim të popullsisë vendase dhe shoqatave sportive vendase, për aktivitete argëtimi dhe sportive

Kosto paraprake:

2.500.000 Euro

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Bashkia e Durrësit, Ministria e Arsimit dhe Sportit / OKB (Unicef)/ WBIF (Western Balkans Investment Framework).

Fazat:

Bashkia e Durrësit, me mbështetjen e mundshme të UNDP-së
Fazat: Nisur nga madhësia e parkut dhe nevoja për të siguruar funksionimin e stadiumit gjatë kohës së ndërtimit të parkut, projekti mund të ndërtohet në disa faza (p.sh. 3 zona)

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit, Ministria e Arsimit dhe Sportit / OKB (Unicef)/ WBIF (Western Balkans Investment Framework).

Burimet njerëzore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

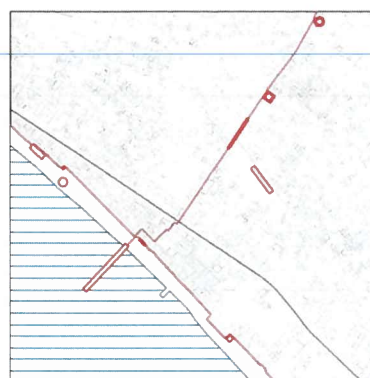
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Miratimi nga institucionet përkatëse

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i stolave për t'u ulur;
Rritja e nivelit të shëndetit dhe zvogëlimi i peshës trupore mes fëmijëve të vegjël;
Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë;
Numri i grumbullimeve të komunitetit.

3.5.6. Projekti Pilot Nr.06. Lidhja e prapatokës me bregdetin jugor: ndërhyrjet në pika strategjike përgjatë bregut jugor të Durrësit

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me përkufizimin e dy lidhjeve këmbësore mes Shkozetit, Arapajt dhe bregdetit (plazhit). Këto trajektore lidhëse do të kompozohen nga një rrugë për këmbësorë, një urë për këmbësorë mbi hekurudhë (në rastin e parë) dhe hekurudhë/autostradë (në rastin e dytë), dhe një seri objektesh të vendosura përgjatë këtyre kalimeve. Këto objekte do të jenë ndalesa treni pasi të jetë rehabilituar linja hekurudhore në jug dhe dy objekte publike si një shkollë fillore dhe një qendër komunitare. Këto dy ndërtesa publike do të shënojnë fillimin e këtyre trajektoreve këmbësore në anën e fshatrave, ndërsa të njëjtat trajektore do të përfundojnë në molet publike, që do të ndërtohen në bregun e detit.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

500.000 Euro për shtigjet dhe urat këmbësore
-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet si një partneritet publik-privat (PPP), që përfshin autoritetet e ndryshme publike (Ministrinë e Arsimit dhe Ministrinë e Transportit Publik, Bashkinë e Durrësit) dhe partnerët privatë (për ndërhyrjet në anën e plazhit). Mbështetje financiare për shkollën: OKB (UNICEF), WBIF dhe mbështetje dytësore mund të sigurohet nga SDC (Swiss Agency for Development and Cooperation) dhe ADA (Austrian Development Agency)

Fazat:

Faza 1, ndërtimi i urave për këmbësorët;
Faza 2, objekte publike (shkolla dhe qendra komunitare);
Faza 3, vendndalesa të trenit.

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit dhe partnerë privat

Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

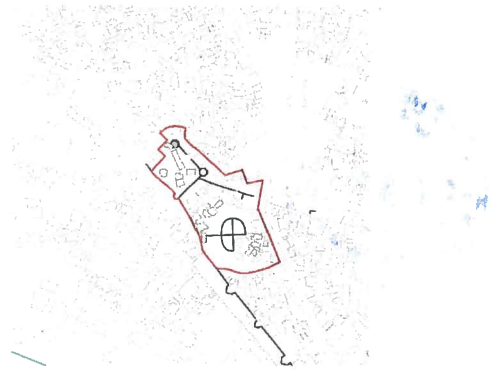
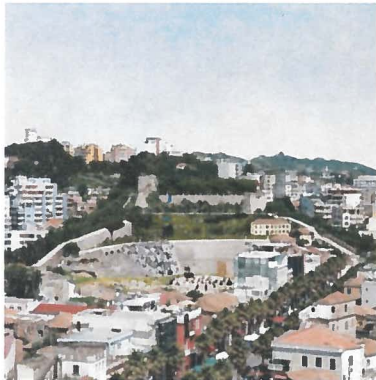
Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.
-

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Kohë-largësi që i duhet komunitetit të Shkozetit dhe Arapajt për të shkuar në plazh;
Zvogëlimi i largësisë shkollë-shtëpi për fëmijët e Shkozetit dhe Arapajt;
Koha e transportit për në shkollë.

3.5.7. Projekti Pilot Nr.07. Prishja e shtëpive në Kalanë e Durrësit

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me fillimin e një procesi rikualifikimi të zonës së Kalasë së Durrësit dhe veçanërisht prishjen e ndërtesave të pranishme brenda zonës së kalasë dhe krijimin e një kopshti publik dhe një vendsoditjeje me pamje nga amfiteatri dhe deti. Projekti do të zhvillohet në faza të ndryshme dhe synon të nxisë trashëgiminë arkeologjike të qytetit, duke e bërë kështu zonën e amfiteatrit Romak një nga sitet më të përshtatshëm brenda territorit të bashkisë.

Kosto paraprake:

750.000 Euro (pa përfshirë shpronësimet)

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet si një partneritet publik-privat midis Bashkisë së Durrësit dhe investitorëve privat.

Fazat:

Faza 1- Miratimi i projektit të prishjes;
Faza 2- Prishja;
Faza 3- Rehabilitimi i hapësirës së hapur

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit në bashkëpunim me partnerët privat të përshtatshëm

Burimet njerëzore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

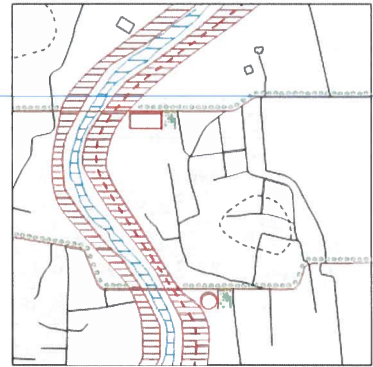
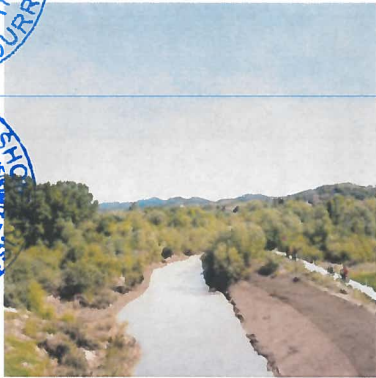
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Miratimi nga Institucionet e përshtatshme kombëtare

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i vizitorëve të Amfiteatrit Romak të Durrësit;
Numri i citimeve të Amfiteatrit Romak dhe të kalasë në guidat turistike ndërkombëtare;
Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në qendrën e Durrësit;
Numri i objekteve për t'u ulur;
Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë.

3.5.8. Projekti Pilot Nr.08. Seri ndërhyrjesh midis Sukthit dhe Sukthit të Ri

Përshkrimi i projektit:

Një seri ndërhyrjesh në rajonin e Sukthit dhe Sukth i Ri, dy fshatrat përgjatë dy akseve rrugore Veri-Jug. Fillimisht, përforsimi i argjinaturave të lumit do të ulë rrezikun e përmytjeve. Në një nga argjinaturat, do të zhvillohet një rrugë biçikletash që lidh dy fshatrat me stacionin e autobusëve të Sukthit. Urat e vendosura në intervale të rregullta do të lehtësojnë lidhjen midis të dy anëve të lumenjve dhe dy fshatrave. Rrugë për këmbësorë dhe biçikleta do të shtrihen në dy rrugët kryesore paralel me ato të lumenjve, në pikat e kalimit mes tyre, do të vendosen objekte publike. Profilet e rrugëve kryesore Veri-Jug do të transformohen me trotuare, pemë, ndriçim dhe objekte të tjera. Këto ndërhyrje do të zhvillohen për rreth 3 km, nga kalimi i lumit drejt autostradës Tiranë-Durrës.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:
Burimet financiare:

Për t'u përcaktuar në një stad të mëvonshëm

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia e Durrësit, në bashkëpunim me njësitë administrative vendore, Ministrinë e Transportit dhe Infrastrukturës dhe FSHZH-në

Fazat:

Faza 1, zhvillimi i projektit të zbatimit;
Faza 2, përforsimi i argjinaturave të lumenjve dhe ndërtimit të rrugës së biçikletës;
Faza 3, ura dhe lidhje lokale;
Faza 4, rrizhvimimi rrugor veri – jug;
Faza 5, ndërhyrje të tjera në hapësirë (bujqësi, terrene sportive përgjatë lumit, bimësi etj.)

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit dhe FSHZH

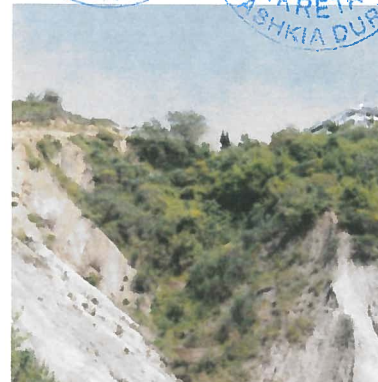
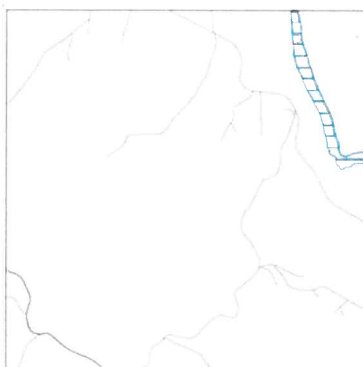
Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i përmytjeve dhe cilësia e tyre;
Numri i objekteve për t'u ulur;
Numri i aksidenteve që përfshijnë mjetet e lëvizshmërisë së ulët të transportit (këmbësorë dhe biçikleta);
Kohë-largësi tranzit për në stacionin multimodal.

3.5.9. Projekti Pilot Nr. 09. Pengesat e sedimenteve përgjatë përroit të Memajt

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me ndërtimin e një sërë pellgjesh, për mbledhjen e sedimenteve dhe pengesave përgjatë përroit të Memajt, që ndodhet në Durrës. Ky zinxhir i pajisjeve në shkallë shumë të vogël dhe të teknologjisë së ulët, që kërkon lëvizje të vogla dheu, e ngadalëson shpejtësinë e ujit dhe pjesërisht mbledhjen e inerteve. Ky sistem është projektuar si pjesë përbërëse e shtegut, që përgjatë përroit takohet me parkun territorial të Durrës-Shijak-Vorë.

Kosto paraprake:

Për t'u përcaktuar në një stad të mëvonshëm

Kosto e ndërhyrjes:

45. 000 Euro

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia vendore, në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural

Fazat:

Faza 1, miratimi i projektit nga autoritetet vendore (Bashkia e Durrësit, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural);
Faza 2, ndërtimi i pellgjeve dhe pengesave

Përgjegjësia:

Bashkia Durrës, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural

Burimet njerëzore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

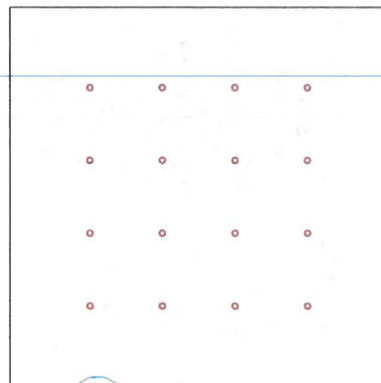
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Miratimi nga institucionet lokale (Bashkia e Durrësit, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministria e Kulturës)

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i përmytjeve dhe cilësia e tyre;
Sasia e sedimenteve të grumbulluara nga pengesat e sedimenteve.

3.5.10. Projekti Pilot Nr.10. Një sistem për trajtimin dhe ripërdorimin e ujërave të zeza në fshatin Rrushkull

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me ndërtimin e një sistemi të ri të ujërave të zeza në zonën urbane të Rrushkullit. Ai përfshin një mini-rrjet të zgjeruar në të gjithë zonën më të dendur urbane dhe në rrethinat e lumit Erzen, një mjedis për trajtimin e ujërave duke përfshirë edhe një tren trajtimi të ligatinave të ndërtuara. Projekti integron gjithashtu një sistem depozitimi të ujit që mbledh derdhjet e trajtuara dhe lejon riciklimin e plotë të ujit. Sistemi i depozitimit, në fakt është i lidhur me rrjetin e vaditjes dhe derdhjet përdoren për vaditjen e kulturave bujqësore që ndodhen afër.

Kosto paraprake:

-

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet nga Bashkia lokale, në bashkëpunim me Ministrinë e Mjedisit

Fazat:

Me marrjen e miratimit nga institucionet lokale (Bashkia e Durrësit, Ministria e Mjedisit) projekti do të zhvillohet në faza:
Faza 1, ndërtimi i rrjetit të ujërave të zeza;
Faza 2, ndërtimi i mjediseve ndihmëse të trajtimit;
Faza 3, ndërtimi i sistemit të depozitimit dhe lidhjet me sistemin e vaditjes.

Përgjegjësia:

Bashkia Durrës (Rrushkull)

Burimet njerëzore:

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

Ndryshimet e nevojshme

Miratimi nga institucionet lokale (Bashkia e Durrësit, Ministria e Mjedisit) /

institucionale dhe ligjore:

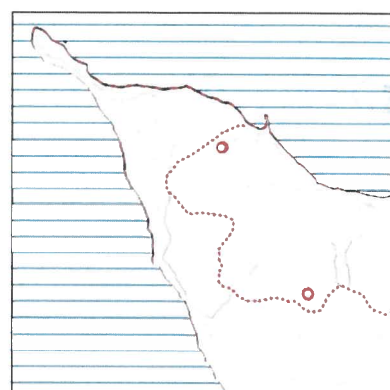
Bërja e detyrueshme e lidhjes së shtëpive me sistemin e ujërave të zeza ose me një sistem trajtimi në nivelin e parcelës

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Cilësia e derdhjeve të trajtuara;
Cilësia e ujërave nëntokësore;
Sasia e ujit të disponueshëm për vaditje;
Niveli i shëndetit të komunitetit i ndikuar nga projekti

3.5.11. Projekti Pilot Nr.11. Ruajtja e zonave me interes të lartë natyror dhe ngritja e strukturave të lehta ndihmëse për parkun në Kepin e Rodonit, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Ruajtja e florës dhe biodiversitetit të Kepit të Rodonit, duhet të rregullohet duke propozuar politika urgjente për përcaktimin e kufijve të zonës, përdorimet dhe aktivitetet e lejuara e të përputhshme brenda saj. Ruajtja e Kepit të Rodonit përfshin edhe mbrojtjen e falezës nga erozioni, të brigjeve dhe plazheve, të burimeve dhe luginave në Lindje-Perëndim që i kalojnë kepit tërthorazi, kontrolli i aktiviteteve detare si peshkimi dhe monitorimi i cilësisë së ujit. Ai përfshin edhe mbrojtjen dhe restaurimin e monumenteve të trashëgimisë arkitekturore me vlera të larta si Kalaja e Rodonit, Kisha e S.Andonit. Vlerat e mëdha natyrore dhe peizazhistike të kepit diktojnë shndërrimin e tij në një 'zonë të pandërtueshme', ku vetëm pajisje të përkohëshme dhe ripërdorimi i strukturave ektistuese mund të lejohen për të mbajtur funksione argëtimi ose të tjerë të lidhura me parkun.

Kosto paraprake:

420.000 Euro

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Bashkia, me mbështetjen e fondeve qeveritare dhe të BE-së për të mbrojtur zonat e dalluara natyrore dhe kulturore (trashëgimi)

Fazat:

Faza 1, caktimi i kufijve të zonës së mbrojtur;
Faza 2, identifikimi i fondeve të mundshme dhe studimit të fizibilitetit;
Faza 3, miratimi i projektit nga Bashkia;
Faza 4, masat mbrojtëse kundër kërcënimeve;
Faza 5, implementimi i lëvizshmërisë së butë, hapësirës së ndërtuar dhe ambienteve ndihmëse për aktivitete argëtuese

Përgjegjësia:

Bashkia Durrës

Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme

Staf teknik që mbikëqyr zbatimin.

Klasifikimi i trashëgimisë sipas studimeve specifike; rregullimi i aktivitetit argëtues duke përfshirë detyrat dhe punët e përdoruesve të zonës; rregullimi i aktiviteteve të peshkimit.

institucionale dhe ligjore:

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i akseseve për në Kepin e Rondonit;

Të ardhurat e veprimtarive ekonomike vendase;

Pakësimi i procesit aktual të erozionit bregdetar;

Parametrat e cilësisë së ujit të detit.

32/1

3.5.12. Projekti Pilot Nr.12. Implementimi i ambienteve bujqësore ndihmëse bazike të nevojshme për të mbështetur prodhimet me cilësi të lartë në kodra dhe në lymishtën e Borçit

Përshkrimi i projektit:

Projekti duhet të nxisë promovimin e prodhimeve me cilësi të lartë në sektorin bujqësor dhe të shtojë prodhimin e tyre. Zona e Borçit është strategjike për shkak të pranisë së rezervuareve dhe afërsisë me Durrësin. Fermerët do të nxisen të bashkohen në shoqëri të bashkëpunimit bujqësor për të kërkuar fondet e nevojshme për të organizuar menaxhimin e tokës, brandimin e prodhimeve, aksesin në treg. Dy rezervualet dhe rrjeti i tyre vaditjes do të restaurohen për të realizuar vaditjen. Menaxhimi i tyre do u besohet shoqërive të bashkëpunimit bujqësor nën mbikqyrjen e Bordit të Kullimit. Projekti parasheh ndërtimin e ambienteve ndihmëse për depozitimin dhe përpunimin e të vjelave dhe makinerive. Gjithashtu, merr në konsideratë ndërtimin e infrastrukturave për transformimin e mbetjeve në plehëra për të shtuar pjellorinë e tokës. Zonat bregore të rezervuarit, mund të kthehen ambiente argëtimi dhe aktivitete agroturistike.

Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:

PPP (Partneriteti publik-privat)

-

Burimet financiare:

Partneriteti Publik-Privat (PPP) i mbështetur nga fondet qeveritare dhe fondet e BE-së

Fazat:

Faza 1, krijimi i shoqërive të bashkëpunimit bujqësor;
Faza 2, studimi i fizibilitetit;
Faza 3, miratimi i projektit nga bashkitë;
Faza 4, rinovimi i rezervuareve ekzistues;
Faza 5, implementimi i infrastrukturës kolektive bazë;
Faza 6, komercializimi i prodhimeve

Përgjegjësia:
Burimet njerëzore:
Ndryshimet e nevojshme

Bashkia Durrës

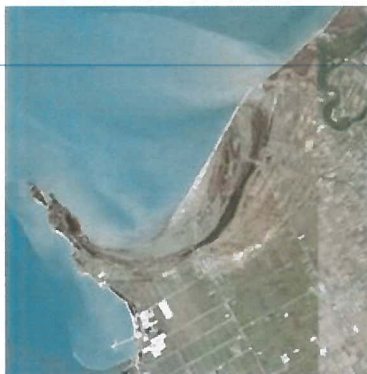
-

Akreditimi i strukturave të shoqërive të bashkëpunimit bujqësor duke përfshirë detyrat e tyre

institucionale dhe ligjore:
Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Aftësia prodhuese e tokës bujqësore;
Sasia e ujit të disponueshëm për vaditje;
Paramentrat e cilësisë së ujit për vaditje;
Ndryshimi i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike;
Numri i shoqërive të bashkëpunimit bujqësor në zonën nën ndikim.

3.5.13. Projekti Pilot Nr.13. Pellgjet dhe fushat akuakulturore në Qytetin Rinia-Gjiri Rinia, Durrës

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me implementimin e një sistemi eksperimental për akuakulturën në fshatin Rinia. Projekti së pari duhet të kontrollojë praktikën ilegale të peshkimit në Gjirin Rinia duke promovuar ndërkohë ekonominë dhe përmirësimin e zonës edhe si pjesë përbërëse e parkut territorial. Është parashikuar rinovimi i pellgjeve ekzistues dhe sistemi i portave bllokuese që rregullojnë hyrjet dhe daljet e ujit. Gjithashtu, projekti nxit implementimin e një strukture në lagunë dhe një strukture gjatësore në det të hapur për kultivimin e molusqeve vendas. Përveç infrastrukturës së nevojshme për shoqëritë e bashkëpunimit bujqësor, do të ndërtohet infrastrukturë e lëvizjes së lehtë, të ngadaltë për ta bërë zonën të arritshme.

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet si një partneritet publik-privat (PPP) i mbështetur nga fondet qeveritare dhe të BE-së.

Fazat:

Faza 1, ndërpreja e aktiviteteve ilegale të peshkimit;
Faza 2, studiumi i fizibilitetit;
Faza 3, miratimi i projektit nga Bashkia;
Faza 4, rinovimi i pellgjeve ekzistues;
Faza 5, implementimi i infrastrukturës bazë (arritshmëria, përpunimi i prodhimeve);
Faza 6, implementimi i strukturës në lagunë;
Faza 7, ndërtimi i strukturës gjatësore në det të hapur për kultivimin e molusqeve vendase;
Faza 8, përfundimi i infrastrukturës së lëvizjes së ngadaltë.

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit (Rinia), shoqëri të bashkëpunimit bujqësor lokal të pronarëve të tokave dhe prodhuesit e vegjël

Burimet njerëzore:

Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

-

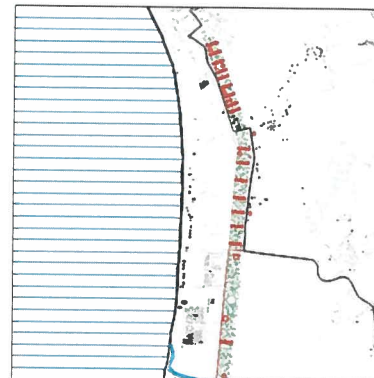
Miratimi i rregulloreve të peshkimit /Miratimi i kufizimeve të nevojshme për të mbrojtur dhe shtuar identitetin e gjirit

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i vizitorëve;
Prodhimtaria ujore në terma të peshqve;
Ndryshimet e të ardhurave për veprimtaritë ekonomike vendase.

3.5.14. Projekti Pilot Nr.14. Përkufizimi i një vendbanimi turistik shembull përgjatë zonave bregdetare mes Rrushkull dhe Fushë-Dracit

Përshkrimi i projektit:

Projekti ka të bëjë me përcaktimin e një zone vendbanimi turistik që do të ndërtohet në zonën e Lalzit, pas pyllit me pisha, që synohet të bëhet një zonë e mbrojtur (shih Strategjinë e Territorit). Qëllimi i projektit është që të ofrojë shembullin e një zgjidhjeje të re turistike që do të zhvillohet jashtë pyllit me pisha, në marrëdhënie të drejtpërdrejtë me fushat bujqësore pas tij. Në vend të dëmtimit dhe privatizimit të pyjeve me anë të vendpushimeve dhe grupimeve të përqendruara me vila, projekti çon para një parim tjetër zgjidhjeje që mban pishnajën si hapësirë të përbashkët të hapur për të gjithë. Projekti pilot ka të bëjë me zhvillimin e një shtrirje fillestare që mund të shërbejë si shembull për zgjerimin e mëtejshëm.

Kosto paraprake:

Investimi Privat

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Burimet financiare: Projekti do të zhvillohet nga pronarët/investitorët e tokave.

Fazat:

Faza 1, miratimi i mbrojtjes së pyllit të pishave nga autoritetet përkatëse;
Faza 2, miratimi i projektit nga ana e bashkisë;
Faza 3, ngritja e infrastrukturës bazë për të mbështetur zgjidhjen e re;
Faza 4, ndërtimi i vendbanimit të ri.

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit, partnerë privat, Ministria e Mjedisit.

Burimet njerëzore:

-

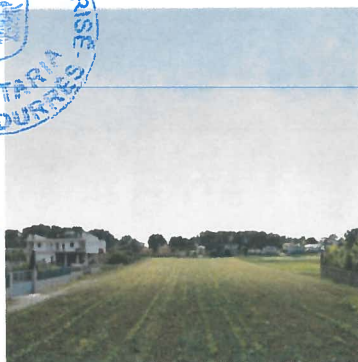
Ndryshimet e nevojshme institucionale dhe ligjore:

Miratimi i ruajtjes së pyllit të pishave në Gjirin e Lalzit

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i vizitorëve;
Numri i shtretërve/natë të disponueshëm në zonë;
Të ardhurat nga veprimtaritë ekonomike të vendosura në zonën e Lalzit;
Sipërfaqja e pyllit me pisha.

3.5.15. Projekti Pilot Nr.15 . Ndërtimi shembullor i një strukture hibride bujqësore/urbane në Sukth të ri

Përshkrimi i projektit:

Qëllimi i projektit është të rrisë lexueshmërinë specifike të strukturave të përhapura urbane, duke favorizuar ndërfutjen e kopshteve me perime dhe pemishtet në afërsi të shtëpive. Për zbatimin e projektit duhet të themelohet një shoqëri e bashkëpunimit bujqësor. Projekti parashikon një proces të mbushjes urbane me shtëpi të reja. Sheshet e reja të urbanizuara duhet të kenë të njëjtin raport të mesatares së hapësirës së hapur dhe asaj të mbyllur dhe midis sipërfaqeve të shtruar dhe të pashtuara dhe duhet të sjellin infrastrukturën e tyre për furnizimin dhe dërgimin e ujit. Procesi i mbushjes duhet të ecë krah për krah me ndërtimin e një boshti të lëvizshmërisë së lehtë, që u shërben oborreve nga pas ndërtesave dhe rrjedhimisht edhe perimeve të prodhuara në shkallë familjare dhe prodhimeve ushqimore. Ky mbart edhe një sistem kullimi të ujërave atmosferik që dërgon ujin në rrjetin ekzistues të kullimit. Në mënyrë që të nisë procesin, projekti parashikon uljen e taksave dhe rritje minimale të vëllimeve të ndërtuara për ato sheshe ku kultivohet kopshti privat (minimalisht 50%) dhe për minimalisht 5 vjet (në të kundërt duhet paguar ndryshimi) dhe uji për vaditje është i çertifikuar (pusi është i autorizuar dhe cilësia e ujit të nxjerrë prej tij monitorohet periodikisht). Sistemi do të zgjerohet në zonat urbane të të njëjtit karakter.

Kosto paraprake:

Partneriteti Publik- Privat (PPP)

Kosto e ndërhyrjes:

-

Burimet financiare:

Projekti do të zhvillohet si një partneritet publik-privat, mbështetur nga fondet qeveritare dhe ndoshta nga fondet e BE-së.

Fazat:

Faza 1, miratimi i kufijve të zonave të përhapura urbane, ruajtjes së bujqësisë në zonat përreth dhe i pragut maksimal të dendësisë së mbushjes urbane;
Faza 2, miratimi i projektit nga bashkia;
Faza 3, ndërtimi i infrastrukturës bazë për vendbanimet e reja;
Faza 4, ndërtimi i vendbanimeve të reja

Përgjegjësia:

Bashkia e Durrësit, partnerë privat, Ministria e Mjedisit.

Burimet njerëzore:

-

**Ndryshimet e nevojshme
institucionale dhe ligjore:**

Përcaktimi i kufijve të zonave të përhapura të urbanizuara/miratimi i ruajtjes së bujqësisë në zonat përreth dhe i pragut maksimal të dendësisë së mbushjes urbane për zonat e shpërhapura urbane.

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Numri i shoqërive të bashkëpunimit bujqësor në zonat përkatëse;
Aftësia prodhuese e tokës bujqësore;
Të ardhurat nga veprimtaritë bujqësore të vendosura në zonë

3.5.16. Projekti Pilot Nr.16. Ndërtimi i Portit të ri të Durrësit dhe Ndërtimi i Portit të Integruar të Durrësit në Porto Romano

Përshkrimi i projektit:

Qëllimi i projektit është të sjellë zhvillimin turistik në Qendër të Qytetit të Durrësit, duke e shndërruar Durrësin në një Qytet Port Marinë-Cruiser dhe Zonën e Porto Romanos do të krijohet Porti i ri i Integruar i Durrësit i cili do të krijojë një zhvillim të lartë Ekonomiko-Industrial. Terminali i ri i kontejnerëve duhet të synojë një kapacitet të plotë vjetor prej rreth 282.000 TEU. Terminali do të jetë në gjendje të akomodojë anije më të mëdha kontejnermbajtëse, edhe pse për këto anije të mëdha do të përdoren 2 vendbregëzimet e terminalit. Rekomandohet që sheshi të ketë një sipërfaqe prej 5 ha për portin e ri të Durrësit dhe 300 ha për portin e integruar në Porto Romano.

**Kosto paraprake:
Kosto e ndërhyrjes:**

Do të përcaktohet më vonë
Do të përcaktohet më vonë

Burimet financiare:

Do të përcaktohet më vonë

Fazat:

Faza 1: Studimi i Fizibilitetit për ndërtimin, përmirësimin dhe zgjerimin e Infrastrukturës Portuale të Portit të Ri të Durrësit në Porto Romano; zhvendosja e veprimtarive ekzistuese portuale
Faza 2: zgjerimi i porteve dhe terminalit
Faza 3: Zgjerimin e Infrastrukturës Portuale në Porto Romano dhe ndërlidhjen e terminaleve të reja me transportin intermodal (hekurudhë dhe terminale logjistike tokësore).
Bashkia Durrës/MEI dhe PPP

Përgjegjësia:

Burimet njerëzore:

-

**Ndryshimet e nevojshme
institucionale dhe ligjore:**

-

-

Treguesit e monitorimit të zbatimit:

Shkëmbi mallrash.
Rritja e kapacitetit turistik
Rritja në vlera ekonomike
Rritja e punësimit
Zhvillimi i Infrastrukturës

SISTEMI URBAN

SISTEMI URBAN

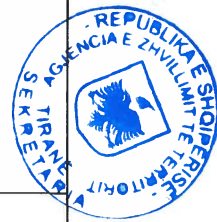
Pilot	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Monumenteve dhe Siteve Arkeologjike	Afatgjatë (+10 vjet)	15	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Monumenteve dhe Trashëgimisë Kulturore	Prishja e ndertesave brenda hapësirës së kalasë, krijimi i kopeshtit publik dhe vendsoditjes	Numri i vizitoreve. Numri i citimeve të trashëgimisë së Durrësit në guidat turistike ndërkombëtare. Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në qendren e Durrësit. Numri i mobilimit urban. Hapësira të gjelbëruara urbane për frymë.
Strategjik	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Ndertesave Historike	Afatmesëm (1-3 vjet)	2	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Monumenteve dhe Trashëgimisë Kulturore	Rehabilitimi i shtëpisë së Fan Stilian Nolit	Numri i vizitoreve. Numri i citimeve ndërtimore historike në guidat turi ndërkombëtare.
Strategjik	Promovimi i kulturës dhe shoqërisë civile	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikimi i qendrës Komunitare në Sukth	Numri i ngjarjeve kulturore të organizuara nga bashkia lokale. Numri i tubimeve të komunitetit. Pjesëmarrja e grave në ngjarjet publike.
Strategjik	Promovimi i kulturës dhe shoqërisë civile	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikimi i qendrës Komunitare në Arapaj	Numri i ngjarjeve kulturore të organizuara nga bashkia lokale. Numri i tubimeve të komunitetit. Pjesëmarrja e grave në ngjarjet publike.
Strategjik	Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve dhe siteve arkeologjike	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve dhe trashëgimisë kulturore	Rikualifikimi i sitit arkeologjik të Forumit Romak	Numri i vizitorëve. Numri i citimeve të trashëgimisë së Durrësit në guidat turistike ndërkombëtare. Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në qendër të Durrësit. Numri i objekteve për t'u ulur. Hapësira të gjelbëruara urbane për frymë.
Pilot	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Monumenteve dhe Siteve Arkeologjike	Afatgjatë (+10 vjet)	15	Zhvillim	Ministria Kultures/ Bashkia	Mbrojtja dhe Rehabilitimi i Monumenteve dhe Trashëgimisë Kulturore	Rikualifikimi i amfiteatrit romak	Numri i vizitoreve. Numri i citimeve të trashëgimisë së Durrësit në guidat turistike ndërkombëtare. Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në qendren e Durrësit. Numri i mobilimit urban. Hapësira të gjelbëruara urbane për frymë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/ Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Manzë	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Niveli shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël. Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë. Kullimi i ujërave në zone. Cilësia e ajrit në zone.

Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Kamaras	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Nivelin shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të femijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Draç	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Nivelin shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të femijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Rushkull	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Nivelin shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të femijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Vrinas	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Nivelin shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të femijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatmesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim/Rikualifikim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Sukth i Ri	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Nivelin shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të femijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.

Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim	Bashkia Durrës	Ngritja e shërbimeve kolektive	Parq i ri përreth Stadiumit të Durrësit	Sasia e aktiviteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Rehabilitimi i hapësirave të jashtme publike në zona publike	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	10	Zhvillim	Bashkia Durrës/ Investitore Privat	Rehabilitimi dhe ngritja e hapësirave publike brenda qendrave urbane dhe rurale	Park Publik ne Lulishten 1 maji	-
Strategjik	Rehabilitimi i hapësirave të jashtme publike në zona publike	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	10	Zhvillim	Bashkia Durrës/ Investitore Privat	Rehabilitimi dhe ngritja e hapësirave publike brenda qendrave urbane dhe rurale	Park Publik ne Lulishten e stacionit te trenit	-
Pilot	Promovimi i arsimit/edukimit	Afatesëm (1-3 vjet)	3	Zhvillim	Ministria e Arsimit dhe Sportit/Unicef	Ngritja e shërbimeve kolektive	Shkollë e re 9-vjeçare në ish-Kënetë/Spitalë	Numri i fëmijëve që përfitojnë nga shkolla Numri i fëmijëve që shkojnë përditë në shkollë rritet Zvogëlimi i largësisë shëpi-shkollë për fëmijët e kënetës Perqindja e nivelit të përmirësuar të shkollimit Perqindje e lartë e perspektivës së punësimit të komunitetit dhe e ndërveprimit shkollë-komunitet Vajzat që ndjekin Koha e transportit për në shkollë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Shesh i ri lojrash në Maliq Muço	Sasia e aktiviteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Shesh i ri lojrash në Sukth	Sasia e aktiviteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.

Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Vadardhë	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Niveli shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Promovimi i kulturës dhe shoqërisë civile	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Qendër rekreative në Rrushkull	Numri i ngjarjeve kulturore të organizuara nga bashkia lokale Numri i tubimeve të komunitetit Pjesëmarrja e grave në ngjarjet publike.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Kullë	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Niveli shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Promovimi i kulturës dhe shoqërisë civile	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Qendër rekreative në Manzë e Vjetër	Numri i ngjarjeve kulturore të organizuara nga bashkia lokale Numri i tubimeve të komunitetit Pjesëmarrja e grave në ngjarjet publike.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Hamallaj	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Niveli shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesem-gjate 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Kërtushaj	Sasia e aktivitetëve sportive për të gjithë banorët Niveli shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.

Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Krijimi i fushave dhe terreneve sportive në Hardhishtë, pergjate lumit Erzen	Sasia e aktiviteteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Shesh i ri lojrash në fshatin Rinia	Sasia e aktiviteteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Vrinas	Sasia e aktiviteteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Romanati	Sasia e aktiviteteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve kolektive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Qerret	Sasia e aktiviteteteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shëndetësor dhe pakësimi i peshës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.

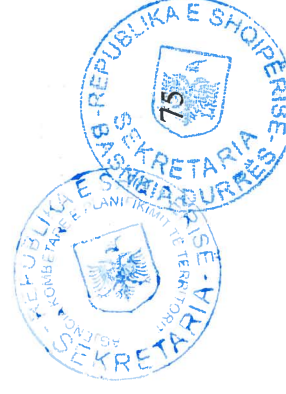

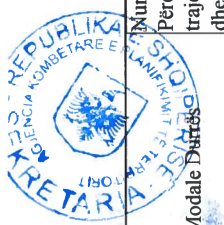
Strategjik	Parqe, sheshe lojrash dhe fusha sportive	Afatesëm-gjatë 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Ngritja e shërbimeve sportive	Rikualifikim fushës sportive ekzistuese në Katund i Ri	Sasia e aktiviteve sportive për të gjithë banorët Nivelit shpërndësor dhe pakësimi i peshtës trupore të fëmijëve të vegjël Numri i tubimeve të komunitetit Numri i pajisjeve për t'u ulur Hapësirat e gjelbëruara urbane për frymë Kullimi i ujërave në zonë Cilësia e ajrit në zonë.
Strategjik	Zhvillimi i zonave për veprimtari industriale produktive	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillim		Krijimi i zonave të reja dhe përmirësimi i atyre/ekzistuese prodhuese, tregtare e poleve ekonomike	Zona ekonomike Durrës-Spitalle	Numri i aktiviteve ekonomike në Spitalle, Numri i njerëzve të punësura në zonë, Luhatje e vlerës së tokës.
Strategjik	Tjetërsimi i Brownfield-eve dhe zonave produktive me perdorim të perzier	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillim	Bashkia/Investitor Privat	Krijimi i zonave të reja dhe përmirësimi i atyre/ekzistuese prodhuese, tregtare e poleve ekonomike	Rehabilitimi dhe transformimi i zonave industriale brenda qytetit të Durrësit/autostradës në zona banimi dhe pune	Numri i njesive të banimit. Rritja e numrit të personave të punësuar. Luhatja e vlerës së tokës.
Strategjik	Tjetërsimi i zonave të zaptuara informalisht	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	Zhvillim/Rigjenerim	Privat/Bashkia Durrës	Përmirësimi i ofertës për strehim	Rehabilitimi i zonave të zaptuara informalisht Brenda qytetit të Durrësit	Numri i njesive të banimit. Rritja në numër e personave të punësuar.
Strategjik	Dendësimi dhe konsolidimi i qytetit ekzistues	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillim/Rigjenerim	Privat/Pronaret e Tokës	Përmirësimi i ofertës për strehim	Rigjenerimi i zonës së banuar të Spitallës	Numri i famijëve që kanë akses ndaj infrastrukturave bazike urbane. Largësia mesatare nga qendra e qytetit për banorët e zonave të lidhura me të.
Pilot	Vendbanime të reja përgjatë bregdetit	Afatesëm-gjatë 10 (4-10 vjet)	Zhvillim	Pronarët privat të tokave/Investitorë privat	Krijimi i parkut territorial	Zhvillimi urban i zonës së Lalzit	Numri i vizitorëve. Numri i shtrëtrëve/natë të disponueshëm në zonë. Të ardhurat nga veprimtari të ekonomike të vendosura në zonën e Lalzit. Sipërfaqja e pyllit me pisha.
Strategjik	Zhvillimi i zonave për veprimtari industriale produktive	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillim		Krijimi i zonave të reja dhe përmirësimi i atyre/ekzistuese prodhuese, tregtare e poleve ekonomike	Zona ekonomike Durrës-Spitalle	Numri i aktiviteve ekonomike në Spitalle, Numri i njerëzve të punësura në zonë, Luhatje e vlerës së tokës.

SISTEMI INFRASTRUKTUROR

Lloji	Emri i Projektit	Faza	Kohëzgj.	Qëllimi	Përgjegjës	Objekti i Strategjik	Programi	Treguesi i Monitorimit
-------	------------------	------	----------	---------	------------	----------------------	----------	------------------------

Strategjik	Përmirësimi i aksesit në park	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	7	Zhvillim	Bashkia	Krijimi i parkut territorial	Përkufizimi i rrugës kodrinore. Hartëzimi dhe ruajtja e rrjetit të shërbimeve për lëvizshmërinë e butë. Ndërtimi i lidhjeve të nevojshme mbi Erzen. Sistemi i shërbimeve. Përcaktimi i shtegut dytësor kodrinor	Numri i vizitorëve në park. Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në brendësi të parkut.
Pilot	Lidhja e prapatokës me bregdetin jugor: ndërhyrjet në pika strategjike përgjatë bregut jugor të Durrësit	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	10	Zhvillim	ADF	Krijimi i rrjetit të lëvizshmërisë së butë	Ndërtimi i kalatave	Numri i aksidentëve që përfshijnë mjete të transportit të lëvizshmërisë së butë (këmbësorë dhe biçikleta). Numri i fëmijëve që përfitojnë nga shkolla. Numri i fëmijëve që shkojnë përditë në shkollë rritet. Reduktimi i largësive shtëpi-shkollë për fëmijët e Shkozetit dhe Arapajit. Koha e transportit për në shkollë. Kohë-largësi që i duhet komunitetit të Shkozetit dhe Arapajit për të arritur në plazh.
Strategjik	Infrastrukturë për kapërcimin e rrugës/autostradës	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	ADF	Krijimi i rrjetit të lëvizshmërisë së butë	Realizimi i 9 mbikalimeve për këmbësorë për të kaluar hekurudhën/autostradën	Numri i aksidentëve që përfshijnë mjete të transportit të lëvizshmërisë së butë (këmbësorë dhe biçikleta). Numri i fëmijëve që përfitojnë nga shkolla. Numri i fëmijëve që shkojnë përditë në shkollë rritet. Reduktimi i largësive shtëpi-shkollë për fëmijët e Shkozetit dhe Arapajit. Koha e transportit për në shkollë. Kohë-largësi që i duhet komunitetit të Shkozetit dhe Arapajit për të arritur në plazh.
Strategjik	Ngritja e shërbimeve të reja hekurudhore	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	EBRD/WBI F	Ngritja e rrjetit të trenave për pasagjerët dhe mallrat	Qendër logjistike Rrashbull	Numri i përdoruesve (biletave). Përdorimi i makinave në trajektoren Tiranë-Durrës. Ndërtimi dhe cilësia e ajrit; Trafiku rrugor. Tranziti kohor midis Durrësit dhe Tiranës.

Strategjik	Ngritja e shërbimeve të reja hekurudhore	Afatesëm-gjatë 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	EBRD/WBI F	Ngritja e rrjetit të trenave për pasagjerët dhe mallrat	Qendër Multi Modale Durrës	Numri i përdoruesve (biletave), Përdorimi i makinave në trajektoren Tiranë-Durrës, Ndojta dhe cilësia e ajrit; Trafiku rrugor- Tranziti kohor midis Durrësit dhe Tiranës.
Strategjik	Ngritja e shërbimeve të reja hekurudhore	Afatesëm-gjatë 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	EBRD/WBI F	Ngritja e rrjetit të trenave për pasagjerët dhe mallrat	Qendër Multi Modale dytësore Teuta-Plepa	Numri i përdoruesve (biletave), Përdorimi i makinave në trajektoren Tiranë-Durrës, Ndojta dhe cilësia e ajrit; Trafiku rrugor. Tranziti kohor midis Durrësit dhe Tiranës.
Pilot	Përmirësimin dhe zgjerimin e infrastrukturës portuale të portit të ri të durrësit në porto Romano	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillimi	Bashkia/MEI	Ky port është komponenti kryesor i parkut më të madh industrial dhe energjetik në Shqipëri dhe shërben për transportin e produkteve të naftës dhe të gazit të lëngët	Afërsia e kësaj nyjeve me zonën teknologjike të zhvillimit ekonomik Spitalle, si dhe lidhja e drejtpërdrejtë me korridoret rrugore kombëtare dhe zonën logjistike Shkozë, ofron mundësi për zhvillim dhe fuqizim. Mundëson zhvillimin e terminalëve kryesore si: Terminali i mallrave të përgjithshme dhe i drithërave/ Terminali i materialeve të ndërtimit, si ai i çimentos e klinkerit/ Terminali i mineraleve dhe i qymyreve/ Terminali i mbetjeve, si skrap.	
Pilot	Plani Sektorial Portual i Portit të Durrësit	Afatgjatë (+10 vjet)	Zhvillimi	Bashkia /MEI	Porti Turistik I Durrësit	Zonat e stacionimit duhet të zhvillohen me hapësira për magazinim dhe menaxhim të flukseve, duke u mbështetur me zona rezervë për shtimin e kapaciteteve në raport me flukset deri në 2030. Hapësira portuale e menaxhimit të flukseve të udhëtarëve, turistëve anijeve të mëdha turistike ('cruiser') dhe të jahteve duhet të mundësojë akses të hapur për ndërlidhje me qytetin, për të rritur atraksionin midis portit e qytetit, si dhe për të zhvilluar ekonominë vendore. Këto flukse kanë ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit të rajonit metropolitan, ndaj strategjia e ndërlidhjes hapësinore duhet mbajtur vazhdimisht në vëmendje duhet zbatuar.	Do të mundësojë akses dhe stacionim për Stacion udhëtarësh, për akostim anijesh udhëtimi me përmasa mesatare/ të vogla; Stacion turistik, për akostimin e anijeve të mëdha turistike ('cruiser'); Zonë portuale shërbimi e përpunimi, për akostimin e kontejnerëve kargo; Zonë portuale shërbimi, për akostimin e flotës së peshkimit; Zonë portuale turistike, për akostim jahtesh..

Strategjik	Rehabilitimi i hekurudhës	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim	EBRD/WBI F	Ngritja e rrjetit të trenave për pasagjerët dhe mallrat	Rehabilitimi i linjës hekurudhore Durrës-Tiranë nëpërmjet shtimit të një linje dhe ndalesave të ndërmjetme.Rehabilitimi i linjës hekurudhore Durrës- Kavajë me ndalesa të ndërmjetme	Numri i përdoruesve (biletave). Përdorimi i makinave në trajektoren Tiranë-Durrës. Ndojtja dhe cilësia e ajrit. Trafiku rrugor. Tranziti kohor midis Durrësit dhe Tiranës.
Pilot	Linja IAP	Afatgjatë (+10 vjet)	0			Linja IAP, Materplani i Gazit	kombetar dhe nderkombetar	

SISTEMI NATYROR								
Lloji	Emri i Projektit	Faza	Kohëzgj.	Qëlimi	Përgjegjës	Objektivi_Strategjik	Programi	Treguesi i Monitorimit
Strategjik	Ruajtja e zonave me interes te larte natyror	Afatgjatë (+10 vjet)	15	Zhvillim	Bashkia	Zhvillimi i politikës se mbrojtjes	Ruajtja e lagunes se Krushkullit, rezervuari sektori Rinia	Numri i akseseve për në zonën e mbrojtur. Luhajtja e të ardhurave për veprimtaritë ekonomike lokale. Parametrat e cilësisë së ujit të detit. Parametrat e cilësisë së florës. Parametrat e cilësisë së ujit. Parametrat e cilësisë së ajrit. Parametrat e cilësisë së tokës natyrore. Niveli i faunës
Pilot	Ruajtja e zonave me interes te larte natyror	Afatgjatë (+10 vjet)	15	Zhvillim	Bashkia	Zhvillimi i politikës se mbrojtjes	Percaktimi i politikave te mbrojtjes se flares dhe biodiversitetit, zonave ku ndalohet ndertimi. Pajisje te lehta argetimi tek kepi i rodonit	Numri i akseseve për në zonën e mbrojtur. Luhajtja e të ardhurave për veprimtaritë ekonomike lokale. Parametrat e cilësisë së ujit të detit. Parametrat e cilësisë së florës. Parametrat e cilësisë së ujit. Parametrat e cilësisë së ajrit. Parametrat e cilësisë së tokës natyrore. Niveli i faunës
Strategjik	Ruajtja e zonave me interes te larte natyror	Afatgjatë (+10 vjet)	15	Zhvillim	Bashkia	Zhvillimi i politikës se mbrojtjes	Ruajtja e grykederdhjes se Erzenit	Numri i akseseve për në zonën e mbrojtur. Luhajtja e të ardhurave për veprimtaritë ekonomike lokale. Parametrat e cilësisë së ujit të detit. Parametrat e cilësisë së florës. Parametrat e cilësisë së ujit. Parametrat e cilësisë së ajrit. Parametrat e cilësisë së tokës natyrore. Niveli i faunës

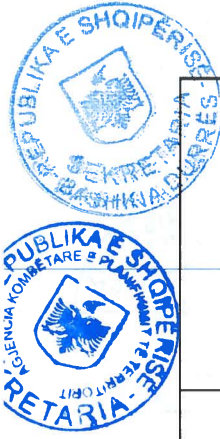

Strategjik	Ruajtja e zonave me interes te larte natyror	Afati gjate (+10 vjet)	15	Zhvillim	Bashkia	Zhvillimi i politikave se mbrojtjes	Ruajtja e parkut urban ne Malin e Duresit	Numri i aksesve per ne zone e mbrojtur. Luhajtja e te ardhurave per veprimtarite ekonomike lokale. Parametrat e cilësisë së ujit të detit. Parametrat e cilësisë së florisë. Parametrat e cilësisë së ujit. Parametrat e cilësisë së ajrit. Parametrat e cilësisë së tokës natyrore. Niveli i faunës
Strategjik	Ruajtja e zonave me interes te larte natyror	Afati gjate (+10 vjet)	15	Zhvillim	Bashkia	Zhvillimi i politikave se mbrojtjes	Ruajtja e parkut urban ne Malin e Duresit	Numri i aksesve per ne zone e mbrojtur. Luhajtja e te ardhurave per veprimtarite ekonomike lokale. Parametrat e cilësisë së ujit të detit. Parametrat e cilësisë së florisë. Parametrat e cilësisë së ujit. Parametrat e cilësisë së ajrit. Parametrat e cilësisë së tokës natyrore. Niveli i faunës
Strategjik	Parandalim i shkarjeve të tokës	Afatesem-gjate (4-10 vjet)	5	Zhvillim	Ministria e Mjedisit	Mbrojtja nga rreziqet	Pyllezim per te parandaluar shkarjet	Parametrat e konsolidimit të tokës natyrore. Numri i rrëshqitjeve të tokës
Strategjik	Parandalim i shkarjeve të tokës	Afatesem-gjate (4-10 vjet)	0			Mbrojtja nga rreziqet	Përmirësimi i kullimit përreth shkarjeve për të parandaluar shkrëtitrat e lagura	Parametrat e konsolidimit të tokës natyrore. Numri i rrëshqitjeve të tokës

SISTEMI UJOR									
Lloji	Emri i Projektit	Faza	Kohëzgj.	Qëllimi	Përgjegjës	Objektivi Strategjik	Programi	Treguesi i Monitorimit	
Pilot	Promovimi i peshkimit dhe fermave te peshkut	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	4	Zhvillim	Bashkia	Krijimi i akuakulturës	Akuakulturë në fshati Rinia	Numri i vizitorëve. prodhueshmëria e ujit në terma të peshqve, Ndryshimi i të ardhurave për veprimtaritë ekonomi lokale	
Strategjik	Pajisja e Parkut me sherbime te lehta	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet))	5	Zhvillim		Krijimi i parkut territorial	Shtimi i aktiviteteve çlodhese dhe vendsoditjeve	Numri i vizitorëve.Sipërfaqja e zonave të mbrojtura.Sipërfaqja e zonave të pyllëzuara.Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në brendësi të parkut	
Strategjik	Pajisja e Parkut me sherbime te lehta	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim		Krijimi i parkut territorial	Shtimi i aktiviteteve çlodhese dhe vendsoditjeve	Numri i vizitorëve.Sipërfaqja e zonave të mbrojtura.Sipërfaqja e zonave të pyllëzuara.Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në brendësi të parkut	
Strategjik	Pajisja e Parkut me sherbime te lehta	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim		Krijimi i parkut territorial	Pajisja e rezervuareve per aktivitete sporti, clodhjeje dhe turizmi	Numri i vizitorëve.Sipërfaqja e zonave të mbrojtura.Sipërfaqja e zonave të pyllëzuara.Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në brendësi të parkut	
Strategjik	Pajisja e Parkut me sherbime te lehta	Afatmesëm-gjatë (4-10 vjet)	5	Zhvillim		Krijimi i parkut territorial	Ruajtje e rezervuareve natyral dhe rekreativ (me pajisje te lehta)	Numri i vizitorëve. Sipërfaqja e zonave të mbrojtura. Sipërfaqja e zonave të pyllëzuara.Niveli i të ardhurave për veprimtaritë ekonomike të vendosura në brendësi të parkut	

Strategjik	Mbajtja e ujerave te shiut dhe sedimenteve ne rrjedhen e sipërme	Afatesëm-gjatë (4-10 vjet)	Zhvillim	Bashkia	Shtimi i pasurive hidrogeologjike	PËLLËZIM NË TERRACCA DHE NË ZONA KODRIFORE. Ngritja e barrierave të sedimenteve për të kapur mbetjet e ngurta, të pakësojë largimin e ujit dhe të përmirësojë rrjetin e kullimit në kodra. Përshtatja e rezervuareve për të mbledhur ujin e shiut. Rekuperim i terracave të braktisura (shpëllëzim, rimodelim dhe rrjet kullimi)	Numri dhe Shkalla e Permbytyjes. Sasia e sedimenteve të kapura nga kurthet e sedimenteve Zonat e bregdetit ranor. Cilësia e ujit
Strategjik	Parandalimi i permbytyjeve-Hapesire per ujin dhe sedimentet	Afatesëm-gjatë 5 (4-10 vjet)	Zhvillim	Ministria e Mjedisit	Shtimi i pasurive hidrogeologjike	Lumi Erzen i gërryer në segmentin Sukth / Katund i Ri. By-pass i lumit nga kanalet ekzistuese	Numri dhe Shkalla e Permbytyjes.

4. PËRMBLEDHJE E TAKIMEVE QË JANË MBAJTUR PËR STRATEGJINË TERRITORIALE

4.1. Raportet e takimeve me komunitetin

4.1.1. Takimi në Durrës - Veri

Data e zhvillimit të takimit:

15 Prill 2016

Ora e fillimit të takimit:

12:00

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 45 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Ermal Bleta, arkitekt, studio B&L
Luciano Aletta, arkitekt, Dogma
Brunilda Zenelaga, sociologe
Blerta Hysenaj, sociologe

Numri i pjesëmarrësve
nga komuniteti:

19

- Hyrje

Takimi me komunitetin e zonës veriore të Durrësit u zhvillua në mjediset e “Shkollës së re” në zonën e ish-kënetës në Durrës. Në fillim të takimit Z. Ermal Bleta, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të zonës veriore të Durrësit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

- Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetit

Banorët e zonës veriore të Durrësit mendojnë se zona përfaqësohet më mirë nga:

- të qenurit e zonës ish-kënetë
- heterogjeniteti i popullsisë së zonës për shkak të ardhjes dhe vendosjes në këtë zonë të popullsisë nga shumë treva të Shqipërisë

- Çështje mjedisore

Në lidhje me mjedisin, të pranishmit në takim identifikuan problemet e mëposhtme:

- Ndotja e mjedisit nga mbeturinat urbane të familjeve dhe industrive. Të pranishmit në takim treguan se në zonë nuk ka kazanë mbeturinash dhe çështjes së higjienës nuk i është kushtuar rëndësi. Banorët pohojnë se pika kryesore e grumbullimit të mbeturinave gjendet nga ana tjetër e autostradës. Për të hedhur mbeturinat atje, njerëzit rrezikojnë jetën, sepse duhet të kalojnë autostradën. Gjithashtu banorët pohojnë se këtu hidhen edhe mbeturina nga Fabrika e peshkut, duke e kthyer zonën në një burim sëmundjesh. Banorët, që jetojnë pranë kësaj zone shprehen të shqetësuar për erën e keqe që përhapet nga ky vend i grumbullimit të mbeturinave. Lagjia 15 ka një problem të ngjashëm në lidhje me grumbullimin dhe pastrimin e mbeturinave. Banorët shprehen se në këtë zonë pika e grumbullimit të mbeturinave është problematike dhe ka nevojë për pastrim dhe dezinfektim.

- Pularia që gjendet pranë kësaj zone gjithashtu ndot së tepërmi mjedisin. Në zonën e Porto Ramanos ndodh djegia e mbeturinave dhe kjo djegie shkakton ndotje të mjedisit. Gjithashtu nga prania e Fabrikës së njohur si ish-kimikja, zona është e kontaminuar.

- Mossistemi i kanalizimeve. Banorët pohojnë se kanalet dhe kolektorët e ujërave të zeza janë të zbuluara në këtë zonë. Kjo situatë, bën që në zonë të ketë shumë mushkonja dhe të rrezikohet përhapja e sëmundjeve tek banorët e kësaj zone. Të gjithë parcelat e zonës përfshijnë

një territor prej 320 hektarësh, por këto skolina përmythen nga ujërat e zeza. Banorët shpjegojnë se në urën e parë të zonës, ndodhet kanali që mbledh të gjithë ujërat e zeza. Përveç 2 kolektorëve të zbuluar, problem përbëjnë edhe kanalet dytësore parcelore të mbuluara (80 për qind e tyre, siç pohojnë banorët e zonës). Nga tregu i makinave deri në Spitallë, rreth 80 për qind e kanaleve dytësore janë të mbuluara. Banorët shpjegojnë se në zonë janë 3 kanale të zbuluar të ujërave të zeza. Tek shkolla “Demokracia” kalon një kanal i madh i mbuluar nga bimësia dhe i mbushur me mbeturina. Kanali gjendet poshtë kësaj shkolle. Vitet e fundit në zonë ka pasur përmytje, për shkak të bllokimit të këtyre kanaleve. Banorët tregojnë se tek burgu është një kanal, në të cilin derdhen ujërat e zeza. Është shumë shqetësues ky kanal, sepse uji i ndotur i tij përbën rrezik sëmundjesh. Ka dhe kanale të tjerë, tek të cilët ndërhyrja duhet bërë me emergjencë. Banorët pohojnë se ka pasur raste të përhapjes së epidemive tek fëmijët e shkollës “Demokracia”, të cilët janë dërguar në spital në kushte emergjente. (Për të kuptuar këtë pjesë, duhet parë harta. Narracioni është pak i rrëmujshëm).

- Të pranishmit në takim pohojnë se gjithsej në zonë janë 21 kanale dytësore të mbushura me ujë. Këto konsiderohen kanale të rrezikshme. Kanali i Spitallës është shumë problem dhe madje merr jetë njerëzish. Megjithatë banorët pohojnë se në 4 skolina nuk janë bërë aspak punime dhe nuk ka kanale. Lagja 8 e Durrësit (zona pranë fabrikës së makaronave) ka gjithashtu problem me sistemimin e kanaleve të ujërave të zeza. Ka pasur një investim në zonë, por ai nuk ka qenë eficient. Banorët e zonës shpeshherë i janë drejtuar spitalit për shkak të epidemive që përhapen në zonë. Ka një përzierje të ujërave të zeza me ujin e pijshëm në zonë dhe ky është një problem shumë shqetësues për banorët e zonës.
- Përmytja e zonës. Banorët e zonës shprehen të shqetësuar se, për shkak të mungesës së sistemimit të kanalizimit zona përmytet herë pas here nga shirat.

Banorët e lagjes 8, pohojnë se zona e tyre, pranë shkollës “Demokracia” (tek fabrika e makaronave) përmytet çdo dimër, madje 3 herë gjatë vitit. Një arsye tjetër që ndikon në përmytjen e zonës janë edhe ndërtimet pa leje që kanë dëmtuar sistemin e kanalizimeve. Mungesa e gjelbërimit. Banorët e lagjes 8 ngrenë shqetësimin se, pavarësisht se banorët paguan një taksë, në zonë vihet re mungesa e gjelbërimit.

Çështje të përdorimit të tokës

Banorët e zonës shprehen se toka në zonën e ish-kënetës në Durrës nuk është pjellore. Banorët, përveç ndonjë hardhie, nuk merren me mbjelljen dhe kultivimin e bimëve bujqësore.

- Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Të pranishmit në takim pohuan se në zonë ka lagje të vogla të ndara sipas komuniteteve. Ata ngrenë problemin e komunitetit rom të përqendruar në lagjen 18, të njohur si zona e ish-fidanishtes. Përfaqësues të komunitetit rom pohojnë se janë rreth 50 familje që jetojnë në mjediset e ish-fidanishtes, në kushte të mjerueshme. Familjet rom kanë mbi 35 vjet që jetojnë në këtë zonë, por për shkak të “shtimit” të familjeve të reja, këto mjedise janë bërë shumë të papërshtatshme për jetesë. Banorët pohojnë se këta individë e kanë të pamundur të përfitojnë nga banesat sociale, për shkak se nuk plotësojnë kriterin kryesor për përfitimin nga kreditë e buta të ofruara nga Bashkia: punësimin formal. Anëtarët e këtij komuniteti punojnë në informalitet, në punë të pasiguruara dhe të padeklaruara, dhe ky punësim nuk u lejon përfitimin e kredisë së butë për të siguruar një banesë sociale. Gjithashtu në zonë ka edhe nëna me fëmijë jetimë, që kanë shumë problem me strehimin. Administratori i njësisë 4, përmend gjithashtu edhe rastin e disa familjeve në këtë njësi, të cilat jetojnë me baraka, sepse nuk kanë mundësi të ndërtojnë një shtëpi. Këto familje me një status socio-ekonomik të ulët, ndonjëherë përfitojnë nga ndihmat që u ofrojnë shoqatat dhe organizatat jofitimprurëse.

- Çështje ekonomike

Banorët e zonës pohojnë se në këtë zonë, gratë punojnë kryesisht në rrobaqepësi. Megjithëse ka familje që mbjellin rrush e fiq në shtëpitë e tyre, ekonomia e familjeve të kësaj zone nuk mbështetet në bujqësi. Anëtarët e komunitetit rom janë të punësuar në një sektor informal. Pjesa

më e madh e tyre merret me tregtinë e rrobave të përdorura. Administratorët e zonës japin informacionin që TAP ka punësuar disa banorë të zonës dhe po bëhet një përpjekje për punësimin e disa të tjerëve. Në lidhje me ngritjen e Parkut industrial dhe atë energjetik në zonën e Porto Romanos, banorët mbajnë 2 qëndrime. Të parët që e shohin ngritjen e kësaj zone me një sy pozitiv, sepse do krijohen hapësira punësimi për banorët e zonës, ndërsa pjesa tjetër e sheh me sy dysues, për shkak të ndotjes që mund t'i shkaktohet mjedisit të zonës. Megjithatë banorët pohojnë se askush nuk ka ardhur të pyesë komunitetin për çështjen e ndërtimit të këtyre parqeve në këtë zonë. Banorët gjithashtu mbajnë dy qëndrime të ndryshme në lidhje me praninë e Universitetit "Aleksandër Moisiu" në zonë. Një grup pohon se Universiteti i ngritur në zonën e tyre funksionon si i "izoluar" dhe nuk harmonizohet me nevojat dhe zhvillimin e komunitetit, ndërsa pjesa tjetër mban një qëndrim pozitiv, duke e konsideruar universitetin si burim zhvillimi për zonën, që në një plan afatgjatë do të ndihmojë në zhvillimin e zonës.

- Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

- **Infrastruktura e shërbimit shëndetësor.** Qendrat shëndetsore në zonë nuk kanë infrastrukturën e nevojshme për ofrimin e një shërbimi cilësor. Banorët shprehen të shqetësuar se, para se të hysh në qendra shëndetësore, mbytesh në baltë e ujë. Pjesa para qendrave shëndetësore ka nevojë të shtrohet. Në zonë ka qendra shëndetësore që nuk kanë rrethim e kafshët e zonës gjenden në derën e këtyre qendrave. Në këto qendra të ofrimit të shërbimit parësor shëndetësor ka mjekë, por ata nuk i mbulojnë nevojat e popullsisë së zonës. Duke qenë se nuk ka klinika specialitetesh në zonë, banorët i drejtohen spitalit të Durërsit për të marrë shërbimin e duhur.
- **Infrastruktura e shërbimit ansimor.** Banorët e zonës tregojnë se në zonë ka shkolla që janë rikonstruktuar së fundmi. Duke sjellë rastin e "Shkollës së re", mësuesit e shkollës pohojnë se, megjithëse shkolla është ndërtuar këto 2-3 vitet e fundit, cilësia e ndërtimit është e dobët. Shkolla është qendër komunitare dhe mjediset e saj përdoren edhe nga komuniteti. Problem për shkollën është se nuk ka shkallë emergjence. Banorët gjithashtu përmendin edhe nevojën për rikonstruktim të shkollave të tjera. Ata sjellin rastin e shkollës 9-vjeçare "Demokracia", në të cilën bëhet mësim me 2 turne. Shkolla është e amortizuar dhe ka nevojë për rikonstruktim. Shkolla frekuentohet nga rreth 700 nxënës, e madje, bashkë me kopshtin bëhen 800. Mësuesit shprehen se lind nevoja për ndërtimin e një shkolle të re për të përballuar nevojat e këtij komuniteti. Banorët e zonës së ish-kënetës paraqesin shqetësimin e zona e tyre nuk ka arsim parashkollor publik, por kërkesat nga komuniteti janë të shumta. Infrastruktura rrugore. Banorët e zonës pohojnë se në zonën e ish-kënetës janë përgjithësisht janë të shtruara, por problematike është zona e lagjes 8, ku 80 për qind e rrugës është e pashtuar. Behët fjalë për rrugën prapa spitalit, në të cilën nuk është vënë asnjëherë dorë, sipas banorëve të kësaj zone. Banorët e zonës së ish-kënetës paraqesin shqetësimin e ngritjes së mbikalimeve të këmbësorëve në zonën e superstradës si dhe atë të ndriçimit të rrugëve. Ata tregojnë se rreth 16 fëmijë kanë humbur jetën në këtë zonë duke kaluar nga njëra anë e rrugës në anën tjetër. Banorët pohojnë se gjithashtu rruga "Princ Vidi" dhe rruga "Syri i detit" kanë nevojë të shtrohen. Sipas tyre në qoftë se shtrohet rruga "Princ Vidi", atëherë zhvillohet një zonë që është shumë informale.
- **Infrastruktura e ujit të pijshëm.** Të pranishmit në takim pohojnë se, sidomos gjatë verës, zona nuk ka furnizim të mjaftueshëm me ujë për zonën. Rrjeti i furnizimit me ujë përgjithësisht ekziston, por shërbimi ofrohet me orare të kufizuara, madje gjatë verës mungon si shërbim për disa ditë me radhë. Banorët shpesh furnizohen me ujë pusi. Në zona të caktuara (kryesisht në lagjen 8, në rrugën "Shëngjini") uji i pijshëm është i ndotur, sepse përzihet me ujërat e zeza.
- **Mungesa e mjediseve të argëtimit dhe të karakterit social-kulturor.** Të pranishmit në takim pohojnë se në zonë këndet sportive gjenden përgjithësisht pranë shkollave. Disa shkolla me ndihmën e shoqatave kanë krijuar disa mjedise sportive, por shfrytëzimi i shkollës me 2 turne, e bën të pamundur përdorimin e këtyre hapësirave nga komuniteti. Gjithashtu, banorët pohojnë se në këtë zonë mungojnë mjediset e karakterit social-kulturor për t'u shfrytëzuar nga komuniteti për veprimtari të ndryshme.

Infrastruktura e furnizimit me energji elektrike. Banorët e zonës pohojnë se rreth 80 për qind e zonës nuk ka probleme me rrjetin e furnizimit me energji elektrike, por rreth 20 për qind e zonës së ish-kënetës nuk kanë ende linja elektrike të formalizuara, por i sigurojnë ato në rrugë private informale.

- Mungesa e vendeve të parkimit për autoveturat, konsiderohet gjithashtu një problem i rëndësishëm për banorët e zonës.

- Transporti publik në zonë është funksional. Kryesisht banorët e përdorin atë, megjithatë, duke qenë se linjat që mbulohen nga transporti publik janë tepër të gjata, kjo e zgjat shumë kohën e transportit të udhëtarëve nga njëra zonë e Durrësit në një tjetër.

- *Çështje të pronësisë*

Banorët e zonës pohojnë se në këtë zonë të Durrësit ka mbivendosje pronash, kryesisht tek kodra e ullirit.

Gjithashtu, pozitive është se, për faktin që zona e ish-kënetës ka qenë tokë shtet, nuk ka konflikte pronësie mes banorëve të ardhur në zonë.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi i zhvilluar në pjesën veriore të Durrësit zgjati rreth 1 orë e 45 minuta. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

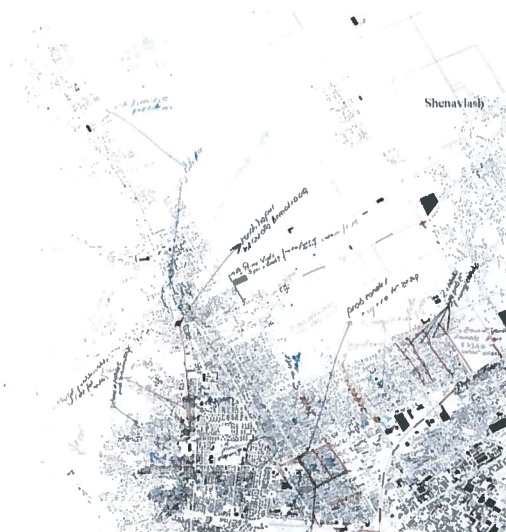

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Shkëlqim Caci	Drejtori i shkollës
2	Kastriot Xhangoli	Anëtar i Këshillit bashkiak
3	Davide Ndoj	Administrator 4
4	Hekuran Markola	Përfaqësues i sistemit bankar
5	Haki Shpatari	Lagja 15. Durrës
6	Nikoll Prenga	Drejtor ekzekutiv i shoqatës “Jeta e re”
7	Mark Lleshi	O.P. komunitet
8	Eqerem Sulollari	O.P. komunitet
9	Ylli Ismaili	Specialist i zonës
10	Iljaz Bondo	Drejtor i shkollës “Demokracia”
11	Klodian Mele	Mësues i shkollës “Demokracia”
12	Muharrem Aga	Kryetar i shoqatës “I ardhuri”
13	Pavlina Simoni	Mësuese biologjie
14	Pashkë Marku	Nëndrejtor e shkollës
15	Shefqet Bega	Banor i zonës
16	Bajram Dema	Banor i zonës
17	Kadri Bajrami	Banor i lagjes 18
18	Liljana Mullaj	Asistente sociale
19	Merita Mullaj	Ekonomiste

Tabela 2. Lista e Pjesëmarrësve të komunitetit Durrës-Veri

Figura 15. Takimi në komunitetin Durrës-Veri

4.1.2. Takimi në Durrës - Qendër

Data e zhvillimit të takimit:

15 Prill 2016

Ora e fillimit të takimit:

09:00

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 30 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Ermal Bleta, arkitekt, studio B&L

Luciano Aletta, arkitekt, Dogma

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

22

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e zonës jugore të Durrësit u zhvillua në mjediset e Prefekturës e Durrësit. Në fillim të takimit Z. Ermal Bleta, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të zonës qendrore të Durrësit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

- Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin

Të pranishmit në takim listuan disa elementë që përfaqësojnë territorin dhe komunitetin e zonës qendrore të Durrësit

- Elementë fizikë si: Porti, Vila e Zogut, Amfiteatri
- Kjo zonë njihet si zonë arkeologjike. Lagja nr. 11 konsiderohet “zona A” e qytetit, e cila mbart një dëshmi arkeologjike të një rëndësie të jashtëzakonshme dhe përmban objekte me vlerë historike të rrallë. Kjo zonë fatkeqësisht është pjesa më e mjerueshme e qytetit. Janë ndërtuar shumë pallate rreth kësaj zone dhe e rrezikojnë nxjerrjen në pah të vlerave që mbartin këto objekte. Gjithashtu tek pjesa pas Pallatit të Sportit ndodhet një objekt arkeologjik shumë i vjetër.
- Zona njihet edhe si qendër administrative e rëndësishme: Spitali rajonal, Rajoni i policisë, Prokuroria, Gjykata e rrethit gjyqësor, Prefektura, Bashkia e Durrësit, Biblioteka e qytetit, Pallati i kulturës, e të tjera institucione të rëndësishme si këto, shtrihen në këtë zonë qendrore të Durrësit.
- Zona ka edhe profil turistik. Ajo vizitohet nga shumë turistë të huaj, por edhe pushues nga krahina të tjera të Shqipërisë, Kosovës, Maqedonisë e Malit të Zi, sidomos gjatë sezonit veror.
- Zona ka edhe profil tregtar. (Ruga nga pallati i sportit “Ramazan Njala”, deri tek Torra Veneciane pranë Portit Detar, ose bulevardi kryesor, mban emrin “Ruga

tregtare”). Në këtë zonë ushtrojnë veprimtarinë biznese të ndryshme private që nga bare e restorante, dyqane veshjesh, lulesh, prodhimesh artistike, librari, por edhe zyra private të shërbimeve materiale e avokatore.

- *Çështje mjedisore*

Ndër problemet më shqetësuese mjedisore pjesëmarrësit në takim identifikuan:

- Probleme të sistemit të furnizimit me ujë. Gjatë sezonit veror Durrësi ka nevojë për shumë ujë për shkak të ngarkesës që duhet të përballojë. Pothuajse i gjithë Durrësi vuan nga mungesa e ujit, por sidomos në lagjen 17 problemi është tepër shqetësues. Për të plotësuar nevojën që ka Durrësi për ujë, të pranishmit në takim hedhin idenë e përdorimit të ujit sanitar.

- Mbledhja dhe pastrimi i mbeturinave urbane. Të pranishmit në takim paraqesin shqetësimin se në këtë zonë numri i kazanëve të plehrave është i pamjaftueshëm. Banorët pohojnë se kazanët e mbledhjeve të mbeturinave janë vendosur pranë shkollave dhe kopshteve, por era e keqe që krijohet nga hedhja e mbeturinave në to, krijon probleme si për këto institucione, ashtu edhe për familjet që banojnë në afërsi të tyre.

- Mungesa e parqeve të gjelbra. Të pranishmit tregojnë se pothuaj të gjitha rrugët e Durrësit janë të mbjella me pemë, megjithatë mungesa e gjelbërimit vihet re në shëtitoren buzë detit (pranë monumentit të Rezistencës), e cila është një shëtitore shumë e frekuentuar nga njerëzit, sidomos në pranverë dhe në verë. Gjithashtu edhe lulishtja para postës konsiderohet e lënë pas dore dhe mungesa e gjelbërimit vihet re dukshëm në të. Sipas banorëve të kësaj zone shëtitorja duhet të ishte konceptuar me pemë të mëdha që të krijonin hije, sepse pllakat me të cilat ajo është shtruar krijojnë shumë nxehtësi, sidomos gjatë verës. Shëtitorja duhet të ishte pajisur me më shumë stola ku të mund të pushonin shumë njerëz, kështu ajo do të ishte një shëtitore më funksionale.

- Mungesa e tualeteve publike në zonë. Banorët e zonës qendrore të Durrësit pohojnë se dikur në Durrës ka pasur tualete publike. Ata e konsiderojnë pasjen e tualeteve publike një çështje të rëndësishme për t'u marrë në konsideratë për këtë zonë të qytetit.

- Pastrimi i nxjerrjeve të detit. Të pranishmit në takim pohuan se leshteriku që nxjerr deti, nuk duhet të konsiderohet papastërti, sepse pastrimi i tij bëhet në mënyrë natyrale. Për ta situata bëhet shqetësuese kur banorët ose pushuesit hedhin mbeturina në të. Kjo situatë e krijuar artificialisht nga njerëzit kërkon vëmendje.

- Betonimi i rërës pranë bregut të detit. Sipas të pranishmëve në takimshqetësuese është situata e betonimit të bregut të detit. Ata përmendin rastin e pistës që është ndërtuar në zonën e Vollgës, për ndërtimin e së cilës toka i ka marrë detit, sepse vetë objekti është ndërtuar me blinda. Banorët pohojnë se, duke shfrytëzuar procesin natyror kur toka i merr detit, njerëzit (bizneset) kanë krijuar hapësira të betonuara në det, që shërbejnë për shembull, si parkime për makina. Ata përmendin edhe pistën e plazhit (pavarësisht se nuk është pjesë e zonës qendrore të Durrësit), e cila ka probleme të kësaj natyre.

- Derdhja e ujërave të zeza në det. Sipas anëtarëve të komunitetit të zonës qendrore në Durrës, derdhja e ujërave të zeza në det nga bizneset përbën një problem shqetësues. Pavarësisht se vitet e fundit ka pasur një prirje për ta minimizuar këtë problem, sipas banorëve të zonës, ky problem ende nuk është zgjidhur përfundimisht.

- Bllokimi i kanalizimeve dhe përmytjet e rrugëve në qytet. Një problem i rëndësishëm i zonës qendrore të Durrësit është edhe bllokimi i kanalizimeve të qytetit dhe përmytjet e rrugëve, sidomos në kohë reshjesh. Problematike paraqitet situata në hyrje të Durrësit (rruga pranë stacionit të trenit), në të cilën në kohë me shi, krijohet bllokim i plotë i qarkullimit të makinave dhe këmbësorëve. Banorët shpjegojnë se, ndërtimet pa kriter në zonën e ish- kënetës kanë bllokuar kanalizimet, prandaj dhe kjo zonë qendrore e qytetit, e cila është nën nivelin e detit, përmytet. Sipas banorëve, i gjithë Durrësi ka problem të madh me kanalizimet. Ata tregojnë se, sipas një informacioni që ata kanë, Banka Botërore ka një projekt që synon investimin dhe sistemin e kanalizimeve të ujërave të bardha dhe të zeza si dhe shtrimin e linjave të reja të ujit të pijshëm.

- *Çështje shoqërore*

Anëtarët e komunitetit të zonës qendrore të Durrësit pohojnë se një çështje e rëndësishme shqetësuese

për banorët e kësaj zone ka të bëjë me nivelin e lartë të papunësisë të popullsisë së kësaj zone. Shqetësuese është situata sidomos për anëtarët e komunitetit rom. Përveç kësaj, banorët e zonës qendrore të Durrësit, pohojnë se në lagjen 7, ka kontingjente droge dhe prostitucioni, megjithëse jo në nivele të larta. Gjithashtu një problem i rëndësishëm shoqëror lidhet edhe me dhunën në familje, që, pavarësisht se nuk deklarohet gjithmonë, përbën një problem shqetësues në zonë.

- *Nevoja për strehim*

Të pranishmit në takim pohuan se në zonën qendrore të Durrësit nevoja për strehim është e ndjeshme. Ata identifikojnë dy kategori individësh (familjesh) që paraqesin një nevojë të tillë: Së pari, qytetarët që kanë banuar në shtëpitë e ish-pronarëve, të cilët tashmë janë të pastrehë. Ka mbi 100 familje që në këtë zonë të Durrësit janë pa strehë, pas vendimit të qeverisë për kthimin e këtyre banesave ish-pronarëve të tyre. Të pranishmit në takim pohuan se ata kishin informacion se Bashkia e Durrësit ka ndërtuar 2 pallate për të pastrehët me fondet e Bankës Botërore dhe pritet të ndërtohen edhe banesa të tjera për këtë kategori sociale. Së dyti, familje të komunitetit rom në lagjet nr. 7 dhe 12 të qytetit të Durrësit kanë probleme me strehimin. Edhe prapa pallatit të kulturës, në lagjen që të çon tek rruga e postës, ka familje rome që kanë të njëjtin problem.

- *Çështje ekonomike*

Të pranishmit në takim pohojnë se banorët e zonës kanë probleme të papunësisë. Ata e shohin portin dhe zonën e plazhit si mundësi të rëndësishme punësimi të popullatës dhe si mundësi zhvillimi ekonomik të zonës.

- *Çështje të infrastrukturës*

- Infrastruktura e qarkullimit. Sipas të pranishmëve në takim, problemi i qarkullimit në qytet është shqetësues. Përgjithësisht i është dhënë përparësi qarkullimit të banorëve me automjete, dhe është lënë pas dore sistemi i qarkullimit banorëve në këmbë ose dhe me biçikleta. Banorët shprehin nevojën e pasjes së një pedonaleje në këtë zonë qendrore të Durrësit. Gjithashtu banorët hedhin idenë e ndërtimit të nënkalimeve brenda qytetit, në mënyrë që të lehtësohet qyteti nga trafiku i rënduar. Gjithashtu e rëndësishme është dhe pajisja e qytetit me infrastrukturën e nevojshme për qarkullimin me biçikleta.
- Sinjalistika në qytet. Banorët shprehin të shqetësuar për mungesën e sinjalistikës dhe të semaforëve në qytet. Kjo situatë ka krijuar mundësinë për aksidente në zonë.
- Infrastruktura e shërbimit arsimor. Të pranishmit në takim u shprehën të shqetësuar për kapacitetet e shkollave, në krahasim me numrin e nxënësve që i frekuentojnë ato. Kështu, shkolla 9 vjeçare “Vasil Ziu” frekuentohet nga 500 nxënës, dhe për shkak të kapacitetit të kufizuar të mjedisit fizik të shkollës, mësimi ofrohet me 2 turne. Kjo shkollë ka 18 klasa fizike, por sërish ato janë të pamjaftueshme. Disa nxënës e zhvillojnë mësimin në një shkollë tjetër në turnin e pasdites. Shkolla si ndërtesë është e vitit 1945 dhe brenda territorit të saj ka mjedise për t’u ndërtuar një shkollë e re.
- Mjediset sportive dhe argëtuese në zonë. Të pranishmit në takim u shprehën se fëmijëve dhe pensionistëve u mungojnë mjediset publike të pushimit dhe të argëtimit. Banorët sugjerojnë se, shkollat si qendra komunitare, duhet të ndihmohen për të krijuar mjedise të përshtatshme sportive, të cilat mund të shfrytëzohen nga i gjithë komuniteti. Banorët sugjerojnë se hapësira përballë shkollës 9 vjeçare “Shaqe Mazreku” mund të shfrytëzohet për lulishte dhe mjedis argëtimi për fëmijët.
- Transporti publik. Sipas të pranishmëve në takim transporti publik në zonë nuk mungon. Ai është i organizuar me linja të rregullta dhe orare të caktuara. Mirëpo, sipas banorëve, autobusi rri gjatë në disa stacione dhe bllokun trafikun në ato zona. Kështu banorët përmendin rastin e autobusit të Porto Romanos, i cili në vendqëndrimin e tij krijon problem të trafikut. Gjithashtu anëtarët e komunitetit të zonës qendrore të Durrësit ngrenë nevojën për shtrirjen e linjës së autobusit edhe për zonën e Kallmit, në mënyrë që më shumë banorë të kenë mundësi ta frekuentojnë këtë zonë. Dikush nga banorët ngre nevojën e

sigurimit të stacioneve të ndalimit të autobusit me vendqëndrime të rregullta për njëzet sidomos në zonat pranë shkollave.

- *Çështje të pronësisë*

Të pranishmit në takim pohojnë se në zonën qendrore të Durrësit informaliteti nuk mungon. Ata përmendin raste të konflikteve mes subjekteve privatë (pronarë truall komandantë). Gjithashtu edhe raste të informalitetit të krijuar si rezultat i ndërtimeve pa kriter. Banorët sjellin rastin e zonës së Vilës së Zogut që ka një problematikë të tillë. Mbi ish teatrin veror (ish pronë shtetërore) janë bërë ndërtime informale.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi i zhvilluar në pjesën qendrore të Durrësit zgjati rreth 1 orë e 30 minuta. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. Megjithatë, për shkak të mungesës së pranishmëve të përfaqësuesve të disa fushave si: kultura, arti, historia, ekonomia, organizata jofitimprurëse etj., informacioni i përftuar nga ky takim nuk ishte shterrues. Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Leonard Koça	Administrator
2	Periana Leço	Përfaqësuese e biznesit
3	Kujtim Ruçi	Inspektor i Rajonit nr. 2
4	Astrit Hysaj	Ekonomist
5	Denis Boshnjaku	Arkitekt
6	Lirije Vllasi	Drejtore e kopshtit "Foto Monobeu"
7	Adem Muçaj	Ushtarak
8	Martin Bushkolaj	Mekanik
9	Elma Doraci	E diplomuar në teknologji informacioni
10	Erjona Rubiku	Studente
11	Shefqet Sulku	Mësues
12	Maksim Ropi	Teknik në industrinë e drurit
13	Riza Lufo	Inxhinier i ndërtimit të anijeve
14	Luljeta Turkeshi	Mësuese fizike, drejtore e shkollës "Vasil
15	Ada Rexha	Nëndrejtore e shkollës "Nënë Tereza"
16	Marisa Koçimare	Inxhinier mekanike
17	Tatjana Xhimiliku	Sektori i ndihmës ekonomike
18	Natasha Qerimi	Mësuese në pension
19	Arian Kokomani	Administrator
20	Anita Gjini	Mësuese
21	Dorian Agolli	Gazetar
22	Mara Perlesi	Infermiere në pension

Tabela 3_Lista e pjesëmarrësve të Komunitetit Durrës-Qendër

Figura 16. Takimi në komunitetin Durrës-Qendër

4.1.3. Takimi në Durrës - Jug

Data e zhvillimit të takimit:

14 Prill 2016

Ora e fillimit të takimit:

11:00

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 15 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, studio B&L

Andrea Arragone, arkitekt, Latitude

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

13

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e zonës jugore të Durrësit u zhvillua në mjediset e shkollës 9 vjeçare “Bajram Curri” 1. Në fillim të takimit Z.Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të zonës jugore të Durrësit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

- *Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin*

Banorët e zonës jugore të Durrësit përfaqësohen me:

- turizmin, që mundësohet nga shfrytëzimi i pjesës bregdetare të kësaj zone;
- potencialin tregtar të zonës së plazhit;
- potencialin industrial dhe tregtar të zonës së Shkozetit;
- vlerën e mikpritjes së popullsisë së kësaj zone.

- *Çështje mjedisore*

Ndër problemet kryesore të mjedisit pjesëmarrësit në takim identifikuan:

- Ndotjet akustike. Zona është e mbipopulluar, sidomos gjatë sezonit veror, dhe problem janë zhurmat e makinave dhe muzika e lartë e bareve dhe restoranteve, gjatë gjithë ditës, por sidomos në orët e vona të mbrëmjes.
- Problem tjetër shqetësues për banorët e kësaj zone është mungesa e kanalizimeve në zonë. Mësuesit e zonës pohojnë se nxënësit nuk vijnë në shkollë kur bie shi, sepse e gjithë zona përmytet dhe shkak është mungesa e kanalizimeve. Pjesa përpara shkollës “Bajram Curri” mbushet me ujë kur bie shi, por ky problem është edhe në pjesë të tjera të zonës së plazhit. Të njëjtin problem kanë edhe shkollat në Shkozet: shkolla “Olsi Lasku”, “Beqir Cela”, shkolla “Hasan Koçi”, e cila është ndërtuar që në vitin e 1946 dhe, pavarësisht rikonstruktiveve, është e amortizuar. Të gjitha këto shkolla në afërsi të tyre kanë probleme me kanalizimet. Probleme ka me kanalet e mëdha, të cilat janë të hapura dhe e kanë derdhjen e tyre në Porto Romano. Problematike janë kanalizimet e ujërave të larta, që nga shkolla “Olsi Lasku” deri tek Gjykata e Apelit, të cilat krijojnë probleme edhe për përmytje, por edhe për ndotje.
- Një problem mjedisor shqetësues për banorët e zonës është edhe ndotja e mjedisit nga bizneset e zonës. Pularia, që ushtron veprimtarinë e saj në këtë zonë, përbën faktor ndotës për mjedisin. Periferia ka disa ndërmarrje që hedhin mbeturinat e tyre në kanale. Banorët pohojnë se, në zonën nga tregu i makinave deri në ish- kënetë, ose nga kryqëzimi i Shën Vlashit deri në ish-kënetë, hidhen mbeturina (pavarësisht se kjo zonë nuk i përket pjesës jugore të Durrësit). Në kanale hidhen mbeturina si nga familjet, edhe nga bizneset e zonës. Ka raste që, edhe kur digjen këto

mbeturina, sërish mjedisi ndotet nga djegia e tyre. Të pranishmit në takim pohuan se ndotje në mjedis shkakton dhe ndërmarrja e njohur si "Ish kimikja" me mbetjet e saj të hershme, të cilat janë ende të pranishme.

- Problematike paraqitet gjendja edhe me pastrimin e zonës nga mbetjet urbane.
- Banorët e pranishëm në takim pohojnë se në këtë zonë mungojnë kazanët e plehrave. Edhe ato që ekzistojnë, janë shumë të vjetër e të amortizuar. Shërbimi i pastrimit nuk është i shpeshtë, dhe nuk bëhet dezinfektimi i kazanëve. Plehrat hidhen pa kriter nga banoret e zonës. Të pranishmit në takim pohuan se madje edhe në rrugën e re mungojë kazanët për hedhjen e mbeturinave.
- Një problem shqetësues për anëtarët e komunitetit të pjesës jugore të Durrësit përbën edhe mungesa e tualeteve publike në zonën e plazhit. Gjatë sezonit veror zona arrin deri në pothuaj 1 000 000 banorë (pushues) dhe niveli i ndotjeve nga pushuesit është tepër i lartë. Jo të gjithë mund të përdorin tualetet e bareve dhe restoranteve për plotësimin e nevojave të tyre e për rrjedhojë ndotin detin.

- Çështje shoqërore

Në lidhje me problematikat e grupeve shoqërore të marxhinalizuara, të pranishmit në takim pohuan se, në zonën e njohur si "Nish Tulla" jetojnë të përqendruar anëtarë të komunitetit rom dhe egjiptian. Në shkollën 9 vjeçare "Isuf Ferra" ka rreth 120 fëmijë romë. Shumica e tyre jetojnë në baraka dhe kanë një status socio-ekonomik të ulët. Prindërit madje nuk kanë mundësi ekonomike t'i shkollojnë fëmijët e tyre.

Mësuesit e shkollës 9 vjeçare "Hasan Koci" pohojnë se në shkollën e tyre ka frekuentim të fëmijëve nga komuniteti rom. Megjithatë, sipas tyre, duhet shumë punë për të bërë të mundur që këta fëmijë të përfundojnë nivelin 9 vjeçar të arsimit. Një mësuese pohon se për herë të parë në 26 vjet një fëmijë rom po mbaron 9 vjeçaren në këtë shkollë.

- Nevoja për strehim

Të pranishmit në takim pohojnë se në zonën e plazhit, në ish kabinat për pushuesit, që funksiononin si të tilla para viteve 1990, jetojnë aktualisht familje të pastreha dhe me probleme socio-ekonomike. Bëhet fjalë për kabinat që shtrihen nga zona e njohur si "Ura e Dajlanit" deri në Iliria. Të pranishmit i konsiderojnë kabinat e plazhit si "mikrob" për zonën, sepse ato nuk plotësojnë as kushtet minimale të jetesës.

Gjithashtu, sikurse u theksua edhe më sipër, edhe në zonën e njohur si "Nish Tulla", është e përqendruar një popullsi nga komuniteti rom, të cilët gjithashtu mund të konsiderohen të pastrehë, sepse jetojnë në baraka dhe në kushte të papërshtatshme.

- Çështje ekonomike

Në lidhje me ekonominë e zonës, të pranishmit në takim identifikuan dy burime kryesore:

- Zona e plazhit, banorët e së cilës jetojnë vetëm me turizmin veror. Sipas tyre zona e plazhit ka një popullsi me nivel të ulët ekonomik. Sipas mësuesve, të pranishëm në takim, kjo pasqyrohet tek nxënësit, në mënyrën se si ata vishen, si dhe në faktin që një pjesë e konsiderueshme e tyre, megjithëse frekuentojnë shkollën në një gjysmë dite, gjysmën tjetër të ditës e shfrytëzojnë për të punuar. Shumica e prindërve të fëmijëve në këtë zonë janë të papunë.
- Zona e Shkozetit, e cila konsiderohet zonë industriale. Të pranishmit në takim, treguan gjatë bisedës se, në këtë zonë ka mjaft sipërmarrje private, të cilat kërkojnë të punësojnë si gra, si rrobaqepëse, shitëse në mobiliери etj., ashtu edhe burra si këpucarë, zdrukthëtarë, etj. Megjithatë, siç pohon një i pranishëm në takim, vihet re se ka një rënie të dëshirës së kësaj popullate për t'u punësuar në sektorin privat. Përgjithësisht njerëzit në këtë zonë dëshirojnë të punojnë në sektorë shtetërorë punësimi si mirëmbajtje, roje, në sektorin e gjelbërimit etj. Sipas të pranishmëve, në këtë zonë ka kërkesa për punësimin e mekanikëve dhe profesionistëve të tjerë, prandaj shkollat profesionale, duhet t'i marrin parasysh këto kërkesa të tregut të punës e

të përgatisin specialistët e duhur për të plotësuar këto nevoja.

- Të pranishmit në takim ngenë nevojën e pasjes së një tregu industrial të qëndrueshëm në zonën e plazhit. Zakonisht tregu industrial në këtë zonë ngrihet dhe funksionon vetëm gjatë muajve të verës, si të thuash për të plotësuar nevojat e pushuesve. Në muajt e tjerë të vitit, banorët e qëndrueshëm të kësaj zone, në mungesë të një tregu industrial në plazh, janë të detyruar të shkojnë në Durrës (qendër) për të plotësuar nevojat e tyre.

- *Çështje të infrastrukturës*

Në lidhje me infrastrukturën, të pranishmit në takim identifikuan problematikat e mëposhtme:

- Ndërtimet kaotike. Sipas të pranishmëve në takim, zona e plazhit ka rreth 35 000 banorë, dhe si rezultat i ndërtimeve pa kriter dhe pa planifikim urban, zona është bërë tepër kaotike.

• Infrastruktura rrugore. Banorët shprehen të shqetësuar se në këtë zonë ndërtohen rrugë, investohet, e përsëri prishen rrugët për të futur tubacione të ndryshme. Rruga e re u prish me pretekstin se do ndërtohet kolektori. Sipas të pranishmëve në takim projektet duhet hartuar më me kujdes dhe të jenë më vizionare e afatgjata. Zona e plazhit gjithashtu ka nevojë për një mbikallim, sidomos pranë shkollës “Bajram Curri” sepse nxënësit e kanë shumë problem kalimin nga njëra anë e rrugës në tjetrën. Gjithashtu, të pranishmit përmendin nevojën për shtrimin e rrugës “Japigia”, e cila është kthyer në problem shqetësues për banorët e zonës. Në këtë rrugë ka rreth 25 vjet që nuk investohet, por investimi në të është shumë i nevojshëm, sepse kjo rrugë të çon deri tek shkolla “Bajram Curri”.

- Mungesa e shesheve për pushim dhe argëtim. Sipas të pranishmëve në takim, në këtë zonë nuk ka vende pushimi për fëmijët, të rinjtë dhe të moshuarit. Nuk ka parqe sportive, mjedise argëtuese etj.

• Infrastruktura e shërbimit arsimor. Të pranishmit në takim pohojnë se një problem, që paraqitet pothuaj në të gjitha shkollat e zonës, është mungesa e palestrave dhe e këndeve sportive. Mësuesit e shkollës 9 vjeçare “Bajram Curri” tregojnë se, ngjitur me shkollën “Bajram Curri 1”, po ndërtohet shkolla “Bajram Curri 2”, por në këtë shkollë nuk është planifikuar një palestër, megjithëse territori i nevojshëm për një të tillë ekziston. Pasi shkolla të përfundojë mësuesit dhe nxënësit do të hasen me problemin e zhvillimit të orëve mësimore të edukimit fizik. Në shkollën 9 vjeçare “Hasan Koçi” gjithashtu nuk ka palestër, këndi sportiv mungon. Mësuesit e edukimit fizik me nismën dhe dëshirën e tyre të mirë, kanë sajuar disa kosha për të mundësuar lojërat e nxënësve gjatë këtyre orëve mësimore. Problem për këtë shkollë është funksionimi me dy turne për shkak të mbipopullimit të shkollës. Banorët identifikojnë një problematikë që lidhet me afërsinë e një pike karburanti me shkollën “Isuf Ferra”, gjë që përbën rrezik për nxënësit, punonjësit e shkollës dhe këdo që e frekuenton atë. Shkolla “Isuf Ferra” gjithashtu nuk ka palestër dhe orët mësimore të edukimit fizik nuk zhvillohen siç duhet.

• Transporti publik kolektiv. Të pranishmit në takim pohojnë se transporti publik kolektiv në këtë zonë është i rregullt dhe me orare të shpeshta. Megjithatë zona ka shumë trafik dhe banorët që përdorin transportin publik shpenzojnë shumë kohë për të shkuar nga njëra pjesë e zonës në një tjetër. Gjithashtu banorët pohojnë se autobusët e linjave nuk janë shumë komodë. Një problem shqetësues i zonës ka të bëjë me mungesën e semaforëve.

• Sistemi i furnizimit me energji elektrike është problem, sepse ka ndërhyrje në rrjet. Banorët shprehin shqetësim, sidomos për zonën e Shkozetit, dhe veçanërisht për shkollën “Hasan Koçi”. Banorët sugjerojnë se duhet të bëhen projekte për sistemin e furnizimit me energji elektrike në këtë zonë, sepse sistemi ka çrregullime, për shkak të ndërhyrjeve në rrjet.

• Problem tjetër është edhe furnizimi me ujë i zonës. Banorët pohojnë se sistemi funksionon por furnizimi me ujë është i rrallë. Ky është një problem serioz, jo vetëm për familjarët, por edhe për shkollat.

- *Çështje të pronësisë*

Të pranishmit në takim pohojnë se kjo zonë ka problem me legalizimet e shtëpive të banimit dhe apartamenteve, sidomos të apartamenteve të ndërtuara buzë detit, të cilat megjithëse janë

ndërtuar para 15 viteve, sërish janë të palegalizuara. Banorët pohojnë se në zonë ka edhe disa mbivendosje pronash mes subjekteve privatë.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi i zhvilluar në pjesën jugore të Durrësit zgjati rreth 1 orë e 15 minuta. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Maksim Hako	Drejtor i shkollës “Bajram Curri” 1
2	Blerina Hasani	Koordinatorë
3	Vangjel Mile	Përfaqësues i komunitetit fetar
4	Gëzim Çulaj	Koordinator
5	Kujtim Mezani	Përfaqësues i komunitetit plazh
6	Qemal Hoxha	Nëndrejtor i shkollës “Bajram Curri”
7	Lefter Berbiu	Drejtor i shkollës “Isuf Ferra”
8	Veli Ajdini	Inspektor. Njësia administrative nr.5
9	Diana Mitraku	Mësuese, shkolla “Bajram Curri” 1
10	Silvana Ymeri	Nëndrejtor i shkollës “Bajram Curri”
11	Adriana Habili	Nëndrejtore e shkollës “Hasan Koçi”
12	Myslim Hasanaj	Administrator
13	Gëzim Bregu	Mjek

Tabela 4. Lista e pjesmarrësve të komunitetit Durrës-Jug

Figura 17. Takimi në komunitetin Durrës-Jug

4.1.4. Takimi në Sukth i Ri

Vendi i zhvillimit të takimit:

Sukth

Data e zhvillimit të takimit:

04 Prill 2016

Ora e fillimit të takimit:

12:00

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 25 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, studio B&L

Marco Ranzato, arkitekt, Latitude

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

24

Numri i pjesëmarrësve

nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e Sukthit u zhvillua në mjediset e një bari të njohur në zonë. Në fillim të takimit Z. Marco Ranzato, përfaqësues i Latitude dhe Z.Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohën pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të Sukthit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin

Banorët e Sukthit përfaqësohen kryesisht me bujqësinë, blegtorinë dhe turizmin. Ata konsiderojnë të rëndësishëm edhe pozicionin strategjik që ka zona.

- Çështje mjedisore

Banorët e Sukthit, që morën pjesë në takim, paraqitën disa probleme mjedisore si më poshtë:

- Grumbullimi dhe përpunimi i mbeturinave. Banorët pohuan se, pavarësisht se në zonë ka rreth 250 kazanë për grumbullimin e mbeturinave, sërish ka fshatra ku mungojnë kazanët e mbeturinave, për shembull në zonën e Vadar-it. Për shkak të problematikave që ka kjo zonë (jo vetëm Sukthi, por edhe territori pranë tij, madje e gjithë Bashkia e Durrësit) në lidhje me këtë çështje, në zonë ka filluar puna për ngritjen e një landfill-i. Banorët kanë informacion se ky landfill do të ndërtohet në fshatin Borç, dhe sipas tyre, puna për sheshimin e fushës ka filluar. Në zonën e Sukthit grumbullohen mbeturinat në mënyrë masive, duke krijuar, si të thuash, një qendër informale. Banorët shprehen të shqetësuar për ngritjen e këtij landfilli sepse, sipas tyre, ai do të ndikojë negativisht në ekosistemin e zonës.

- Problematike për banorët e kësaj zone është dhe djegia e mbeturinave familjare. Ata identifikojnë një problem të tillë në lagjen 6, ku mbeturinat digjen dhe lëshojnë gaz karbonik, duke ndotur në mënyrë të ndjeshme ajrin.

- Disiplinimi i kanalizimeve të kullimit, vaditjes dhe të ujërave të zeza. Sipas banorëve të Sukthit, kanalizimet e kullimeve dhe ato të vaditjes mungojnë në zonë. Të gjithë ujërat e zeza janë të pasistemuara, të padisiplinuara dhe derdhen në rrugë kryesore. Kjo situatë paraqitet në të gjithë Sukthin. Zona Vadar, Kullë, Kthesa Ariut janë shumë problematike. Disa familje e kane zgjidhur këtë situatë me gropa septike. Ujërat e zeza shpesh derdhen në Erzen dhe ndotja ndodh në të dyja anët e tij.

- Përmytjet e zonës nga lumi. Banorët, gjatë diskutimit, shprehin shqetësimin se zona e tyre në kohë reshesh përmytet nga lumi Erzen. Sipas tyre këto përmytje ndodhin sepse në zonë janë prishur argjinaturat si dhe kanalizimet, për shkak të bllokimit, janë bërë të pafunksionueshme. Erzeni ndotet nga mbeturinat në 7,6 km të tij.

- Ndotja e ujit të pijshëm. Një problem i rëndësishëm për banorët e kësaj zone është edhe ndotja e ujit të pijshëm. Furnizimi i zonës me ujë të pijshëm bëhet nga Fushëkuqja. Uji i pijshëm është i ndotur me fekalë, nga lagja e parë deri në lagjen 4.

- *Çështje të përdorimit të tokës*

Të pranishmit në takim pohuan se rreth 70 për qind e tokave të Sukthit janë djerra, nuk mbillen. Pra, sipas tyre, rreth 20-30 për qind të tokave bujqësore që nuk punohen. Këto janë toka të braktisura si pasojë e emigracionit të popullsisë, të mungesës së kanaleve kulluese, të mungesës së kanaleve ujitëse. Sipas banorëve të Sukthit, shteti nuk ka investuar fare në hapjen e kolektorëve. Banorët shprehen se kanë dëshirë ta punojnë tokën dhe ta mbjellin atë, por kanë probleme me sistemin kullues. Kolektorët nuk janë pastruar. Sipas banorëve, të mbjellësh grurë nuk do vaditje, mirëpo mund të përmbytet fusha dhe të mbjellat shkojnë dëm. Problemet e sistemit të kullimit dhe të ujitjes janë tepër shqetësuese për anëtarët e komunitetit të Sukthit. Shumica e tokave janë dhënë me qira dhe nuk trajtohen ashtu siç duhet. Banorët shprehen se nuk kanë mundësi financiare për të mbjellë kultura të caktuara. Në përgjithësi në pjesën fushore të zonës mbillen drithërat e bukës: gruri, misri dhe foragjeret. Në zonën e Perlatit mbillet vreshtari, por njerëzit gjithashtu merren edhe me blegtori. Në zonën e Sukthit, Kullës dhe Vadarit mbillen arrat, foragjeret dhe shumë pak perime. Problematika pse këto zona nuk janë shumë frytdhënëse, sipas banorëve të zonës, qëndron në mungesën e infrastrukturës bujqësore, të kanaleve kulluese. Sipas banorëve, nëse nuk vihet dorë në sistemin e ujitjes dhe të kullimit, zona do të vazhdojë të ketë probleme me prodhimtarinë bujqësore. Një tjetër problem i rëndësishëm që lidhet me moseficientësinë e tokës është fragmentizimi i tokave. Në këtë zonë akoma nuk është bërë azhurnimi i tokave. Sipas banorëve, në këtë zonë ka toka bujqësore, që janë përdorur për ndërtim në mënyrë informale. Më problematik paraqitet Sukthi i Ri dhe Vadari.

- *Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim*

Të pranishmit në takim pohojnë se në zonën e Sukthit ka pak banorë të pastrehë, por dhe ata e kanë zgjidhur këtë problem në rrugë private. Krahasuar me fshatrat e tjerë, Sukthi ka më shumë të pastrehë. Evidentohet prania e komunitetit rom. Rreth 50 familje të këtij komuniteti jetojnë në Kullë, në zonën e njohur si kthesa e Ariut.

- *Çështje ekonomike*

Sikurse u theksua edhe më sipër, shumica e popullsisë merret kryesisht me bujqësi dhe blegtori në zonë. Një pjesë e të ardhurave të familjeve sigurohen nga emigracioni dhe mikroekonomia. Gratë e zonës punojnë kryesisht në fasoneri, si për shembull në fabrikën e këpucëve që gjendet në këtë zonë.

- *Çështje të infrastrukturës*

Në lidhje me infrastrukturën anëtarët e komunitetit të Sukthit listojnë problemet e mëposhtme:

- Infrastruktura e shërbimit arsimor dhe parashkollor. Banorët pohojnë se në zonën e Sukthit ka shkolla që kanë probleme me infrastrukturën. Ata përmendin rastin e fshatit Hamallaj, i cili ka nevojë për shkollë 9-vjeçare, sepse shkolla ekzistuese është e amortizuar tej mase. Gjithashtu të pranishmit në takim pohojnë se në shkollën 9 vjeçare të fshatit Vadar, e cila frekuentohet nga rreth 700 nxënës, bëhet mësim me turne, prandaj ka nevojë për ngritjen e një shkolle të re. Një nevojë e tillë ekziston edhe në Sukthin e ri. Shkolla e bashkuar në Kullë, në të cilën zhvillohen të gjitha ciklet e mësimi, frekuentohet nga rreth 900 nxënës dhe vihet re se çdo vit ka rritje të numrit të nxënësve. Përfaqësuesit e komunitetit pohojnë se edhe në këtë zonë është mjaft e domosdoshme ndërtimi i një shkolle të re. Banorët gjithashtu pohojnë se në zonën e tyre ka mjedise të mjaftueshme për t'u ndërtuar këto shkolla. Shkolla e mesme në Sukth gjithashtu ka një infrastrukturë të papërshtatshme për ofrimin e shërbimit. Tarraca pikon, mungojnë laboratorët, ka mungesë të bazës materiale si: banka, tavolina, tabela. Banorët pohojnë se në këtë territor ka mjedise të mjaftueshme për të ndërtuar një shkollë me kushte bashkëkohore dhe me kënde sportive. Në Sukthin e ri shkolla ka 3 godina. Anëtarët e komunitetit pohojnë se, në qoftë se shkolla do të përmbledhej në një të vetme, atëherë ajo do të bëhej më e funksionueshme. Ndërsa kopshti në këtë fshat, i cili frekuentohet nga rreth 1000

fëmijë, ka një mjedis të vogël dhe të papërshtatshëm. Në fshatin Kullë gjithashtu mungojnë mjediset e kulturës dhe të edukimit. Shkollat gjithashtu kanë nevojë për kënde sportive. Banorët pohojnë se në Hamallaj ka sipërfaqe të mjaftueshme edhe për fushë sporti.

- **Infrastruktura e shërbimit shëndetësor.** Banorët e Sukthit, pohuan se në zonën e tyre të gjitha ambulancat dhe qendrat shëndetësore të ndërtuara së fundmi, kanë probleme. Problemi i ngritur nga të pranishmit në takim është mungesa e kufizimit të territorit të mjediseve shkollore dhe shtrirja e shkollave në të njëjtin territor me qendrat shëndetësore. Në shkollën e Kullës për shembull, brenda oborrit të shkollës, ndodhet ambulanca. Pacientët e sëmurë, rrezikojnë të përhapin sëmundjet tek popullata e nxënësve. Edhe në fshatin Perlat, në territorin e shkollës është edhe qendra shëndetësore. E njëjta situatë paraqitet edhe në Hidrovor; ambulanca gjendet në të njëjtin territor me shkollën. Sipas anëtarëve të komunitetit edhe në Rrushkull, paraqitet i njëjti problem. Sipas banorëve, qendra shëndetësore në Vadar, është e rrethuar me ndërtime pa leje dhe pa kritere. Gjithashtu, për shkak të këtyre ndërtimeve, këtu nuk ka rrugë ku të futet ambulanca. Në lidhje me ofrimin e shërbimit shëndetësor, të pranishmit në takim pohuan se, duke qenë se zona e Sukthit ka rreth 34 mijë banorë, lind nevoja e ngritjes së një qendre spitalore në këtë zonë që t'i përgjigjet më mirë nevojave të komunitetit.

- **Mjediset argëtuese.** Të pranishmit në takim pohuan se një problem për komunitetin është dhe zënia e fushave të sportit. Sipas tyre të gjithë fushat e sportit janë të zëna nga ndërtime pa leje. Nuk ka territore të lira publike, sepse janë zënë me ndërtime pa leje (shtëpi private) nga popullsia e ardhur në zonë këto 20 vitet e fundit. Në Vadar ka një fushë futboll, por në fshatrat e tjera territoret e fushave të sportit janë të zëna.

- **Infrastruktura rrugore.** Sipas të pranishmëve në takim, rrugët ndërmjet fshatrave të zonës së Sukthit, janë të amortizuara, sidomos rrugët dytësore. Ka një rrugë, si arterie kryesore, që shërben për lëvizjen e popullatës, në të cilën lëvizin afërsisht 60.000 banorë (verifikoje me audio). Sipas banorëve të zonës, kjo rrugë ka nevojë për rikonstruktim. Të pranishmit në takim gjithashtu pohuan se edhe infrastruktura rrugore, nga kthesa e Perlatit deri në Rrushkull, është e amortizuar dhe ka nevojë për rikonstruktim. Banorët shprehën të shqetësuar edhe për një mbikalim në qendër të Sukthit, i cili herë pas here bëhet burim aksidentesh për banorët.

- **Infrastruktura e sistemit të shpërndarjes së energjisë elektrike.** Sipas anëtarëve të komunitetit, zona ka probleme me ndriçimin, kryesisht me ndriçimin e rrugëve. Ata pohuan se në fshatin Borakë ka probleme të ndriçimit në rrugë. Gjithashtu Kulla, Perlati, Rrushkulli, Hamallaj, Hidrovore, kanë problem me sistemin e matjes së energjisë elektrike. Banorët e këtyre fshatrave paguajnë afro 7

- **Shërbimi i transportit.** Të pranishmit në takim pohuan se në zonën e Sukthit nuk ka linjë urbane publike, që të mundësojë transportin në orët e vona. Një mungesë e tillë kufizon mundësitë e punësimit të banorëve jashtë Sukthit (për shembull në Durrës) dhe të frekuentimit të universitetit nga ana e studentëve. Banorët pohojnë se ka mikrobusa privatë, por me orare të kufizuara dhe me tarifa të larta shërbimi për banorët e Sukthit.

- Çështje të pronësisë

Të pranishmit në takim pohuan se në zonën e tyre banorët kanë probleme me legalizimet dhe certifikatat e pronësisë të banesave. Sukthi i ri, sipas tyre, paraqet probleme shqetësuese në lidhje me këtë çështje. Banorët gjithashtu shprehën se në zonën e tyre mungojnë edhe emërtimet e rrugëve.

- Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në ish komunën Sukth zgjati rreth 1 orë e 25 minuta. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që
1	Sahit Rusi	Shkolla Rrushkull
2	Majlinda Hoxha	Inxhinieri ndërtimi (Shoqëri
3	Albert Donkshi	Administrator
4	Selami Xhelili	Spektori i bujqësisë. Bashkia
5	Eglantin Kazaferi	Përfaqësues biznesi
6	Ramazan Sula	Hamallaj
7	Luan Vora	Mësues (shkollë 9 vjeçare)
8	Ramazan Gera	Shkolla 9 vjeçare, Vadardhë
9	Hatixhe	Shkolla "Njazi Mastori", Sukth
10	Farie Mani	Shkolla "Njazi Mastori", Sukth
11	Bektash Dragoj	Ujësjetllësi Sukth
12	Ahmet Ahmeti	Shoqëri Civile, Sukth
13	Hysen Llaca	Shoqëria civile
14	Fatmir Llaci	Shoqëria civile
15	Gëzim Sabçi	Biznesmen
16	Qemal Doda	Shoqëri civile
17	Pëllumb Dani	Qendra shëndetësore Sukth
18	Ndriçim Rahi	Qendra shëndetësore Sukth
19	Marliq Kazaferi	Specialist bujqësie
20	Fiqiri Kurti	Specialist vreshtarie
21	Flora Beqja	Edukatore, Kullë
22	Elida Sulaj	Edukatore, Kullë
23	Munir Kaca	SH.M.B., Kullë
24	Prengë Masku	Shkolla e mesme, Sukth i ri

Tabela 5. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Sukth i Ri

Figura 18. Takimi në komunitetin Sukth i Ri

4.1.5. Takimi në Katund i Ri

Data e zhvillimit të takimit:

04 Prill 2016

Ora e fillimit të takimit:

15:00

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 40 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, studio B&L

Marco Ranzato, arkitekt, Latitude

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

26

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e Katundit të ri u zhvillua në mjediset e njësisë administrative. Në fillim të takimit Z. Marco Ranzato, përfaqësues i Latitude dhe Z.Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohën pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të Sukthit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

- Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin

Zona e Katundit të ri njihet si zonë blegtorale dhe bujqësore. Kjo zonë njihet për fermat e saj: të mëdha, të mesme e të vogla. Fermat administrohen nga vetë pronarët e tyre. Zona ka edhe një afërsi me detin, kështu që zona mund të konsiderohet edhe si zonë turistike. Zona ka qenë e njohur për prodhimin e sojës, si bimë industriale, por aktualisht nuk prodhohet sepse nuk ka ku të tregtohet dhe të përpunohet.

- Çështje mjedisore

Ndër çështjet më të rëndësishme mjedisore, banorët e Katundit të ri listojnë: ndotjen e lumit Erzen, sistemin e mbledhjes së mbeturinave si të familjeve të zonës, ashtu edhe ato të industrive, si dhe ndotjen e ujit të pijshëm. Sipas të pranishmëve në takim, lumi ndotet nga mbeturinat që hedhin në të, familjet e zonës. Në zonën e Katundit të ri ka probleme të shërbimit që mbledh mbeturinat në zonat e banimit. Nuk ka pikë grumbullimi për plehrat, nuk ka kosha plehrash. Banorët pohojnë se ata gjejnë mënyra private për të çuar mbeturinat në qendra grumbullimi, sepse makina që i mbledh ato, vjen në ditë të caktuara vetëm një herë në javë, por ky shërbim duhet të jetë më i shpeshtë. Situata paraqitet problematike në Jubë. Nga ana tjetër, ndotja në lumin Erzen shkaktohet edhe nga mbetjet industriale që derdhen këtu. Fabrika e lëkurës me mbetjet e saj përbën burim ndotjeje për Erzenin. Gjithashtu në fshatin Rinia ndodhet një fabrikë baterish, e cila përbën burim ndotjeje për mjedisin. Një problem tjetër i rëndësishëm është ndotja e ujit të pijshëm. Banorët pohojnë se sidomos në fshatin Jubë, ky është një problem që kërkon zgjidhje emergjente, për shkak të çarjes së tubacionit kryesor. Problematike për banorët e Katundit e ri është dhe situata me kanalizimet e ujërave të zeza, madje në zonë mungojnë dhe gropat septike.

- Çështje të përdorimit të tokës

Në këtë zonë mbillen foragjeret, drithërat, si dhe perimet. Katundi i ri ka rreth 130 hektarë vreshta dhe pemëtari. Specialistë të fushës së bujqësisë dhe blegtorisë pohojnë se qumështi i Qerretit është më i miri në zonë, madje në të gjithë Durrësin, për shkak të ushqimit të mirë të lopëve e deleve. Duke e ndarë zonën në pjesë më specifike, specialistë të bujqësisë pohojnë

se fshati Jubë mund të mbjellë shumë mirë fasulet, patatet dhe grurin. Në fshatin Erzen mbillen drithërat dhe fasulet. Katundi i ri njihet për mbjelljen e mirë të perimeve dhe drithërave. Në fshatin Qerret dhe në fshatin Rinia kultivohet shalqiri. Aktualisht në fshatin Rinia kultivohet në sera. Në këtë zonë (kryesisht në Jubë, Qerret, Erzen) nuk rriten të imëtat, sepse nuk ka kullota.

- *Çështje shoqërore*

Të pranishmit në takim, pohojnë se në njësinë administrative të Katundit të ri ka rreth 19 familje që përfitojnë nga skema e ndihmës ekonomike dhe ndër ta, ka edhe persona me aftësi të kufizuara. Banorët pohojnë se kërkesat për ndihmë ekonomike janë të shumta, por mundësitë për t'i plotësuar ato janë të pakta. Janë rreth 45 invalidë (verifiko audio) që marrin ndihmë ekonomike, por për ta paraqitet edhe një nevojë tjetër. Atyre u nevojitet shërbimi i transportit special.

Banorët pohojnë se në zonën e tyre ka dhunë në familje, por kjo dukuri nuk bëhet publike, për shkak të mendësisë, sipas së cilës çështjet e familjes nuk duhen ekspozuar. Punonjësit e fushës së arsimit gjithashtu ngrenë problemin e mungesës së psikologut në shkollë, i cili është shumë i rëndësishëm në shkollat e kësaj zone.

- *Nevoja për strehim*

Të pranishmit pohojnë se në zonën e Katundit të ri nuk ka të pastrehë. Ka një lloj getizimi në një lagje të banorëve me prejardhje rome dhe egjiptiane. Nxënësit që vijnë nga ky komunitet (rreth 36 nxënës) kanë problem me frekuentimin e shkollës, megjithatë komuniteti nuk paraqet probleme me strehimin.

- *Çështje ekonomike*

Ekonomia e zonës mbështetet kryesisht në bujqësi dhe blegtori, por një pjesë e të ardhurave të familjeve në këtë zonë vijnë edhe nga emigracioni. Të rinjtë e zonës punojnë në qendra telefonike (call centers) kryesisht në Durrës. Ata ngrenë problemin e mungesës së mjeteve të transportit publik, mungesë kjo që i kufizon të rinjtë, (por jo vetëm ata) të punojnë përgjatë orareve të pasdites në këto qendra punësimi.

- *Çështje të infrastrukturës*

• Banorët pohojnë se në zonën e tyre, ka probleme që lidhen me infrastrukturën bujqësore, me kanalet vaditëse dhe të kullimit. Dikur vaditja ka funksionuar me sistem kanalizues, ndërsa sot vaditja është zgjidhur me puse. Puset e sotme, të ndërtuara këto 5 vitet e fundit janë ndërtuar privatisht. Në Katund të ri dhe Qerret ka puse me ujë të kripur. Puset janë të thella 80-100 metra. Banorët pohojnë se këto puse kanë këtë thellësi, për të evituar ujin e kripur që del më në sipërfaqe, sepse, nëse uji ka qoftë edhe 1 gram kripë gjelle për litër, është tepër i dëmshëm për bujqësinë. Zona vuan shumë për ujë dhe uji i lumit nuk përdoret, sepse pompat nuk funksionojnë. E gjithë zona ka nevojë për infrastrukturën që lidhet me sistemet e kullimit sepse tokat kanë dalë jashtë funksionit. Zonat e ulëta janë më shumë problematike. Banorët e përcaktojnë zonën e tyre si “zonë të vdekur” për shkak të lagështirës së tokës që pengon kultivimin e bimëve. Kanalet kulluese janë të bllokuara dhe nuk bëhet pastrimi i tyre. Argjinatura e Erzenit është problematike gjithashtu, prandaj duhet rindërtuar. Pjesa lindore e kolektorit të Qerretit gjithashtu ka nevojë për argjinaturë të lehtë. Ky kanal ka nevojë të thellohet e të zgjerohet. Gjithashtu, banorët pohojnë se problematike janë edhe kanalet dytësore në këtë zonë. Të pranishmit në takim ngritën dhe problemin e rrugëve për në parcelë. Një element i rëndësishëm që lidhet me çështjen e tregtimit të produkteve bujqësore dhe blegtorale është ekzistenca e një tregu për shitje, infrastruktura dhe pikat e grumbullimit.

• Furnizimi me ujë të pijshëm në këtë zonë gjithashtu është problematik. Banorët shprehen se furnizimi nga Fushëkuqja me ujë të pijshëm ndodh rrallë, madje dhe një orë në 3 ditë.

Banorët e kanë zgjidhur privatisht këtë çështje, duke e blerë ujin ose duke mbushur bidonë e që mundën për t'i shfrytëzuar gjatë ditës.

- Furnizimi me energji elektrike gjithashtu është shumë problematik dhe tensioni është shumë i ulët (120 volt).

- Transporti i banorëve sigurohet në formë personale dhe private. Nuk ka linjë urbane publike kolektive. Mungesa e transportit, sidomos në oraret e vona kufizon punësimin dhe arsimimin e banorëve në zonat përreth.

- Infrastruktura e shërbimit arsimor. Sipas të pranishmëve në takim, shkollat e zonës kanë probleme infrastrukturore, të cilat duhet të merren në konsideratë. Shkolla 9 vjeçare e Katundit të ri ka mbi 500 nxënës, por në shkollë bëhet mësim me dy turne. Mbi 40 nxënës të kësaj shkolle udhetojnë natën për të shkuar në shtëpi. Prandaj banorët ngrënë nevojën e një shkolle tjetër që të mbulojë nevojat e komunitetit. Sipas banorëve në zonë ka mjedise për t'u ndërtuar një shkollë e re. Nga ana tjetër shkolla ekzistuese ka probleme me infrastrukturën brenda saj. Terreni sportiv nuk shfrytëzohet. Janë rreth 13 dynym e 700 metra që nuk shfrytëzohet.

- Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Qendrat shëndetësore të zonës funksionojnë, por jo në mënyrën më të mirë.

- Qendra kulturore. Të pranishmit në takim pohojnë se në njësinë administrative të Katundit të ri ka qendër kulturore (fizikisht) por ajo nuk funksionon dhe nuk i shërben komunitetit. Sipas banorëve të Katundit të ri komuniteti ka nevojë për një qendër komunitare funksionale.

- Çështje të pronësisë

Gjatë takimit banorët e Katundit të ri, pohuan se në zonën e tyre ka konflikte pronësie mes subjekteve privatë, që lidhen kryesisht me mbivendosjen e pronës, por edhe konflikte mes subjekteve privatë dhe shtetit. Ka problem me azhurnimin e pronësisë. Tokat janë ndarë sipas ligjit 7501 dhe kjo ka krijuar probleme të pronësisë në zonë. Fushat e sportit janë privatizuar, nuk njihen fare aktivitetet kulturore dhe sportive në zonë, edhe për shkak të mungesës së infrastrukturës për zhvillimin e këtyre aktiviteteve. Të pranishmit në takim pohojnë se në zonën e Sukthit, ish reparti ushtarak, i cili është pronë publike, mund të shfrytëzohet si qendër sportive.

- Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Katundin e ri zgjati rreth 1 orë e 40 minuta. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Ramazan Ismaili	Njësia administrative Katund i ri
2	Petrit Elezi	Drejtore e shkollës së mesme
3	Ilir Kuçi	Inspektor veteriner
4	Merita Ahmeti	Specialiste në njësinë administrative Katund i ri
5	Mark Hyseni	Katund i ri
6	Ali Balliu	Agronom
7	Hysen Vrioni	Mësues i shkollës së mesme
8	Lodill Veçi	Shoqëri civile
9	Dashamir	Specialist pyje-kullota
10	-	Katund i ri
11	Z. Shahini	Specialist zooteknik
12	Luan Bakalli	Përfaqësues i fshatit Erzen
13	Jak Mustaqja	Përfaqësues i fshatit Erzen
14	Sabri Shahini	Sukth katund
15	Alma Kaziu	Drejtore e shkollës 9 vjeçare Sukth
16	Qazim Shahini	Sukth – Katund i ri
17	Albert Aliaj	Katund i ri
18	Ded Mehmeti	Sukth- Katund i ri
19	Gëzim Ahmeti	Jurist
20	Geraldo Shahini	Sekretar, Njësia administrative Katund i ri
21	Elmas Hyseni	Kryeplak Jubë
22	Xhemal Bega	Përfaqësues i shoqërisë civile
23	Gjergj Mustaqja	Traktorist
24	Shaban Shahini	Spektori i bujqësisë
25	Andi Shahini	Kryeinspektor I.SH.SH. Durrës
26	Luan Balla	-

Tabela 6. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Katund i ri

4.1.6. Takimi në Ishëm

Data e zhvillimit të takimit:

05 Prill 2016

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 20 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, studio B&L

Antonio Paolillo, arkitekt, Dogma

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

18

Numri i pjesëmarrësve
nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e Ishmit u zhvillua në mjediset e shkollës X. Në fillim të takimit

Z. Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin.

Sipas përfaqësuesve të komunitetit, pjesëmarrës në takim, Ishmi është zonë administrative e ndarë në 2 pjesë: pjesa bregdetare dhe ajo turistike.

- Zona e Ishmit ka 28 km bregdet, gjë që favorizon zhvillimin e turizmit.
- Pjesa kulturore e Ishmit (pjesa e sipërme e tij), favorizon gjithashtu zhvillimin e turizmit kulturor. Banorët e Ishmit përmendin elementë kulturorë të zonës si 2 kalatë, bazalikën, kishën shumë të vjetër, si elementë kulturorë që ia rrisin vlerën zonës ku ata jetojnë. Ata, gjatë diskutimit, nuk lenë pa përmendur edhe personalitete të kësaj zone si piktorin Ibrahim Kodra, i cili ka dhënë një kontribut të shquar me veprën e tij, jo vetëm në Shqipëri, por edhe jashtë kufijve të saj. Sipas të pranishmëve në takim, kjo pjesë e Ishmit ka nevojë të mirëmbahet.
- Një tjetër element i rëndësishëm, që përfaqëson territorin e Ishmit është lumi, i cili gjithashtu ka nevojë të pastrohet.
- Një element i katërt që përfaqëson territorin, i përmendur nga pjesëmarrësit në takim, është dhe sipërfaqja pyjore e Ishmit. Sipas anëtarëve të komunitetit të Ishmit, pyjet në këtë zonë kanë qenë një mrekulli natyrore, por aktualisht, për shkak të prerjeve, e kanë humbur disi bukurinë e tyre.
- Së fundmi, pjesëmarrësit në takim përmendën rëndësinë që ka për zonën e Ishmit, hapësira bujqësore (rreth 3200 ha), ullishtet dhe vreshtaria.

- *Çështje mjedisore*

Një nga çështjet më të rëndësishme që shqetëson anëtarët e komunitetit është ndotja e lumit të Ishmit. Sipas tyre lumi i Ishmit ka 25 vjet që ndotet nga Tirana, kryesisht nga fshatrat e Tiranës. Lumi i Ishmit nuk ka gjallesa për shkak të mbetjeve kimike që derdhen në të. Një tjetër çështje mjedisore, për të cilën banorët e Ishmit paraqesin ndjeshmëri, është dhe çështja e mbeturinave të të gjithë zonës, e veçanërisht e fshatit turistik. Në sezonin e verës pjesa bregdetare është shumë e populluar dhe mbeturinat përbëjnë një problem. Sipas banorëve, lind nevoja e një landfill-i për mbeturinat e kësaj zone. Problematike sipas banorëve paraqitet edhe situata e disiplinimit të ujërave të zeza. Në gjirin e Lalzit shkarkohen ujërat e zeza dhe, sipas tyre, nëse vazhdon kjo gjendje, zona do të degradohet.

Prerjet e pyjeve, gjithashtu përbëjnë një problem të rëndësishëm për mjedisin e zonës, sipas banorëve.

- *Çështje të përdorimit të tokës*

Banorët e Ishmit tregojnë se zona e tyre njihet për ullishtet dhe vreshtarinë. Megjithatë, ata shprehen se kodrat e zonës Ishëm (pronë publike) nuk zhvillohen sepse nuk ka infrastrukturë. Banorët pohojnë se rreth 1500 hektarë në këtë zonë kanë nevojë të punohen. Kanalet kulluese kanë gjithashtu nevojë emergjente për pastrim.

- *Çështje shoqërore*

Në lidhje me problematikat shoqërore, të pranishmit në takim identifikuan si problem kryesor punësimin e banorëve. Ata hodhën idenë se në zonën e tyre është shumë i nevojshëm punësimi i grave dhe sugjerojnë se, hapja e ndonjë fasonerie, do t'i shërbente shumë këtij qëllimi. Një problem tjetër që identifikojnë banorët lidhet me ndihmën ekonomike të ofruar për shtresat në nevojë.

- *Nevoja për strehim*

Sipas të pranishmëve në takim, problemet e strehimit në zonë, lidhen më së shumti me një kategori banorësh, të cilët jetojnë në shtëpi të amortizuara.

- *Çështje ekonomike*

Banorët e Ishmit, që morën pjesë në takim, pohojnë se zona ka sipërfaqe të shfrytëzueshme për bujqësi. Prona është private, por banorët kanë nevojë për subvencione, në mënyrë që të nxitet zhvillimi i bujqësisë.

Të pranishmit në takim pohojnë se në këtë zonë shumica e ekonomive familjare mbështetet tek blegtoria. Fermat janë të zhvilluara në nivel familjar dhe sërish, edhe në këtë sektor, ka nevojë për subvencionim nga shteti, në mënyrë që sektori të zhvillohet siç duhet. Megjithatë, shqetësues për banorët është shërbimi sanitar që lidhet me këtë sektor, si dhe profilaksia. Një çështje shqetësuese që paraqesin banorët e Ishmit, është edhe mungesa e pikave të grumbullimit për prodhimet blegtorale, kryesisht për qumështin. Banorët gjithashtu paraqesin edhe shqetësimin e tyre në lidhje me sektorin e peshkimit në këtë zonë.

- *Çështje të infrastrukturës*

Ndër problematikat kryesore të infrastrukturës, banorët e Ishmit listojnë:

- Furnizimi me ujë të pijshëm përbën një problem. Uji vjen 1 herë në 24 orë.
- Infrastruktura që lidhet me kanalizimet e ujërave të zeza është problematike në këtë zonë. Ndërtimet pa kriter në zonën e plazhit e kanë përshkallëzuar situatën. Banorët pohojnë se, për shkak të ndërtimeve pa leje, në Shetaj dhe Shën Pjetër, situata që lidhet me kanalizimet e

ujërave të zeza paraqitet problematike. Gjithashtu, për shkak të këtyre ndërtimeve, është vënë re prishja e brezit të gjelbër të zonës bregdetare.

- Gjithashtu problem përbën edhe infrastruktura e shpërndarjes së energjisë elektrike, e cila është jashtë standardit.

- Erozioni gjithashtu përbën problem, sepse dëmton monumentet e kulturës.

- Infrastruktura rrugore gjithashtu është problematike për disa pjesë të zonës, sipas banorëve të Ishmit. Nga kalaja e Prezës deri në kepin e Rodonit nuk ka infrastrukturë. Në Bizë gjithashtu është problematike infrastruktura rrugore.

- Banorët e Ishmit paraqesin gjatë takimit dhe problematikën që lidhet me infrastrukturën e shërbimit shëndetësor. Të dymbëdhjeta ambulancat janë problematike, por më shqetësuese është situata në Bizë dhe Shetaj.

- Infrastruktura e shërbimit arsimor gjithashtu paraqitet problematike në këtë zonë.

Problemet më shqetësuese paraqiten në zonën e Draçit dhe Bizës. Gjithashtu në Shën Pjetër nuk ka shkollë, por është e nevojshme ngritja e një të tilla, sipas banorëve. Ishmi ka 5 shkolla, të cilat kanë nevojë për infrastrukturë. Problematike në këto shkolla është situata e shërbimit sanitar, sidomos në shkollën e Draçit. Në Ishëm ka një shkollë të mesme, e cila, për nga rëndësia, konsiderohet universiteti zonës. Megjithatë, banorët shprehen të interesuar për hapjen e një shkolle profesionale me profil turizmin. Pjesëmarrësit në takim pohojnë se nëpër shkolla vihet re mungesa e këndeve sportive dhe e palestrave. Në zonë transporti i nxënësve mbulohet nga subjektet privatë, por subvencionohet nga shteti.

- *Çështje të pronësisë*

Banorët e Ishmit pohojnë se në këtë zonë ka konflikte mes subjekteve privatë, për shkak të mbivendosjes së pronësisë.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi zgjati rreth 1 orë e 20 minuta. Diskutimi u zhvillua në një atmosferë të tensionuar. Disa përfaqësues të komunitetit nuk ishin bashkëpunues dhe krijuan disa herë tension gjatë takimit. Në fund të pranishmit u falenderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Fadil Karepsi	Biznesmen, agronom
2	Sali Doda	Inspektor i mbrojtjes civile
3	Kadri Gjyli	Financier. Njësia administrative Ishëm Specialist i zyrës së taksave.
4	Kadri Sulaj	Njësia administrative Ishëm
5	Fatmir Bërberi	Drejtor shkolle, Gjuricaj
6	Martin Caca	Drejtor shkolle, Draç
7	Ymer Kërtusha	Inspektoriati i mjedisit
8	Vlash Lazëri	Agronom
9	Maku Rruja	Mësues
10	Afrim Curri	Biznesmen
11	Emirion Bafti	Fshati Kërtushaj
12	Pëllumb Baja	Fshati Kapidanaj
13	Sofo Gjuri	Drejtorja e shëndetësisë Ishëm
14	Ramazan Sulaj	Fshati Rrotull
15	Hajdar Berberi	Fshati Kërtushaj
16	Bornia Agasi	Fshati Kërtushaj
17	Myftar Sutia	Fshati Gjuricaj
18	Arben Dema	Fshati Bizë

Tabela 7. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit të Ishmit

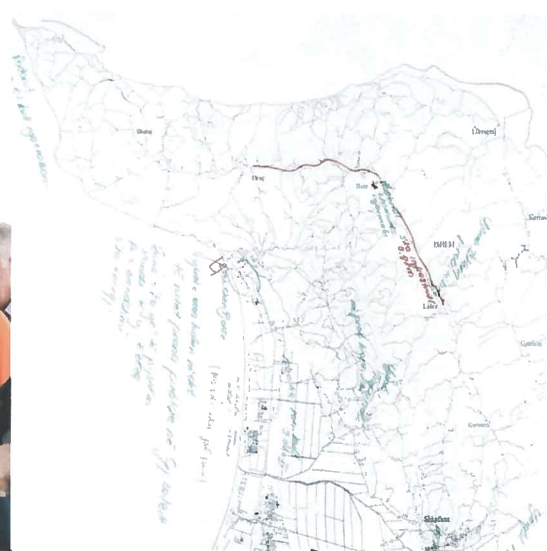

Figura 19. Takim në komunitetin e Ishmit

4.1.7 Takimi në Manëz

Vendi i zhvillimit të takimit:

Manëz

Data e zhvillimit të takimit:

05 Prill 2016

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 15 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, studio B&L

Antonio Paolillo, arkitekt, Dogma

Brunilda Zenelaga, sociologe

Blerta Hysenaj, sociologe

18

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e Manzës u zhvillua në mjediset e një bari përballë ish komunës. Në fillim të takimit Z. Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

- Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin

Anëtarët e komunitetit të Manzës pohojnë se zona e tyre përfaqësohet më mirë me bujqësinë dhe blegtorinë. Ata përmendin rëndësinë e vreshtarisë dhe pemëtarisë së zonës. Gjithashtu banorët e zonës konsiderojnë të rëndësishme mundësinë e zonës për turizëm. Imazhi i zonës konsiderohet një vlerë e saj. Pyjet konsiderohen nga banorët një pasuri e kësaj zone.

Nga ana tjetër banorët e zonës përmendin dhe vlerat kulturore të banorëve të kësaj zone. Mikëpritja konsiderohet një ndër vlerat më të rëndësishme që përfaqëson komunitetin e Manzës.

- Çështje mjedisore

Një nga problemet më të rëndësishme mjedisore, që ngrenë pjesëmarrësit në takim ka të bëjë me mungesën e vendgrumbullimit të plehrave, sidomos për zonën nga Rada në Hamallaj. Pastrimi i plehrave bëhet dy herë në javë, megjithatë nuk është i mjaftueshëm. Kështu, në fshatin Shkallë, megjithëse ka 2 pika grumbullimi të plehrave, nuk ka kosha plehrash në këto pika. Fshati Hamallaj gjithashtu paraqet probleme të ngjashme me grumbullimin dhe pastrimin e plehrave. Banorët konsiderojnë shumë të rëndësishme përmirësimin e mënyrës së grumbullimit të plehrave në këtë zonë.

Një tjetër problem i rëndësishëm mjedisor, sipas banorëve pjesëmarrës në takim, ka të bëjë me kanalizimin e ujërave të zeza. Banorët pohojnë se fshati Shkallë ka ujëra të zeza, që dalin në sipërfaqe, sepse kanali që i mbledh ato nuk ka derdhje. Gjithashtu banorët pohojnë se ujërat e zeza nuk kanë ku të derdhen dhe se në zonë mungojnë edhe gropat septike. Në fshatin Shkallë ujërat që vijnë nga kodra shkarkohen në kanalin e sipërpërmendur. Përroi dhe kanali i fshatit është kthyer në vend grumbullimi për plehra. Kanali ujitës në fshat është bërë vend pritjeje për ujërat e zeza.

Gjithashtu edhe fshati Kameronas ka mjaft probleme me sistemimin e ujërave të zeza. Nuk ka gropa septike në këtë fshat dhe kjo përbën probleme kryesisht për perimet e mbjella. Të njëjtin problem paraqet edhe fshati Radë, në të cilin përrenjtë janë kthyer në vend pritjeje për ujërat e zeza. Një problem i rëndësishëm është edhe furnizimi me ujë të pijshëm, sidomos në fshatin Kameronas. Kanali që shtrihet në fshatrat Radë e Kameronas përdoret edhe për ujitje,

por edhe për kullim. Ka gjithashtu nevojë për përmirësimin e pyjeve. Kur ka pasë punuar dikur miniera e qymyrgurit, ka pasë shtylla që sot nuk janë më.

- *Çështje të përdorimit të tokës*

Të pranishmit në takim pohojnë se në këtë zonë toka shfrytëzohet për bujqësi. Megjithatë ata pohojnë se kanalet vaditëse funksionojnë, por jo cilësisht, për rrjedhojë tokat nuk vaditen siç duhet. Rezervuarët në këtë zonë kanë probleme me portat, të cilat janë të mbyllura. Fshatrat Tarin dhe Manëz kanë këtë problem. Zona është e pasur me burime ujore, por sistemi ujitës nuk funksionon. Në fshatrat Radë dhe Kameras banorët kanë kulturën e kultivimit të perimeve. Pjesa tjetër e zonës kultivon misër, grurë, foragjere dhe pemëtari në zonat kodrinore (pemë frutore).

- *Çështje shoqërore*

Pjesëmarrësit në takim pohojnë se popullsia e Manzës është disi heteregjone. Kjo njësi administrative ka rreth 12.000 banorë gjithsej, ku mbizotëron popullsia autoktone, por rreth 18 për qind e popullsisë përbëhet nga të ardhur kryesisht nga veriu i Shqipërisë: Mati, Dibra e Kukësi. Banorët pohojnë se dhuna në familje nuk përbën problem shqetësues për ta.

Problematike paraqitet gjendje e punësimit, sidomos për gratë dhe të rinjtë. Në zonë nuk ka fasone ku gratë të mund të punësohen. Ka pak familje që trajtohen me ndihmë ekonomike, por nevoja është shumë e madhe në këtë zonë për një ndihmë të tillë.

- *Nevoja për strehim*

Pjesëmarrësit në takim pohojnë se në këtë zonë blerja e një pjese të shtëpive është mundësuar edhe nga të ardhurat që banorët kanë siguruar nga emigracioni.

Megjithatë të pranishmit në takim identifikojnë probleme strehimi për disa banorë të ardhur, të cilët kanë zaptuar prona publike të zonës. Ata sjellin shembullin e ish punëtorëve të minierës, të cilët janë vendosur tek ish hoteli i Manzës, në të cilin ka konflikte pronësie mes subjekteve private.

Godinat në këtë zonë janë të ndërtuara në "stilin e Elbasanit", traditë kjo e regjimit në vitet 1960-1990. Pas këtyre viteve stili i ndërtimit të shtëpive ka ndryshuar.

- *Çështje ekonomike*

Sipas të pranishmëve në takim, ekonomia e zonës, e cila mbështetet kryesisht në të ardhurat e prodhimeve bujqësore, has në disa vështirësi. Vështirësitë që lidhen me sistemin vaditës, mungesën e sistemit të ujërave të zeza, u trajtuan më sipër.

Një problem tjetër i rëndësishëm që pengon ekonominë e zonës është mungesa e pikave të grumbullimit të produkteve bujqësore. Në zonë ka disa baxho, ku grumbullohet qumështi, por përgjithësisht pika të grumbullimit të perimeve nuk ka.

Në këtë zonë gjithashtu rritet gjedhi, e megjithatë vihet re se mungojnë fermat. Problem që frenon tregtinë e produkteve bujqësore dhe blegtorale në zonë është kosto e transportit (çmimi i naftës), që çon në rritje të çmimit të këtyre produkteve dhe në uljen e mundësisë së tyre për t'u shitur në një treg që konkurrohet nga produktet e importuara.

- *Çështje të infrastrukturës*

Ndër problemet më të rëndësishme infrastrukturore, pjesëmarrësit në takim listojnë:

- **Infrastruktura rrugore.** Sipas banorëve të Manzës, lagja Gergj paraqitet problematike në lidhje me infrastrukturën rrugore. Gjithashtu problematike paraqitet edhe rruga e fshatit Shkallë, fshat ky që ka rreth 250 familje. Në gjendje shumë të keqe është edhe rruga e fshatit Borç, dy rrugët në lagjen Dem si dhe gjendja e rrugëve në fshatin Radë.

- **Infrastruktura e furnizimit me ujë të pijshëm.** Zona e Manzës furnizohet me ujë nga Fushëkuqja. Pjesa më e madhe e zonës furnizohet me orare, por nga ana tjetër ka probleme edhe të rrjetit furnizues. Probleme ka nga Kulla deri në depozitat e fshatit Manëz. Depozita ka në fshatin Shkallë, Kuçok, Radë e Manëz. Punonjësit e ujësjellësit, që morën pjesë në takim, pohuan se pritet nga Drejtoria e ujësjellësit një disiplinim i këtyre kolektorëve.

- Infrastruktura e shërbimit arsimor. Në zonën e Manzës ka 4 shkolla 9 vjeçare dhe një shkollë të mesme. Gjendja e shkollave përgjithësisht është e mirë, por problematike paraqitet infrastruktura e shkollës në fshatin Manëz. Gjithashtu shkolla në Armath nuk ka strehim. Përgjithësisht shkollat nuk kanë fusha sporti e madje nuk ka as hapësira publike të mjaftueshme për ndërtimin e tyre. Disa madje kanë konflikte pronësie. Në fshatin Kameronas ka një kopsht, por ai nuk është funksional. Në fshatin Radë ndërtesa e ish kopshtit është e braktisur dhe e pashfrytëzuar aktualisht.

- Infrastruktura e qendrave shëndetësore. Banorët e kësaj zone pohojnë se qendrat shëndetësore në këtë zonë janë të rikonstruara, por jo në gjendje optimale. Ka një ambulancë të re në zonë, por që nuk ofron shërbim.

- Transporti. Në zonën e Manzës shërbimi i transportit publik mbulohet nga subjekte private. Problematike është situata në lidhje me trotualet e zonës.

- Mungesa e këndeve të lojërave dhe mjediseve argëtuese. Banorët pohojnë se në zonën e Manzës ka mungesë të këtyre mjediseve, por ka mjaft interes nga komuniteti për të pasur të tilla. Në qendër të Kamerarit ka nevojë për një kënd pushimi dhe hapësirat e nevojshme për të ndërtuar një të tillë ekzistojnë.

- *Çështje të pronësisë*

Pjesëmarrësit në takim pohojnë se në zonën e Manzës, sikurse në mjaft zona të tjera të Shqipërisë, toka është ndarë në bazë të ligjit 7501. Një ndarje e tillë përbën problem për banorët. Regjistrimi i pronësisë në zonë është i dobët, axhornimi nuk është i plotë, por i pjesshëm. Kështu pra, paraqiten probleme me çertifikimin dhe ligjin e pronësisë.

Të pranishmit në takim ngritën problemin e ish pallatit të kulturës së Manzës, i cili ka kaluar në pronësi të konfederatës në mënyrë të padrejtë. Trualli i pallatit është pronë shtet. Miniera në Kuçok nuk shfrytëzohet.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi zgjati rreth 1 orë e 15 minuta dhe u zhvillua në një atmosferë të ngrohtë dhe miqësore. Pothuaj të gjithë të pranishmit morën pjesë në diskutim dhe dhanë mendimet e tyre në lidhje me çështjet e parashtruara. Në fund të takimit të pranishmit u falenderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjuesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që
1		U.K.S.
2	Bashkim Sallaku	Fshati Radë
3	Xhavid Farruku	Armath
4	Sami Sula	Njësia administrative
5	Qerim Gjergji	Punonjës i Zyrës së tatim-
6	Z. Dema	Specialist Bujqësie
7	Vath Mysja	Drejtor i OP.U Tarin-Manëz
8	Rexhep Fortuzi	Kryetar i fshatit Shkallë
9	Pullumb Farruku	UKD, Borcë
10	Bib Doda	Kryetar fshati
11	Lulzim Dema	Kryetar i fshatit Kameron
12	Kujtim Gjerqi	Kryetar i fshatit Radë
13	Fiqiri Kurti	Punonjës ujësjellësi
14	Gjon Çuni	Punonjës ujësjellësi
15	Arbër Shehi	Zyra e gjendjes civile
16	Ilir Beqja	Përfaqësues i emergjencave
17	Fabian Kurti	Përfaqësues i emergjencave
18	Laho Gjoka	Punonjës ujësjellësi

Tabela 8. Lista e pjesëmarrësve të komunitetit Manzë

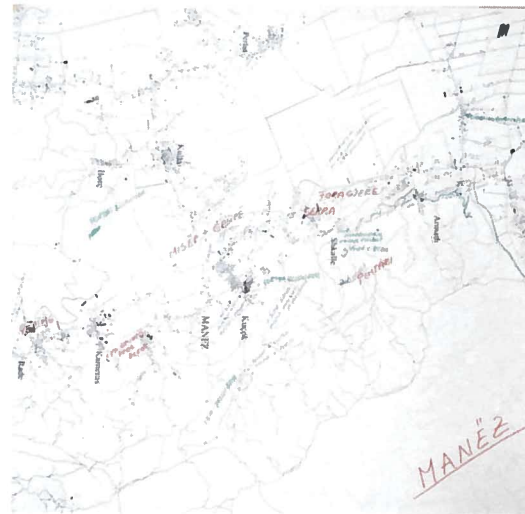

Figura 20. Takim në komunitetin e Manzës

41.8 Takimi në Rrashbull

Vendi i zhvillimit të takimit:

Rrashbull

Data e zhvillimit të takimit:

01 Prill 2016

Kohëzgjatja e takimit:

1 orë e 15 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Saimir Duçellari, arkitekt, Studio B&L
Andrea Aragone, arkitekt, Latitude
Brunilda Zenelaga, sociologe
Blerta Hysenaj, sociologe

Numri pjesëmarrësve

12

nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me komunitetin e Rrashbullit u zhvillua në mjediset e ish komunës Rrashbull. Në fillim të takimit Saimir Duçellari, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusoheshin diskutimi.

- *Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin*

- Të pranishmit në takim identifikuan disa elementë që përfaqësojnë më mirë zonën. Rrashbulli ka shtrirje gjeografike favorizuese për turizmin.
- Popullsia është arsimdashëse dhe niveli arsimor në këtë zonë është mbi mesataren
- Zona përgjithësisht ka popullsi homogjene por ka dhe të ardhur nga Kosova, nga Jugu i Shqipërisë etj. Rrashbulli ka rreth 35000 banorë.

- *Çështje mjedisore*

Në lidhje me problemet kyesore të mjedisit, banorët pohojnë se ndotja që shkaktohet nga bllokimi i kanaleve të ujërave të zeza përbën një problem serioz në këtë zonë. Ata pohojnë se në Shkallnur ndodhet një kanal pranë Reapartit Ushtarak, i cili fillon në Iliria (plazh) dhe përfundon në Xhafzotaj. Sipas banorëve, që prej shumë kohësh diskutohet rregullimi i këtij kanali, por ai sërish herë pas here bllokohet duke u bërë vend mbeturinash. Pjesëmarrësit në takim pohojnë se në zonën e Shkallnurit dhe Xhafzotajt ka probleme serioze me kanalizimin e ujërave të zeza.

Nga ana tjetër, edhe fabrikat dhe industritë si Aiba, Rea, Olim, ndikojnë masivisht në ndotjen e mjedisit të zonës pasi mbetjet e tyre i depozitojnë në kanalin e sipërpërmendur. Pularitë dhe kompania Olim krijojnë ndotje sepse bëjnë derdhje të papënuara.

Problem tjetër shumë i rëndësishëm është edhe mungesa e kazanëve të mbeturinave. Pastrimi i kazanëve bëhet vetëm 1 herë në muaj. Sipas pjesëmarrësve në takim, në fshatin Rrashbull plehrat hidhen ende në kanal. Të pranishmit tregojnë se gjithsej janë shpërndarë 120 kazanë plehrash nëpër 8 fshatra, por edhe këto nuk mjaftojnë, prandaj janë bërë kërkesa për kazanë të tjera. Banorët e zonës pohojnë se plehrat që ndotin zonën janë të depozituara nga familjet, por edhe nga bizneset. Emergjente paraqitet kërkesa për kazanë plehrash në fshatin Maskuri.

Gjithashtu një problem tjetër, i paraqitur nga të pranishmit në takim, është edhe bllokimi i kanaleve dytësore (kanaleve të kullimit), sepse, për shkak të mospastrimit të tyre ndodhin përmblytje herë pas here kur bien rreshje shiu. Ky problem me kanalet kulluese egziston edhe në Arapaj, Romanat, Maskuri, Shën Vlash, pasi këto kanale nuk janë pastruar dhe nuk janë efektive.

- *Çështje të përdorimit të tokës dhe të ekonomisë*

Banorët e zonës së Rrashbullit shprehen se njerëzit në këtë zonë merren me bujqësi. Përgjithësisht në zonë kultivohet preshi, lakra e lulëlakekra, qepa, sallata e spinaqi. Problemi qëndron tek mungesa e një qendre grumbillimi për perimet. Sipas banorëve ka pasur nisma për ngritjen e një

tregu por nuk ka funksionuar sespe kosto e transportit për t'i çuar produktet deri në treg ishte e lartë. Për ta problemi i aksizës së lartë të naftës, sjell varg një sërë problemesh të tjera. Banorët e Rrashbullit shprehen se për të ndihmuar ekonominë familjare ata mbajnë bagëti në territorin e shtëpive të tyre si: dele, lope etj.

- *Çështje shoqërore*

Të pranishmit tregojnë se në këtë zonë ka familje të cilat përfitojnë ndihmë ekonomike, por janë të pakta në numër. Kryesisht janë ato familje që kanë pjestarë me aftësi të kufizuara, ose invaliditet. Nuk ka fonde për të ndihmuar familjet në nevojë. Të pranishmit tregojnë se kur ndodhën përmbytjet në zonën e tyre, rreth 60 familje u dëmtuan shumë por ato nuk përfituan asnjë ndihmë ekonomike.

- *Nevoja për strehim*

Banorët e zonës shprehen se në zonën e tyre nuk ka të pastrehë. Komuniteti rom, i cili jeton nëpër kasolle është i zhvendosur në Shkozet (jo në zonën e tyre).

- *Çështje të infrastrukturës*

Sipas të pranishmëve në takim të gjitha zonat kanë probleme me kanalet vaditëse, por edhe rezervuaret janë jofunksionale. Në fakt e gjithë zona ka problemë me furnizimin me ujë të pijshëm dhe për ta zgjidhur disi këtë problem banorët privatisht furnizojnë shtëpitë e tyre me ujë të siguruar nga çisterna dhe me bidona që i mbushin ku të munden. Në Rromanat janë gjithsej 600 familje, por vetëm 60 familje furnizohen me ujë. Në këtë fshat nuk ka shtrirje linje të ujit, po ashtu edhe në fshatin Pjeshkë. Vetëm në Shkallnurin e poshtëm ka disi furnizim me ujë. Banorët ngrenë shqetësimin edhe për rrugët e zonës së Rrashbullit. Sipas tyre Rrashbulli ka nevojë për shtrim rrugësh. Rrugët që lidhin fshatrat midis tyre janë tejet të amortizuara. Rruga që lidh Shkallnurin e lartë me atë të poshtëm është shumë problematike sepse është e pashtuar. Edhe në Rromanat ka rrugë të pashtuara. Një tjetër problem i identifikuar përgjatë takimit me komunitetin e zonës së Rrashbullit lidhet me furnizimin me energji elektrike. Fashati Maskuri paraqet probleme të mëdha me furnizimin me energji elektrike, prandaj familjet e kanë zgjidhur në rrugë private këtë situatë. Transporti në këtë zonë është vetëm privat, nuk ka linjë të transportit publik kolektiv. Itinerari Durrës-Arapaj-Rromanat nuk ka linjë transporti, por lëvizja në këtë linjë mundësohet vetëm me transport privat personal. Fëmijët që lëvizin nga Maskuria në Rromanat për të shkuar në shkollë, duke qenë se nuk ka transport publik, ecin 1 orë e gjysmë në këmbë. Banorët identifikojnë infrastrukturën jo të mirë të shkollave dhe mungesën e këndeve sportive, si një problem shqetësues për komunitetin. Kështu për shembull shkolla 9 vjeçare në Rrashbull është në kushte shumë të vështira, dhe i mungojnë edhe ambjentet sportive. Sipas anëtarëve të komunitetit ka mjedise të përshtatshme për t'u ndërtuar kënde të tilla, por realisht ato nuk janë ndërtuar. Në Xhafzotaj 60 familje kanë bërë kërkesë për kend lojrash. Mungesa e mbikalimive për këmbësorët gjithashtu përbën një problem për komunitetin. Në shkollën 9 vjeçare të Rrashbullit kjo është një domosdoshmëri, sepse shkolla ndodhet buzë rrugës në anën tjetër.

- *Çështje të pronësisë*

Sipas të pranishmëve në takim, në zonën e Rrashbullit ka konflikte pronësie midis të ardhurve dhe vendasve nga Arapaj deri në Shkallnur. Këto probleme janë shkaktuar nga ligji 7501. Të 8 fshatërat kanë probleme të forta të mbivendosjes së pronave. Ka zona në të cilat njerëzit kanë përvetësuar më shumë pronë se ç'u takon. Banorët shprehen se konflikte të natyrës shtet-privat nuk ka shumë. Problem kryesor është mbivendosja e pronave në Maskuri, ku banorët pretendojnë se janë pronarë dhe kanë bllokuar rrugën.

- *Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme*

Takimi zgjati rreth 1 orë e 15 minuta. Atmosfera e diskutimit ishte dinamike dhe miqësore, por për

shkak të zhurmave të makinave në rrugë, krijohej herë pas here shpërqëndrim i diskutimit. Megjithatë pjesëmarrësit në takim treguan interes për çështjet e trajtuara dhe shprehnin dëshirën që t'i paraqisnin të gjitha problemet që lidheshin me zonat që ata përfaqësonin. Në fund të takimit të pranishmit u falenderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit. Ata gjithashtu u informuan për dëgjesat publike si dhe mundësinë e një ritakimi për diskutimin e projekt planit nga grupi i punës.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Eqerem Tafili	Kryetar, Shkallnur
2	Kujtim Bejdo	Kryeplak, Xhafzotaj
3	Seid Shaba	Kryeplak, Rromanat
4	Kadri Popoçi	Kryeplak, Rrashbull
5	Hasan Kacmoli	Kryeplak, Arapaj
6	Sadik Hata	Rrashbull
7	Astrit Meta	Qendra shëndetësore Rrashbull
8	Elisabeta Qati	Spektori për mbrojtjen e fëmijëve
9	Ilirjan Gruçka	Spektori i mbrojtjes civile
10	Pëllumb Aliaj	Spektori i mbrojtjes civile
11	Vasil Gjoni	S.M.T
12	Markela Zylfa	Shkolla 9 vjeçare Rrashbull, Drejtore

Tabela 9. Lista e pjesëmarrësve nga komuniteti Rrashbull

Figura 21. Takim me Komunitetin e Rrashbullit

4.2. Takimi teknik në Durrës

Data e zhvillimit të takimit:

30 Maj 2016

Stafi pjesëmarrës:

Martino Tattara, planifikues urban/ arkitekt,
Dogma, drejtues i grupit
Ermal Blea, arkitekt/urbanist,
Studio B&L, koordinator i projektit
30

Numri i pjesëmarrësve
nga komuniteti, institucionet etj.:

- Hyrje

Takimi këshillues teknik mbi punën e fazës 2, hartimin e Strategjisë Territoriale dhe Planin e Veprimeve Strategjike/Prioritare, Investimet Kapitale dhe Projektet Pilot të Zhvillimit për Bashkinë e Durrësit, u zhvillua në mjediset e pallatit të kulturës të qytetit të Durrësit. Pjesëmarrësit e ftuar ishin personalitete të ndryshëm të jetës në këtë terri- tor, përfaqësues të pushtetit vendor dhe qytetarë aktivë në çështjet e zhvillimit të tij. Takimin e hapi arkitekt/urbanist Adhurim Qehajaj, drejtor i planifikimit në Bashkinë e Durrësit, i cili njohu pjesëmarrësit me ecurinë e deritanishme të procesit dhe nevojën e përfshirjes së tyre në të, veçanërisht në fazën e diskutimit të strategjisë territoriale.

- Drafti i strategjisë

Arkitekt/ urbanist Ermal Blea prezantoi draftin e strategjisë territoriale për planin e përgjithshëm vendor për Bashkinë e Durrësit.

- Diskutime me pjesëmarrësit

Fillimisht pjesëmarrësit kërkuar sqarime mbi simbolikën e përdorur në hartat e prezantuara. Shpjegimet e prezantuesit mundësuan përmirësimin e lexueshmërisë së hartave nga të pranishmit të cilët vijuan me ngritjen e çështjeve më specifike të lidhura me zhvillimin e ardhshëm të territorit të bashkisë së Durrësit.

• Pjesëmarrës 1:

Qyteti i Durrësit vuan nga mungesa e bibliotekës. Ju lutemi planifikoni mes projekteve tuaja ngritjen e një biblioteke të re.

Konsulenti: Përmirësimi i hapësirave publike dhe fuqizimi i shërbimeve publike është prioritet i fokusit të strategjisë së hartuar nga grupi ynë. Në këtë kontekst, kjo kërkesë legjitime do të shqyrtohet dhe konsiderohet me seriozitet prej nesh. Në bashkëpunim me bashkinë e Durrësit, do të përpiqemi të ofrojmë një propozim konkret për këtë çështje.

• Pjesëmarrës 2:

Nuk del ende shumë qartë statusi i ardhshëm i Portit të Durrësit. Edhe idea e transferimit të përpunimit të mallrave në Porto Romano nuk duket bindëse për një sërë faktorësh. Në këto kushte, dhoma e tregtisë së Durrësit ka bërë dikur një propozim për një port krejtësisht të ri në veri të Bishtit të Pallës, pranë zonës Rinia. Propozimi ka patur interesim, por nuk u çua më tej. Do të sugjerohet të konsiderohet si një mundësi me përparësi ndaj dy opsioneve ekzistuese.

Konsulenti: Është në vëmendjen e strategjisë sonë vendosja e një marrdhënieje më të përshtatshme mes qytetit dhe portit. Situata e tanishme e mbylljes së plotë të kësaj hapësire ndaj qytetarëve është tepër e sforcuar dhe e papranueshme. Ne mendojmë se përpunimi i mallrave duhet të zhvendoset në Porto Romano. Presim ndërkohë një kon- firmim prej instancave më kompetente për këtë. Në këtë skenar, ashtu siç shihet dhe në hartën e ndërhyrjeve, porti rikualifikohet dhe një pjesë e tij

bëhet e përdorshme për qëllime publike duke krijuar frymëmarrjen e nevojshme të qytetit në këtë pjesë të tij.

- *Pjesëmarrës 3:*

Zona e pasme e lagjes së plazhit në jug është në situatë shumë të keqe për shërbime. Fëmijët shkojnë në shkollë shumë larg dhe transporti është shumë problematik. Do të donim që të mendohej për zgjidhjen e këtyre çështjeve. Po kështu, lëvizja e njerëzve me aftësi të kufizuara është pothuajse e pamundur.

Konsulent: Zona në fjalë është një prej atyre ku ne sugjerojmë ndërhyrje edhe me projekte pilot për vendosjen e shërbimeve publike të reja si shkollë, stacion tranzit për transportin urban të brendshëm. Shqetësimit të dytë i jemi drejtuar me zgjidhjen që u tregua edhe në skemat e hartave të projekteve. Sugjerojmë vendosjen e një serie ele- mentesh që do të lidhin plazhin me brendësinë e territorit për t'u normalizuar përditë- hmërinë të gjitha brezave, njerëzve me pamundësi shëndetësore apo me aftësi ndryshe të lëvizin e të kenë akses në të gjitha pjesët e territorit.

- *Pjesëmarrës 4:*

Komplimente për punën e deritanishme. Duket se është një qasje tepër e kujdesshme dhe serioze. Si pedagog në universitetin Aleksandër Moisiu, dua të shpreh shqetësimin në lidhje me mungesën e vizioneve të qarta të gjithë këtyre viteve duke kërkuar nga grupi projektues të konkludojë me propozime konkrete që atakojnë problemet e territorit.

Nr.	Emër/Mbiemër	Funksioni dhe zona që përfaqëson
1	Leonard Koco	Administrator Rajoni 2
2	Arjan Kokomani	Administrator Rajoni 3
3	Myslym Hasanaj	Administrator Rajoni 5
4	Bajana Çeveli	Shoqata e grave me probleme sociale
5	Dalina Bucaj	Juriste
6	Albenisa Semini	Ing.Mjedisi
7	Ina Verçani	Arkitekte
8	Devis Boshnjaku	Arkitekt
9	Adlei Likmeta	Arkitek
10	Ermal Lama	Urbanist
11	Perparim Tartari	Biznesmen
12	Andrea Xhavera	Dhoma e tregtise dhe Industrise Durres
		Përfaqësues nga komuniteti i para- tetraplegjikeve

Tabela 10. Lista e pjesëmarrësve nga në takimin teknik

Figura 22. Pjesëmarja në takimin teknik

4.3. Forumi teknik AKPT

Data e zhvillimit të takimit:

08 Qershor 2016

Stafi pjesëmarrës:

Ermal Bleta, arkitekt, studio B&L

Vittorio Aureli, arkitekt Dogma

Stafi teknik i Joint Venture

30

Numri i pjesëmarrësve

nga komuniteti:

- Hyrje

Takimi me stafin e AKPT, përfaqësuesit e nivelit vendor e rajonal dhe konsulentet planifikues për PPV - Lot 4 (Kavaje, Rrogozhinë, Divjake - Atelier 4 dhe IP3); Lot 9 (Tiranë - UNLAB, SBA, IND); USAID-plgp (Fier, Lushnjë - Co-Plan të u zhvillua në mjediset e AKPT.

- Draft-i i strategjisë

Prezantimi i strategjisë bëhet nga Pier Vittorio Aureli i cili pasi falenderon pjesëmarrësit për praninë e tyre hap prezantimin duke theksuar rëndësinë e territorit në një shkallë më të gjërë se ajo e kufinjve administrativ. Ky territor që përfshin të tre bashkitë për të cilat grupi po përpilon PPV ka një pozicion gjeografik që është shumë strategjik pasi në këtë territor gjenden hyrjet kryesore në Shqipëri. Pozicioni strategjik si hyrje përbën një potencial por edhe një kërcënim për territorin, potenciali është i lidhur me mundësinë e zhvillimit ekonomik që ky pozicion mbart me vete ndërsa kërcënimi është i lidhur me demet që zhvillimi ekonomik mund ti shkaktojë aseteve ekonomike më të rëndësishme si natyra dhe bujqësia. Territori i të gjithë Shqipërisë është një territor ku morfologjia ka një peshë të vecantë dhe ku alternimi i shiritave fushore me ato kodrinor/malor është një karakteristikë dalluese. E parë në këtë këndvështrimi territori i Durrësit, Shijakut dhe Vorës është një miniaturë përfaqësuese e të tërë territorit të Shqipërisë. Sipas hulumtimeve tona më në detaj ky territor mund të shpërbëhet në 6 peizazhe që në këndvështrimin tonë janë:

- peizazhi urban që përfaqësohet nga qendrat urbane të tre bashkive Shijak, Durrës e Vorë.
- peizazhi fushor i cili në pjesën më të madhe të tij ka një lidhje të fortë me bujqësinë
- peizazhi kodrinor i cili mbart me vete mundësi të larta zhvillimi ekonomik të cilat lidhen me potencialin që ka ky peizazh për prodhim bujqësor por edhe për zhvillimin e një turizmi të lidhur me natyrën. Ky peizazh mbart edhe shumë probleme që lidhen me erozionin dhe rreziqet natyrore
- peizazhi lumor është ai i lumenjve të Erzenit dhe të Ishmit. Peizazhi lumor mbart shumë probleme ku më kryesoret janë ndotja dhe mungesa e mirëmbajtjes së brigjeve por në të njëjtën kohë ka potencialin e të qenit zemra e gjelbër e të tërë territorit
- peizazhi bregdetar ushtron influencën e tij edhe në territorin e bashkisë
- peizazhi i korridorit, është peizazhi i lidhur me infrastrukturën kryesore të vendit që është autostrada Tiranë-Durrës dhe me aktivitetet që mbahen rreth saj.
- Një nga detyrat që rrjedhin nga planet kombëtare është zhvillimi ekonomik i këtij territori në ekuilibër dhe respekt ndaj natyrës. Plani e vë si kusht por nuk përcakton se si. Gjithashtu planet kombëtare përcaktojnë shqyrtimin e këtij territorin në bazë të 5 sistemeve:
 - **sistemi urban** ku rrezik kryesor është shtrirja e pa kontrolluar e aktivitetit ndërtimor duke çënuar asetet natyrore dhe bujqësore në qendër të vëmëndjes është densifikimi i këtij sistemi dhe gjithashtu përcaktimi i gjurmës së shtrirjes së tij
 - **sistemi bujqësor** është një potencial i madh për të gjithë zonën. Prodhimtaria bujqësore duhet të rritet dhe kjo mund të arrihet nëpërmjet bashkëpunimit midis fermerëve. Kryesisht i shkallës së vogël më menaxhim familjar. Ky tip menaxhim përmban potenciale dhe probleme. Potencialet qëndrojnë kryesisht tek pasuria e llojshmërisë së prodhimeve ndërsa problemet kanë të bëjnë me vështirësinë e organizimit të rrjeteve tregtare, certifikimit të produkteve dhe mbi të gjitha pamundësinë e investimeve. Për të garantuar zhvillimin e këtij sistemi do ishte e udhës pajisja me ambiente ndihmëse dhe makineri të përbashkëta.
 - **sistemi natyror** është një nga pasuritë kryesore të këtij territori. Ky aset i lidhur ngushtë me peizazhin

- kodrinor duhet mbrojtur dhe ku është tashmë prezente prodhimtari duhet përmirësuar e zhvilluar
- **sistemi ujq** përbën një paradoks. Ky territor është i pasur me ujë por keqmenaxhimi i këtij burimi e ben te ndjeshme mungesën e ujit, element me rëndësi të vecantë janë ujëmbledhësit. Këto mund përvec rëndësisë që kanë për bujqësinë kanë edhe vlere peizazhistike dhe mundësi për zhvillimin e akuakulturës
 - **sistemi infrastrukturor**, kryesisht është i dedikuar për automjetet. Rrugët me pak ndërhyrje përmirësuese mund të kthehen në hapësira publike

Prezantimi vazhdoi me ekspozimin e strategjive për secilin nga sistemet dhe u theksua nevoja e pajisjes me sinfrastukturë ndihmëse për sistemin bujqësor, krijimi i parkut rajonal dhe mundësitë e zhvillimit të turizmit të butë falë këtij parku.

- *Diskutime me pjesëmarrësit*

Nga të pranishmit në takim lind pyetja mbi llojin e turizmit që parashikohet mund të zhvillohet në këtë territor. Një tjetër temë diskutimi ishte edhe rëndësia e lidhjes së portit të Durrësit me qytetin dhe integrimi i planit të Durrës, Shijak, dhe Vorë me planin e integruar ndërsektorial të bregdetit.

Të pranishmit nuk ranë dakord dhe kritikuan përfaqsimin e densifikimit përgjatë brezit të pishave në zonën e gjirit të Lalëzit, pavarësisht se kjo përfaqsim rrjedh si tentativ për të ruajtur zonën e pishave nga aktiviteti i ndërtimit që tashmë është një fakt në këtë zonë. Mendimet e të pranishmëve sygjeronin pajisjen e kësaj zone me struktura te lehta përgjatë pishave në funksion të turizmit të butë. Duhet kuptuar më mirë roli i Durrës, Shijak dhe Vorë në shkallën kombëtare dhe mbi të gjitha si raportohet ky plan me planet kombëtare që janë mbi të në hierarki. Planet duhet të përcaktojnë marrëdhëniet midis rajoneve fqinje. Duhet studiuar më mirë e përcaktuar një zgjidhje bindëse për menaxhimin e mbetjeve.

Figura 23. Forumi i Bashkëndimit Vendor me Agjencinë Kombëtare të Planifikimit të Territorit

Dëgjese publike për Strategjinë Territoriale dhe Planin e Veprimeve Strategjike/ Prioritare, Investimet Kapitale dhe Projektet Pilot të Zhvillimit për Bashkinë Durrës.

Pallati i Kulturës, Durrës, 10/06/2016 – ora 10.00

Drejtori i planifikimit në Bashkinë e Durrësit, Z.Adhurim Qehajaj falenderon për pjesëmarrjen dhe bën prezantimin e planit, duke vënë theksin tek vëmendja që plani i kushton territorit në tërësinë e tij, duke mos u ndalur tek qendrat e banuara apo tek kufinjte administrativ. Pas kësaj, bën prezantimin e përfaqësuesit të grupit projektues, zotit Pier Vittorio Aureli, duke theksuar që ai është pedagog në universitete të rëndësishme në shkallë botërore dhe i lë fjalën këtij të fundit. Pier Vittorio Aureli, pasi falenderon pjesëmarrësit për praninë e tyre, hap prezantimin duke theksuar rëndësinë e vështrimit të territorit në shkallë të gjerë, duke specifikuar se ne e shohim këtë territor si një kompozim peizazhesh e jo të kufizuara nga kufinjte administrativ. Ky territor, që përfshin të tri bashkitë për të cilat grupi po përpilon PPV, ka një pozicion gjeografik që është shumë strategjik, pasi në këtë territor gjenden hyrjet kryesore në Shqipëri. Pozicioni strategjik si hyrje përbën një potencial por edhe një kërcënim për territorin; potenciali është i lidhur me mundësinë e zhvillimit ekonomik që ky pozicion mbart me vete, ndërsa kërcënimi është i lidhur me dëmet që zhvillimi ekonomik mund t'i shkaktojë aseteve ekonomike më të rëndësishme si natyra dhe bujqësia.

Territori i të gjithë Shqipërisë është një territor ku morfologjia ka një peshë të veçantë dhe ku altertioni i shiritave fushore me ato kodrinor/malor është një karakteristikë dalluese. E parë në këtë këndvështrim, territori i Durrësit, Shijakut dhe Vorës është një miniaturë përfaqësuese e të tërë territorit të Shqipërisë. Sipas hulumtimeve tona më në detaj ky territor mund të shpërbëhet në 6 peizazhe që në këndvështrimin tonë janë:

- peizazhi bregdetar është fort i lidhur me identitetin e qytetit të Durrësit por edhe me ekonominë e tij, dhe mbi të gjitha në pjesën veriore prezanton vlera të larta natyrore
- peizazhi kodrinor, i cili mbart me vete mundësi të larta zhvillimi ekonomik, të cilat lidhen me potencialin që ka ky peizazh për prodhimin bujqësor por edhe për zhvillimin e një turizmi të lidhur me natyrën
- peizazhi fushor, i cili në pjesën më të madhe të tij ka një lidhje të fortë me bujqësinë
- peizazhi lumor mbart me vete një seri problemesh dhe rreziqesh, por në të njëjtën kohë ka potencialin e të qenit zemra e gjelbër e të tërë territorit
- peizazhi urban, që përfaqësohet nga qendrat urbane të tri bashkive Shijak, Durrës e Vorë
- peizazhi i korridorit është peizazhi i lidhur me infrastrukturën kryesore të vendit, që është autostrada Tiranë-Durrës dhe me aktivitetet që mbahen rreth saj

Një nga detyrat që rrjedhin nga planet kombëtare është zhvillimi ekonomik i këtij territori në ekuilibër dhe respekt ndaj natyrës. Planin e vë si kusht por nuk përcakton se si. Gjithashtu, planet kombëtare përcaktojnë shqyrtimin e këtij territori në bazë të 5 sistemeve. Taksonomia e këtyre sistemeve është struktura që na lejon të krijojmë njohjen mbi territorin.

- Sistemi urban, ku në qendër të vëmendjes është konsolidimi i qendrës historike dhe ndalimi i shtrirjes së mëtejshme të gjurmës së urbanizimit, densifikimi i qendrës së Durrësit dhe krijimi i parkut urban të qytetit. Në shkallë më të gjerë për sistemin urban mendojmë të shtyjme drejt dendësisimit të të tëra qendrave të banuara nëpërmjet shërbimit me infrastrukturë urbane dhe sociale. Spostimi i aktivitetit ekonomik të portit të Durrësit në Portoromano është një tjetër strategji që do na shtonte mundësinë e përmirësimit të sistemit urban. Në taksonominë e sistemit urban sugjerojmë edhe një seri ndërhyrjesh, si krijimi i hapësirave publike në lagjet socialiste dhe densifikimi.
- Sistemi bujqësor përballë me probleme që kryesisht kanë të bëjnë me infrastrukturën e ujitjes dhe me atë të rrugëve agrare. Kjo ekonomi është kryesisht e shkallës së vogël, me menaxhim familjar. Ky tip menaxhimi përmban potenciale dhe probleme. Potencialet qëndrojnë kryesisht tek pasuria e llojshmërisë së prodhimeve, ndërsa problemet kanë të bëjnë me vështirësinë e organizimit të rrjeteve tregtare, certifikimit të produkteve dhe mbi të gjitha pamundësinë e investimeve. Për të garantuar zhvillimin e këtij sistemi do ishte e udhës pajisja me

ambiente ndihmëse dhe makineri të përbashkëta.

- Sistemi natyror është një nga pasuritë kryesore të këtij territori. Ky është një aset që duhet mbrojtur dhe, aty ku është tashmë e pranishme prodhimtaria, duhet përmirësuar e zhvilluar. Mbari me vete një potencial të rëndësishëm ekonomik që është i lidhur me zhvillimin e turizmit të butë, që respekton natyrën. Element i rëndësishëm natyror është bregdeti, i cili së bashku me kodrat ofron mundësinë e krijimit të një parku rajonal. Kur themi park kemi ndërmend një zonë që përmban aktivitete ekonomike që respektojnë natyrën.
- Sistemi ujqor është një paradoks pasi zona është shumë e pasur me ujë, por uji mungon për arsye menaxhimi. Elementet që spikasin në sistemin ujqor me rëndësi të veçantë janë ujëmbledhësit. Këto, përveç rëndësisë që kanë për bujqësinë, kanë edhe vlera peizazhistike ç'ka u shton potencialin turistik.
- Sistemi infrastrukturor është kryesisht i menduar për automjetin. Rrugët me pak ndërhyrje përmirësuese mund të kthehen në hapësira publike.

Projektet pilot:

- Hapja dhe komunikimi i portit të Durrësit me qytetin
- Krijimi i parkut të trashëgimisë kulturore
- Densifikimi dhe përmirësimi i hyrjes së Durrësit
- Rekuperimi i hapsirave rreth stadiumit dhe lagjes 18
- Shkolla e re në kënetë
- Përmirësimi i aksesit dhe shërbimeve në zonën e plazhit
- Parku industrial në Spitallë
- Ura këmbësore në autostradë
- Tërheqja e zhvillimit rezidencial pas pishave në gjitin e Lalzit
- Parku i Rrushkullit
- Kopësht lojrash në manëz
- Parku në kepin e Rodonit
- Parku urban i Kallmit
- Parku i ujëmbledësit në Shkafanë

Figura 24. Takim dhe dëgjese publike në Bashkinë Durrës

4.4. Dëgjese publike për raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor dhe Planin e Përgjithshëm Vendor për bashkinë Durrës

Data e zhvillimit të takimit: 11.01.2021.

Stafi pjesëmarrës: Përfaqësues të Bashkisë Durrës dhe të grupeve të interesit

Numri i pjesëmarrësve: 12

- Hyrje

Në përputhje me pikën 2 të nenit 10 të Ligjit 91/2013 "Për vlerësimin strategjik mjedisor", procedurat e mëposhtme të paraqitura në VKM nr. 219, datë 11.03.2015 "Për përcaktimin e rregullave dhe procedurave për konsultim me publikun dhe grupet e interesit, si dhe dëgjimin publik gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor".

Qëllimi i dëgjesave publike ishte prezantimi i rezultateve të vlerësimeve mjedisore duke theksuar veprimet më të rëndësishme strategjike, si dhe promovimin e shërbimit të materilave dhe informacionit. Kronologjia e konsultimit me publikun si më poshtë vijon:

- 1- Ilustrimi i raportit paraprak të VSM-së;
- 2- Fazat e dëgjimit dhe mbledhja e opinioneve mbi efektet mjedisore të planit;
- 3- Mbyllja e fazës konsultuese-bashkërenduese.

Ky dokument përmbledh procesin e konsultimit të publikut, konsideron vërejtjet dhe sugjerimet e ngitura gjatë procesit të konsultimit.

Ky proces konsultimi dhe bashkërendimi, vjen në mbështetje të ligjit nr.91/2013 "Për vlerësimin strategjik mjedisor", procedurat e VKM nr. 2019 datë 11.03.2015 dhe Deklaratës mjedisore lëshuar nga Ministria e Mjedsit dhe turizmit nr. 1310/1 prot. Datë Tiranë, më 12.12.2017, dhe detyrimeve që lindin prej saj në rast të mos miratimit të planit brenda 2 viteve nga data e miratimit të deklaratës.

Në kushtet aktuale të ndodhura nga pandemia Covid-19, dëgjesat janë zhvilluar të kombinuara online dhe me prezencë fizike.

Takimi është mbajtur në platforma online, me pjesëmarrje të përfaqësuesve të Bashkisë Durrës, përfaqësues të grupeve të interesit.

- Diskutimet:

Në kuadër të hartimit të raportit të Vlerësimit strategjik mjedisor dhe konsultimit të raportit paraprak, në këtë takim u prezantuan aspektet ligjore, qëllimi dhe detyrimet për hartimin e raportit të VSM-së, struktura dhe çështjet që trajtohen në këtë raport paraprak:

- Trajtimi i problematikave ligjore dhe institucionale për zbatimin e planit;
- Çështjet të lidhura me mbrotjen e mjedisit dhe natyrës, qasjen kundrejt zonave të mbrojtura që mund të shpallen në të ardhmen, si dhe zonat me rëndësi për habitatet, florën dhe faunën;
- Detaje lidhur me llojin e florës dhe faunën e egër dhe habitatet me rëndësi kombëtare;
- Referencat ligjore në fuqi të konsideruara për pyjet, të dhënat kadastrale për pyjet, kullotat në territorin e Shqipërisë;
- Analiza e mbetjeve, situata aktuale, problematikat, masat, planifikimi i përmirësimit të grumbullimit, skemat e mundshme për grumbullim të diferencuar, nxitje e investimeve, riciklimit, kompostimin, rritjen e cilësisë së shërbimit për reduktimin e rrezikut në shëndetin e njerëzve dhe mjedisit;

Situata e mbetjeve inerte, me problematikat që ato kanë, masat rehabilituese;

- Cilësia e ajrit si temë e rëndësishme dhe masat lidhur me të;
- Zhurmat dhe masat kundrejt tyre;

Tematika e ujrave sipërfaqësor dhe atyre nëntokësorë, identifikimin e pikave të nxehta dhe masat për minimizimin.

Në zbatim të VKM Nr.2019, datë 11.03.2015 pika III Konsultimi i Raportit Paraprak të VSM-së, me konsultimin me publikun dhe grupet e interesit, pika 4 organizohet dëgjese publike.

Dëgjese publike për VSM – Planin e përgjithshëm Vendor Bashkia Durrës

Të pranishëm në këtë dëgjese ishin: përfaqësues të bashkisë Durrës, përfaqësues të AKPT-së, grupe interesi si ekspert pasurishë të patundshme, shkrimtar, përfaqësues të bizneseve private, përfaqësues OJF-sh.

- Diskutimi:

Prezantimi ishte menduar në dy hapësira, hapësira e dedikuar Planit të Përgjithshëm Vendor dhe hapësira e dytë e dedikuar raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor

Detaje të takimit: Drejtori i Planifikimit në Bashkinë Durrës Z.Ermal Lama, foli për ecurinë e procesit të hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor, që nga viti 2016 te cilin përkon edhe me datën e nisjes dhe deri më sot. Ai theksoi se gjatë hartimit janë zhvilluar mbi 10 dëgjesa publike në të gjitha njësitë Administrative të bashkisë Durrës dhe procesi ka qënë gjithëpërfshirës me të gjitha grupet e interesit. Vendimmarrjet si pasoje e Vendimeve nga Pushteti Vendor, Këshilli Kombëtar i Territorit dhe Istançat të lidhura me situatën post-tërmet sollën detyrimin për të integruar këto të fundit në Planin e Përgjithshëm Vendor. Në vijim nga Bashkia u prezantuan Planet e Detyruara Vendore, që vijnë si rrjedhojë e situatës post-tërmet që janë Miratuar në territorin e Bashkisë Durrës. PDyV Zona 1 ish-UMB, PDyV Zona 2, PDyV Zona 3, PDyV Zona 4 Spitallë, Zona e Re e Zhvillimit në Manëz, Zona e Re e Zhvillimit në Ishëm dhe në fund u citua gjithashtu edhe PDyV Zona 5, Zona Qëndrore e Qytetit në Zonën Arkeologjike A, e cila është në proces hartimi.

Në vijim fjalën e morri z. Alket Bedini, nga Autoriteti Portual Durrës, i cili prezantoi projektin e nisur tashmë për Portin e Ri turistik të Durrësit dhe Zhvendosjen e Portit aktual tregtar në zonën veriore në Porto Romano. Ai theksoi se për këtë projekt ishte shpallur një konkurs ndërkombëtar dhe fitues është konsulent mjaft i njohur në rang global si Ernst & Young. Ai theksoi se nevoja për zhvendosjen e Portit aktual vjen për disa arsye:

- Bllokimi i Zhvillimit në Zonën e Portit
- Transporti detar me trend në rritje
- Ndotja tejet e lartë

U realizua një prezantim nga specialistja e Mjedisit në bashkinë Durrës, për raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor, e cila u shpreh se në vijim të prezantimeve të zhvilluara në vitet 2016-2017 dhe në kuadër të detyrimeve që lindin nga deklarata mjedisore e vitit 2017, raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor ka marrë në konsideratë të gjithë aspektet ligjore, direktivat dhe ka konsideruar masat rehabilituese sipas legjislacionit kombëtar në fuqi për çështjet kryesore të mjedisit. Në fund vijoi me prezantimin e strategjive dhe projekteve që preken nga Vlerësimi Strategjik Mjedisor dhe ndikimeve të tyre.

Seksioni i pyetjeve dhe diskutimeve nga të pranishmit ishte i fokusuar në çështje që trajton planin e përgjithshëm vendor.

Një eksperte vlerësimi ndikimi në mjedis pyeti specilisten e bashkisë: nëse janë konsideruar në raport masa konkrete për zbutjen e ndikimeve negative në mjedis.

Në përgjigje të kësaj pyetje, specialistja u shpreh se raporti ka konsideruar të gjithë ndikimet dhe padiskutim masat rehabilituese apo zbutëse.

Pyetja e tjera dhe përgjigjet lidheshin me dokumentin e Planit të Përgjithshëm Vendor, më konkretisht mundësinë për zgjerime në zona ku plani parashikon zona natyrore, sim und të procedohet më tej për këto çështje. Nga përfaqësuesit e Bashkisë Durrës u theksua fakti se nëse plani i Përgjithshëm Vendor nuk miratohet, nuk ka një dokument zyrtar ku mund të bzohep rishikimet apo edhe mund të adresohen kërkesa për këto rishikime nga kryetaeri i Bashkisë.

Nr.	Emër/Mbiemër	Profesioni/ Insitucioni
1	Mikel Tanini	AKPT
2	Agim Shtama	
3	Valentina Mustalla	Keshilltar
4	Nensi Lalaj	AKPT
5	Miranda Manushi	Sociologo
6	Ilir Xhani	Biznesmen
7	Elon Dajko	Arkitekt
8	Etleva Velçani	Këshilltare
9	Ermal Lama	Arkitekt
10	Arben Tsaku	Jurist
11	Marjeta Milloshi	Arsimtare
12	Suela Dragovoja	Arkitekthe
13	Alier Cara	Inxhinjer
14	Esriolda Gjergji	Ekonomiste
15	Alket Bedini	Inxhinjer
16	Ylvjona Boraj	Inxhinjer Mjedisi

Tabela 11. Lista e Pjesëmarrësve në dëgjesë publike

Figura 25. Takimi ndërmjet AKPT-së dhe Bashkisë Durrës